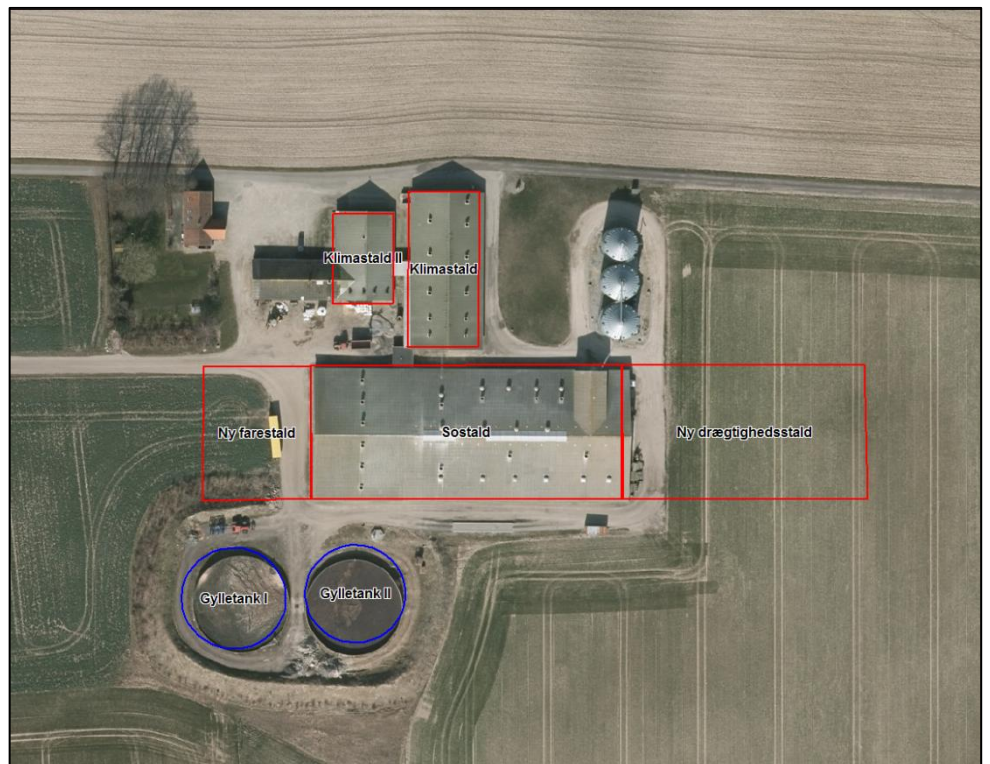




GULDBORGSUND

# MILJØGODKENDELSE

§ 12 MILJØGODKENDELSE TIL SVINEBESÆTNING PÅ KRØLHUSE 2, 4800 NYKØBING F.  
OG TILHØRENDE UDBRINGNINGSAREALER



## INDHOLDSFORTEGNELSE

1	RESUME, SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE.....	3
1.1	BAGGRUND .....	3
1.2	DATABLAD .....	4
1.3	RESUME.....	5
1.4	AFGØRELSE.....	6
2	VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE.....	7
2.1	GENERELLE FORHOLD .....	7
2.2	LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD .....	7
2.3	DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT .....	7
2.4	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET.....	12
2.5	GØDNINGSPRODUKTION OG - HÅNDBLING.....	13
2.6	PÅVIRKNING FRA AREALER .....	14
2.7	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION .....	15
2.8	HUSDYRBRUGETS OPHØR .....	16
2.9	GENERELLE BEMÆRKNINGER .....	17
3	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING.....	19
3.1	GENERELLE FORHOLD .....	19
3.2	LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD .....	20
3.3	DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT .....	24
3.4	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET.....	38
3.5	GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDBLING.....	46
3.6	PÅVIRKNING FRA AREALER .....	50
3.7	Bedst tilgængelig teknik (BAT) og begrænsende foranstaltninger .....	60
3.8	ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV .....	70
3.9	EGENKONTROL OG DOKUMENTATION .....	71
3.10	HUSDYRBRUGETS OPHØR .....	72
4	OFFENTLIGHED OG HØRING .....	73
5	SAMLET VURDERING OG KONKLUSION .....	73
6	BILAG.....	74

## 1 RESUME, SAMLET VURDERING OG AFGØRELSE

### 1.1 BAGGRUND

Guldborgsund Kommune har d. 18. december 2015 modtaget ansøgning fra Hallingkær I/S v. Hans Jørgen Winther om udvidelse af dyreholdet på Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F. med CVR-nr. 34003971. Ansøgningen er indkommet via det elektroniske ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk. Der er fremsendt 2 skemaer, da udvidelsen ønskes gennemført i 2 etaper. Etape 1 har skemanr. 79939 (fiktivt) og etape 2 skemanr. 79943. Det er henholdsvis version 5/4 af ansøgningsskema 79939/79943 indsendt den 10. maj 2016, der ligger til grund for miljøgodkendelsen.

Der er ansøgt om følgende på landbrugsbedriften:

Der er søgt om udvidelse af den eksisterende svinebesætning med en årlig produktion på 600 årssøer og 16.800 smågrise (7,2-30 kg) svarende til 210,28 DE.

Der søges om at dele udvidelsen op i to etaper, hvor etape 1 udnyttes senest 2 år fra godkendelsesdato, mens etape 2 udnyttes 5 år fra godkendelsesdato.

#### Etape 1

- Udvidelse af svineproduktionen indenfor eksisterende bygningssæt til 680 årssøer, 22.500 smågrise (7,1-33 kg) og 600 polte/slagtesvin (33-110 kg) svarende til 283,13 DE.
- Udbringning af husdyrgødning svarende til 348,62 DE på egne og forpagtede arealer. Derudover er der lavet aftaler om afsætning af gylle svarende til 45 DE.

#### Etape 2

- Udvidelse af svineproduktionen til en årlig produktion på 1.200 årssøer, 23.000 smågrise (7,1-33 kg) og 600 polte/slagtesvin (33-110 kg) svarende til 403,48 DE.
- I etape 2 skal der bygges til eksisterende sostald i begge ender. Mod vest tilbygges farestalden med ca. 1.250 m<sup>2</sup>, og mod øst tilbygges løbe-/ drægtighedsstalden med ca. 3.000 m<sup>2</sup>.
- Udbringning af husdyrgødning svarende til 351,47 DE på egne og forpagtede arealer. Derudover er der lavet aftaler om afsætning af gylle svarende til 162,5 DE.

Ejendommene der skal modtage husdyrgødning, skal ifølge kommunens vurdering ikke have § 16-miljøgodkendelser, da arealerne ligger udenfor områder, der afleder til nitrat- eller fosforfølsomme vandområder.

Alle ejede og forpagtede arealer ligger i Guldborgsund kommune.

## 1.2 DATABLAD

Titel:	§12 miljøgodkendelse af svineproduktion og udbringningsarealer hørende til bedriften Hallingkær I/S, v. Hans Jørgen Winther, Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F.
Godkendelsen omfatter:	Svineproduktion svarende til årligt 283,13 DE bestående af 680 årssøer, 22.500 smågrise (7,1-33 kg) samt 600 slagtesvin/polte (33-110 kg) i 1. etape og 403,48 DE bestående af 1.200 årssøer, 23.000 smågrise (7,1-33 kg) samt 600 slagtesvin/polte (33-110 kg) i 2. etape samt udbringning af husdyrgødning på 279,27 ha.
Dato ikrafttrædelse:	8. juli 2016
Bedriftens navn og adresse:	Hallingkær I/S, c/o Hans Jørgen Winther, Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F.
CVR-nr. og P-nr.:	CVR-nr. 34003971, P-nr. 1017318906
CHR-nr.:	94749
Ejendomsnummer:	376.0023470
Matr.nr. og ejerlav:	4a Nr. Ørslev By, Nr. Ørslev
Bedriftens ejer og ansøger:	Hallingkær I/S c/o Hans Jørgen Winther (kontaktperson), Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F samt Morten Brønsgaard-Winther og Jacob Friis Winther.
Konsulent:	Miljø og Natur Landbrugsrådgivning, v. Jakob Altenborg, Frellingvej 27, 8560 Kolind, mobil: 26259791, e-mail: jakob@miljoeognatur.dk
Tilsynsmyndighed:	Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F.

Forannoncering: d. 15.03.2016

Udkast til afgørelse sendt i forhøring hos ansøger: d. 13.05.2016

Nabo/partshøring i perioden d. 19.05.2016 – 30.06.2016

Godkendelsesdato d. 08.07.2016

Godkendelse annonceret d. 08.07.2016

Klagefrist udløber d. 05.08.2016

Søgsmålsfristen udløber d. 08.01.2017

Retsbeskyttelse udløber d. 08.07.2024

Revurdering påbegyndes i 2024

### 1.3 RESUME

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk beskrivelse af produktionen samt kommunens vurderinger og bemærkninger til miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet, landskabet og naboer.

I henhold til de gennemførte beregninger i husdyrgodkendelse.dk, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden, at beskyttelsesniveauerne udstukket i lovgivningen overskrides. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet og anlægget ikke give anledning til væsentlige ændrede forhold for naboerne. I denne vurdering indgår faktorer som lugt, transport, støj, fluer og det samlede visuelle indtryk af ejendommen.

Ved overholdelse af de vilkår, som miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at de beskyttede naturområder, med tilhørende plante- og dyrearter, der ligger indenfor en radius af 1000 m fra staldanlægget, ikke vil blive væsentligt påvirket som følge af ændringen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er foretaget med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme naturområder eller Natura 2000 områder.

Endelig er det Guldborgsund kommunes vurdering, at der er indført BAT i relation til indretning og drift af bedriften i det omfang, at BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Kommunen vurderer således, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til forebyggelse og begrænsning af forurening fra husdyrbrugets anlæg og udbringningsarealer.

#### **Vand- og Natura 2000 planer.**

Vand- og Natura 2000 planerne blev vedtaget i december 2011.

Vandplanerne for 2009-2015 er vedtaget i oktober 2014.

Det fremgår af planerne, at kommunerne ikke skal skærpe kravene i husdyrgodkendelser udover de fastlagte beskyttelsesniveauer vedr. næringsstoffer for at opfylde kravene i Vand- og Natura 2000-planerne.

Der skal som hidtil gennemføres en konkret vurdering af de enkelte ansøgninger i forhold til, om de vil kunne påvirke et vandområde eller Natura 2000-område væsentligt.

#### **BAT (bedst tilgængelig teknologi) og IE-direktiv**

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 44 omfatter implementering af dele af et IE-direktiv "Direktivet om industrielle emissioner m.v." fra EU. Dette vil blandt andet medføre, at der skal laves nye/supplerende vurderinger af BAT, og yderligere krav til gennemførelse og dokumentation af egenkontroller samt øvrige vurderinger, når BAT-konklusionerne foreligger. Dette krav gælder for alle såkaldte IE-husdyrbrug (eks. 210 DE i slagtesvin) uafhængig af godkendelsestidspunktet. Kommunen har på nuværende tidspunkt ikke mulighed for at implementere de nye krav, da der ikke foreligger de nødvendige retningslinjer og vejledninger.

Det er således muligt, at der vil være behov for supplerende vurderinger/revurderinger af denne godkendelse, når de nye retningslinjer og vejledninger foreligger. De nye vurderinger skal være gennemført indenfor 4 år efter retningslinjerne er vedtaget.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på

miljøet eller omkringboende. Dette er naturligvis vurderet på baggrund af, at de givne forudsætninger og vilkår i godkendelsen overholdes.

#### 1.4 AFGØRELSE

Guldborgsund Kommune giver hermed godkendelse til udvidelse af svineproduktionen på landbrugsejendommen Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F., samt udbringning af husdyrgødning på de 279,27 ha landbrugsjord hørende til bedriften med CVR-nummer 34003971.

Dyreholdet på bedriften er efter udvidelsen på over 75 DE og over IPPC-grænsen. Miljøgodkendelsen bliver derfor meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, jf. lovbkg. nr. 868 af 3. juli 2015 (også kaldet husdyrloven).

##### Etapevis udvidelse

Der gives tilladelse til at inddele udvidelsen i to etaper:

- Etape 1, hvor der udvides til 680 årssøer, 22.500 smågrise (7,1-33 kg) samt 600 slagtesvin/polte (33-110 kg) svarende til 283,13 DE.
- Etape 2, hvor der udvides til 1.200 årssøer, 23.000 smågrise (7,1-33 kg) samt 600 slagtesvin/polte (33-110 kg) svarende til 403,48 DE.

En andel af husdyrgødningen fra produktionen på Krølhuse 2 afsættes på arealer som drives af ejendommen og består af ejede og forpagtede arealer. Derudover afsættes en andel af husdyrgødningen via gylleaftaler. Der er ikke meddelt § 16 miljøgodkendelser til gylleaftalerne, da kommunen har vurderet, at der ikke er behov herfor. Aftalearealerne ligger i opland til recipient med faldende dyretryk, og udenfor områder, som afvander til områder der er nitrat- eller fosforfølsomme. Det er samtidig vurderet, at udbringning af husdyrgødningen ikke medfører beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

Guldborgsund Kommune har vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til det ansøgte. Miljøgodkendelse er baseret på oplysninger i ansøgningen samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger givet i sagsforløbet. På baggrund af dette er der givet en række vilkår i miljøgodkendelsen. Hvor intet andet er nævnt, træder vilkårene i kraft ved godkendelsens ibrugtagning.

Foruden denne miljøgodkendelse skal der være søgt og meddelt byggetilladelse inden byggeriet af de nye staldanlæg. Det er således ansøgers ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning. Der skal i den forbindelse søges om en udvidelse af den nuværende udledningstilladelse til udledning af overfladevand/regnvand-/tagvand på grund af de forøgede mængder.

## 2 VILKÅR FOR MILJØGODKENDELSE

### 2.1 GENERELLE FORHOLD

1. Bedriften skal placeres, indrettes og drives som oplyst i ansøgningsmaterialet.
2. Alle, der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen.
3. Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at denne afgørelse er meddelt (1. etape). Derefter gives der yderligere 3 år til at udnytte udvidelsen af dyreholdet til den ansøgte produktion (2. etape).
4. Guldborgsund Kommune skal orienteres om ændringer i ejerforhold eller ændring af driftsansvarlig. Orienteringen skal ske senest 14 dage efter eventuel ændring.
5. Ved landbrugets overdragelse eller ved ophør af landbrugets aktiviteter skal tilsynsmyndigheden orienteres. Orienteringen skal ske senest 14 dage før evt. overdragelse eller ophør.

### 2.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

#### **Placering i landskab**

6. Materiale- og farvevalg til de nye tilbygninger til eksisterende sostald skal sikre, at denne passer ind i den eksisterende bygningsmasse.
7. Der skal etableres slørende beplantning mod øst og syd for staldanlægget.
8. Etablering af afskærmende beplantning skal ske efter en beplantningsplan, som skal indsendes til og godkendes af Guldborgsund Kommune. Beplantningen skal etableres snarest muligt efter opførslen af produktionsanlægget og senest det først kommende efterår. Senest 2 måneder efter beplantningen er udført skal der fremsendes dokumentation herfor til Guldborgsund Kommune.
9. Beplantningen skal vedligeholdes således, at den ikke gror til i ukrudtsarter og lignende. Det skal sikres, at beplantningen giver en vedvarende effektiv afskærmning.
10. Overskudsjord fra udgravningen til nybyggeri skal spredes jævnt ud i terrænet omkring byggeriet, hvorved terrænet vil blive hævet en smule (max. 0,5 meter). Ellers skal jorden helt bortskaffes fra området i henhold til gældende Bekendtgørelse om anmeldelse og dokumentation i forbindelse med flytning af jord.

### 2.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

#### **Produktionens omfang**

11. Med denne miljøgodkendelse gives der tilladelse til et dyrehold på i alt 403,48 DE gennem en trinvis udvidelse.

SIDE 8/74

I 1. etape af udvidelsen gives der tilladelse til et dyrehold på 283,13 DE svarende til en årsproduktion på 680 årssøer, 22.500 smågrise (7,1-33 kg) og 600 polte/slagtesvin (33-110 kg).

I 2. etape af udvidelsen gives der tilladelse til et dyrehold på 403,48 DE svarende til en årsproduktion på 1.200 årssøer, 23.000 smågrise (7,1-33 kg) og 600 polte/slagtesvin (33-110 kg).

12. Ved eventuelle fremtidig ændringer af omregningsfaktorerne fra dyr til DE er det antallet af producerede enheder i de enkelte dyregrupper, og indenfor de givne vægtintervaller, der er afgørende for den tilladte produktion.

### Staldindretning og drift

13. Produktionen skal ske jævnt over året med staldindretning, sammensætning og fordeling mellem de enkelte staldafsnit som angivet i nedenstående tabel og i bilag 2. Det fysiske antal dyr i de enkelte staldafsnit må ikke overstige det angivne antal stipladser og tilsvarende for gennemsnitsvægten.

#### Etape 1.

Dyrehold og staldtype	Vægtgrænser, grise pr. årssø/ fravænningsvægt	Antal årssøer/ producerede	Sti- pladser	DE
<b>Sostald</b>				
Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	34 stk. / 7,1 kg	680	204	46,23
Løbestald Indiv. Opstaldet Delvist spaltegulv	34 stk. / 7,1 kg	204	142	32,36
Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	34 stk. / 7,1 kg	476	334	75,51
<b>Smågrise-/klimastald I</b>				
Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33	16.750	2.200	84,09
<b>Smågrise-/klimastald II</b>				
Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33	5.750	800	28,87
<b>Sostald – polte/slagtesvin</b>				
Delvist spaltegulv 25-49 % fast	33-110	600	150	16,07
		<b>680 årssøer 22.500 smågr. 600 polte</b>		<b>283,13</b>



SIDE 9/74

**Etape 2.**

Dyrehold og staldtype	Vægtgrænser, grise pr. årssø/ fravænningsvægt	Antal årssø/ producerede	Sti- pladser	DE
<b>Sostald – eksisterende</b>				
Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	34 stk. / 7,1 kg	600	200	40,79
Løbestald Indiv. Opstaldet Delvist spaltegulv	34 stk. / 7,1 kg	180	126	28,55
Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	34 stk. / 7,1 kg	420	274	66,62
<b>Sostald – ny tilbygning</b>				
Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	34 stk. / 7,1 kg	600	180	40,79
Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	34 stk. / 7,1 kg	600	420	95,18
<b>Smågrise-/klimastald I</b>				
Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33	16.750	2.200	84,09
<b>Smågrise-/klimastald II</b>				
Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33	6.250	800	31,28
<b>Sostald – polte/slagtesvin</b>				
Delvist spaltegulv 25-49 % fast	33-110	600	150	16,07
		<b>1.200 årssøer 23.000 smågr. 600 polte</b>		<b>403,48</b>

**Over Brusning og rengøring**

- Der skal til stadighed tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier incl. gulv holdes tørre, samt at stalde, ventilation- og fodringsanlæg holdes rene.
- Det skal til stadighed tilstræbes, at udendørsarealer samt opbevaringsanlæg til foder og husdyrgødning er ryddelige og renholdte. Eventuelle rester af foder eller gødning skal tilføres gyllebeholderne.

**Fodring**

- Foderblandingen til samtlige grise skal være tilsat fytase, og der skal gennemføres fasefodring af samtlige grise.

**Søer**

17. Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som Kg N ab dyr pr. årso x antallet af årssøer skal være mindre end 16.442 kg N pr. år (1. etape) og 27.492 kg N pr. år (2. etape).

"Kg N ab dyr pr. årso" beregnes ud fra følgende ligning og værdierne i nedenstående tabel, som enkeltvis ikke er bindende:

$((\text{FEso pr. årso} \times \text{gram råprotein pr. FEso})/6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257)$ .

Faktor	Værdi (etape 1)	Værdi (etape 2)
Antal søer	680	1.200
Antal fravænnede grise	34,0	34,0
Fravænningsvægt, kg	7,1	7,1
FEso pr. årso	1.519,5	1.460
Gram råprotein pr. FEso, g	133,1	133,1
Kg N ab dyr pr. årso	24,18	22,91

18. Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som P ab dyr pr. årso x antal årssøer skal være mindre end 3.584 kg P pr. år (1. etape) og 5.976 kg P pr. år (2. etape).

"P ab dyr pr. årso" beregnes ud fra følgende ligning og værdierne i nedenstående tabel, som enkeltvis ikke er bindende:

$(\text{FE pr. årso} \times \text{gram fosfor pr. FE})/1000 - 0,58 - (\text{antal fravænnede grise pr. årso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,006 \text{ kg P pr. kg tilvækst})$ .

Faktor	Værdi (etape 1)	Værdi (etape 2)
Antal søer	680	1.200
Antal fravænnede grise	34,0	34,0
Fravænningsvægt, kg	7,1	7,1
FEso pr. årso	1.519,5	1.460
Gram fosfor pr. FEso, g	4,8	4,8
Kg P ab dyr pr. årso	5,27	4,98

19. Dokumentation i forbindelse med overholdelse af ovenstående vilkår skal følge regler for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Denne dokumentation kan f.eks. være effektivitets-/produktionskontrol, foderkontrol, ajourførte foderplaner eller lignende. Dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar det næste efterfølgende år. Det svarer til en periode på ca. 17 måneder.

### **Egenkontrol i relation til fodring**

#### 20. Søer

Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- Antal årssøer
- Grise pr. årssø
- Fravænningsalder og -vægt
- Foderforbrug pr. årssø
- Det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEso i de anvendte blandinger i henholdsvis drægtigheds- og diegivningsperioden.
- Det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEso i foderblandingerne.
- N og P af dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.
- Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

### **Energi- og vandforbrug**

21. Drikkevandssystemerne skal drives og vedligeholdes således, at unødigt spild undgås.
22. Staldventilatorer og andre mekaniske anlæg (mølleri, foderanlæg) skal drives, vedligeholdes og renholdes i henholdt til producentens anvisninger, således at unødig støj og el-forbrug undgås. Autoriseret service skal noteres i logbog.

### **Spildevand**

23. Al vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lign. skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder.

### **Vask af maskiner**

24. Der må ikke gennemføres vask af maskiner samt fyldning og rengøring af sprøjte på ejendommen. Hvis dette ønskes gennemført skal der ansøges herom hos kommunen, da det i godkendelse er forudsat, at der ikke drives markdrift fra ejendommen.

### **Affald (opbevaring og bortskaffelse)**

25. Dokumentation for korrekt bortskaffelse af farligt affald skal opbevares i 5 år og forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune efter anmodning.

### **Råvarer, hjælpestoffer og kemikalier**

26. Smøreolier og lignende olieprodukter skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for forurening.

## 2.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

### Lugt

27. Såfremt tilsynsmyndigheden ved tilsyn vurderer, at bedriften giver anledning til flere lugtgener for omkringboende end forventet, skal bedriften udarbejde en handlingsplan for nedbringelse af generne. Planen skal fremsendes til tilsynsmyndigheden til godkendelse og skal derefter gennemføres.
28. Flydelagene skal reetableres umiddelbart efter omrøring og/eller pumpning af gylle fra gyllebeholderne, evt. ved tilsætning af snittet halm, let klinker eller lignende. Ved pumpning af gylle fra en beholder i flere dage i træk, skal reetableringen først ske, når sidste pumpning er afsluttet.
29. Omrøring af gylle i gyllebeholderne i forbindelse med gødningsudbringning må tidligst påbegyndes umiddelbart før udkørsel.
30. Såfremt der opstår lugtgener i forbindelse med omrøringen og udbringningen af gyllen og tilsynsmyndigheden vurderer, at lugtgenerne er væsentlige for omkringboende, kan Guldborgsund Kommune stille skærpede krav til omrøring, afhentning og udbringning af gyllen.

### Fluer og skadedyr

31. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
32. Der skal på ejendommen foretages en effektiv rottebekæmpelse, samt en effektiv ren- og vedligeholdelse, der sikre bedst muligt mod opformering. Bekæmpelsen skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

### Transport

33. Transport af dyr, foder og gylle til og fra ejendommen skal som hovedregel ske på hverdage mellem 7.00 og 18.00. Der vil dog kunne ske afvigelser ved udbringning af husdyrgødning, høst eller transport af dyr.

### Støj fra anlæg og maskiner

34. Svinebedriftens bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) må i intet punkt i skel til nabobeboelser overstige nedenfor anførte værdier:

<b>DAG</b>		
Mandag – fredag	Kl. 07.00 – 18.00	55 dB(A) (8 timer)
Lørdag	Kl. 07.00 – 14.00	55 dB(A) (7 timer)
Lørdag	Kl. 14.00 – 18.00	45 dB(A) (4 timer)
Søn- og helligdage	Kl. 07.00 – 18.00	45 dB(A) (8 time)
<b>AFTEN</b>		
Alle dage	Kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A) (1 time)
<b>NAT</b>		
Alle dage	Kl. 22.00 – 07.00	40 dB(A)* (½ time)

\*Støjniveauets maksimalværdi – målt ved tidsvægtning Fast – må om natten ikke overstige 55 dB(A). Tallene i parentes angiver midlingstiden i den pågældende periode.

SIDE 13/74

35. Driften må ikke medføre væsentlige støjgener uden for ejendommens eget areal. Hvis der efter kommunens vurdering opstår støjgener, der vurderes at være til væsentlig større, end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller – beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i ovenstående vilkår er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og/eller beregning om året.
36. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen."

#### **Støv fra anlæg og maskiner**

37. Driften må ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.

#### **Lys**

38. Ved indretning og drift af husdyrbruget skal det sikres, at naboerne ikke bliver generet af lys fra vinduer, porte, køretøjer o.l.

## **2.5 GØDNINGSPRODUKTION OG - HÅNDBLING**

#### **Gødningstyper og mængder**

39. Husdyrgødningen skal håndteres som gylle fra samtlige staldafsnit.

#### **Flydende husdyrgødning**

40. Opbevaringskapaciteten for flydende husdyrgødning skal svare til mindst 9 måneders tilførsel.
41. 2. etape af udvidelsen må først udnyttes, når der er fremsendt erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet til kommunen.
42. Der skal anvendes gyllevogn med egen påmonteret pumpe og returløb eller alternativt skal der være etableret læseplads med afløb til pumpesump. Før pumpning fra gyllebeholderne skal pumpesumpen tømmes for eventuelt regnvand. På dage med udpumpning fra gyllebeholder skal læsepladsen og pumpesump renses og tømmes for eventuelt spild ved arbejdsdagens ophør. Alt vaskevand eller spild skal pumpes op i gyllebeholder eller vogn.
43. En eventuel læseplads skal overholde kravene jf. Landbrugets Byggeblad for læseplads for gyllevogne.
44. Ved enhver overpumpning mellem gyllebeholdere eller gyllebeholder og -vogn skal der være opsyn med overpumpningen.

### **Anden organisk gødning**

45. Der må ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning end det i godkendelsen angivne.

## **2.6 PÅVIRKNING FRA AREALER**

### **Udbringningsarealer og aftalearealer**

46. På bedriftens egne og forpagtede arealer, som indgår i denne godkendelse, må der udbringes husdyrgødning produceret indenfor bedriften svarende til 367,62 DE pr. planår (1/8 til 31/7) fordelt på 35.578 kg N og 9.404 kg P ved 1. etape af udvidelsen.  
Efter 2. etape af udvidelsen må der udbringes husdyrgødning produceret indenfor bedriften svarende til 373,97 DE pr. planår (1/8 til 31/7) fordelt på 35.354 kg N og 9.229 kg P  
Dette kan gennemføres under forudsætning af, at der gennemføres et sædskifte med et udvaskningsindeks på maksimum 88.  
Der må således ikke udbringes mere end 1,32 DE/ha (1. etape) og 1,34 DE/ha (2. etape) i gennemsnit.
47. Overskydende husdyrgødning skal afsættes til tredjemand. Efter udnyttelse af godkendelsen svarer dette til 26 DE fordelt på 2.470 kg N og 644 kg P efter gennemførelse af 1. etape af udvidelsen og 140 DE fordelt på 12.766 kg N og 3.294 kg P efter gennemførelse af 2. etape af udvidelsen.  
Tredjemandsarealer til overførelse af husdyrgødning fremgår af bilag 3 C.  
Gyldig kontrakt inkl. kortbilag og dokumentation for afsætning skal til enhver tid kunne fremvises. Dokumentationen skal opbevares i 5 år.
48. Ved tilsyn skal der foreligge dokumentation for, at ovenstående vilkår er overholdt for de seneste 5 år f.eks. i form af kopi af de til NaturErhvervstyrelsen indsendte gødningsregnskaber.
49. Ved vandhullerne beliggende henholdsvis ved mark 8 og i mark 17, må der ikke udbringes flydende husdyrgødning nærmere end 10 m fra vandhullets øverste kant med mindre udbringningen sker med forsuret gylle eller ved nedfældning.  
Vandhullernes placering fremgår af kort 4 og 5. Afstandene udmåles fra øvre brinkkant af vandhullet, hvor den naturlige fugtigbundsvegetation, som hører til vandhullet, ophører.

### **Sædskifter, efterafgrøder og projektilpasninger**

50. På bedriften må der ikke anvendes et plante-/svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end S8.

## 2.7 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

51. Nedenfor præciseres hvilken type af dokumentation, bedriften skal præstere. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år. Kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation.

- Til dokumentation for, at vilkår vedrørende besætningens produktionsniveauer er overholdt skal der opbevares: Produktions-/effektivitetskontroller og/eller kvitteringer for ind- og afsætte dyr, slagteafregninger og andre kvitteringer.

Til dokumentation for, at vilkår vedrørende fodring er overholdt kan anvendes: foderanalyser, faktura for indkøbt foder, effektivitetskontrol eller lignende samt:

- Der skal i forbindelse med indsendelse af gødningsregnskab for det enkelte planår beregnes produceret kg N og P ab dyr for søerne og den samlede årlige produktion ab lager. Beregningerne skal opbevares i logbog.
- Det faktiske foderforbrug skal registreres og anvendes i beregningerne.
- Kg N og P ab dyr og ab lager kan beregnes enten ud fra den planlagte fordeling af foderblandinger eller ud fra de faktiske, registrerede forbrug af de anvendte blandinger.
- Logbogens oplysninger i form af blandeforskrifter, indlægssedler, beregnet gennemsnitlig indhold af g råprotein/FEso og fosfor/FEso etc. Skal opgøres for hvert kvartal.
- Der skal som minimum være blandeforskrifter for hver 3. måned, såfremt der laves hjemmeblandet foder.

Følgende skal registreres i driftsjournal, der skal opbevares på bedriften:

- Der skal årligt udarbejdes en opgørelse over det foregående års forbrug af elektricitet, vand og diesel. Eventuelle væsentlige udsving i forbruget i forhold til det/de foregående år skal forklares i opgørelsen, og der skal redegøres for gennemførte tiltag til at reducere forbruget. Opgørelsen skal forevises eller fremsendes til Guldborgsund Kommune på anmodning.
- Autoriseret service af staldventilation og andre mekaniske anlæg.
- Til dokumentation for, at vilkår vedr. sædskifter er overholdt skal opbevares markplaner og ansøgninger om støtte efter enkeltbetalingsordningen m.v.
- Den ovennævnte dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

### **Beredskabsplan**

52. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for bedriftens ansatte og andre, der arbejder på bedriften.

SIDE 16/74

53. Virksomhedens beredskabsplan skal løbende vedligeholdes, og oplysningerne i den skal altid være opdateret. Planen skal revideres årligt eller efter behov for tilretning/ændring af procedurer i forbindelse med uheld.
54. Beredskabsplanen, som er godkendt af Guldborgsund Kommune indeholder som minimum:
- Procedure, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe forurening fra ulykker/uheld og begrænse forureningens udbredelse.
  - Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes, hvornår og hvordan.
  - Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
  - En opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og anvendes i forbindelse med inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.
55. Forurening som følge af driftsuheld, hærværk eller lignende skal hurtigst muligt meddeles til Guldborgsund Kommune og noteres i logbog. Udenfor normal åbningstid kan miljøvagten og/eller beredskabet kontaktes på telefon 114. Uanset kontakt til miljøvagt/beredskab skal Guldborgsund Kommune kontaktes først kommende hverdag efter forureningen.

## 2.8 HUSDYRBRUGETS OPHØR

56. Ejer skal senest en måned efter, at der er truffet beslutning om lukning af bedriften, indsende en plan til tilsynsmyndigheden (Guldborgsund Kommune), som beskriver de nødvendige foranstaltninger for at undgå fremtidig forureningsfare. Omfang og indhold af planen, samt tidsplan for hvornår foranstaltningerne skal være udført, skal accepteres af tilsynsmyndigheden.



## 2.9 GENERELLE BEMÆRKNINGER

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende love og bekendtgørelser. Dette gælder også, selvom disse regler skulle være skærpede i forhold til denne miljøgodkendelse.

Udover ovenstående vilkår er der en række love, bekendtgørelser, samt kommunale regulativer, som driften og indretningen af husdyrbruget skal være i overensstemmelse med. Listen er ikke fuldstændig, men kun en opremsning af de regler, der erfaringsmæssigt hyppigst bliver overset.

Opmærksomheden henledes specielt på:

- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 33, stk. 3 vil en manglende udnyttelse af hele eller dele af godkendelsen i 3 på hinanden følgende år medføre et varigt bortfald af den ikke udnyttede del. Dvs. hvis dyreholdet ligger under det i denne godkendelse maksimalt tilladte i 3 år, er det ikke tilladt at hæve dyreholdet igen uden fornyet ansøgning og miljøgodkendelse.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 40 stk. 1 følger der med denne miljøgodkendelse 8 års retsbeskyttelse. Tidspunkt for retsbeskyttelsens udløb er år 2024.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 41 og Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 40 skal miljøgodkendelsen revurderes 8 år efter den er meddelt dvs. i 2024 og derefter mindst hvert 10. år.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug, § 11/12 må landbrugsdriften på ejendommen ikke udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt, før en sådan er anmeldt og godkendt af tilsynsmyndigheden. Der er således meddeleligt om ønskede ændringer/udvidelser, og det er kommunen der vurderer, om det ansøgte udløser krav om tillæg til godkendelsen. Dette gælder også ændringer på ejerforhold og driftsansvarlig.
- Jf. bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 44 af 11.01.2016 § 25 skal ændringer i udbringningsarealerne (såvel ejede, forpagtede og aftale arealer) anmeldes til og godkendes af Guldborgsund Kommune.
- Jf. Lov om miljøgodkendelse m.m. af husdyrbrug § 39, kan tilsynsmyndigheden påbyde afhjælpende foranstaltninger, hvis produktionen/driften medfører væsentlig mere forurening end forudsat ved meddelelse af denne godkendelse. Kan ulemperne ikke afhjælpes, kan tilsynsmyndigheden nedlægge forbud mod drift af virksomheden eller aktiviteten.
- Bekendtgørelse nr. 1318 af 26.11.2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.'s krav omkring opbevaring og anvendelse af husdyrgødning.
- Kravet om kontrol af gyllebeholder jf. bekendtgørelse nr. 1322 af 14.12.2012.
- Guldborgsund Kommunes affaldsregulativer, som bl.a. forbyder private at afbrænde affald, samt sætter en række krav til opbevaring og bortskaffelse af farligt affald herunder medicinaffald.

SIDE 18/74

- Bekendtgørelse om opbevaring af døde produktionsdyr nr. 558 af 01.06.2011.
- Bekendtgørelse nr. 1611 af 10.12.2015 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines.
- Bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2016/2017, pt. bekendtgørelse nr. 388 af 27.04.2016 med senere ændringer.
- Bekendtgørelse nr. 1752 af 14.12.2015 om påfyldning og vask m.v. af sprøjter til udbringning af plantebeskyttelsesmidler.
- Øvrige relevante godkendelser/dispensationer/tilladelser i forhold til anden lovgivning som ex. Byggeloven, Planloven, Slambekendtgørelsen og lign. skal søges separat.

Guldborgsund Kommune, Center for Teknik & Miljø  
7. juli 2016

Mette Wolthers  
Sagsbehandler/ingeniør

Marlene Bendix Jensen  
Sagsbehandler/ agronom

### 3 MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING

#### 3.1 GENERELLE FORHOLD

Denne miljøgodkendelse omfatter landbrugsmæssige aktiviteter på ejendommen Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F. Til ejendommen er der tilknyttet en husdyrproduktion med CHR-nr. 94749 og ejendommen drives af Hallingkær I/S v. Hans Jørgen Winther under CVR-nr. 34003971, hvor både husdyrbruget og arealerne er omfattet.

Under generelle forhold er der sat vilkår om, at bedriften skal indrettes og drives, som oplyst i ansøgningsmaterialet og at alle, der er ansat på bedriften skal være bekendt med vilkårene i godkendelsen. Yderligere er det præciseret, at godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år fra meddelelsen.

#### Ved etapevis udvidelse:

I denne godkendelse har ansøger ønsket etapevis udnyttelse af godkendelsen, således at etablering af tilbygninger til sostalden kan vente et år ekstra i forhold til de øvrige ændringer.

Der er i den forbindelse stillet vilkår til, hvornår produktionen skal være igangsat (etape 2). Hvis produktionen ikke er udnyttet senest 5 år efter meddelelse af denne godkendelse, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke er udnyttet.

Begrundelsen for dette vilkår er, at der ikke umiddelbart er behov for den nye stald før senere, da ansøger selv ønsker at opdrætte sine dyr til udvidelse af besætningen.

Endvidere er der sat vilkår, som sikrer, at Guldborgsund Kommune altid bliver orienteret om ændringer i ejerforhold og/eller ændringer af driftsansvarlig samt ved ophør af husdyrproduktionen.

Begrundelsen for disse vilkår er, at det er kommunen der skal vurdere, om det anmeldte udløser krav om tillæg til miljøgodkendelsen, og om behov for særlige tiltag i forbindelse med ophør af produktion.

#### Anden ejendom med svineproduktion under samme CVR-nr.

Ansøger ejer ejendommen Nykøbingvej 234, 4800 Nykøbing F. med svineproduktion, der drives under samme CVR-nr.

På ejendommen Nykøbingvej 234 er der en svineproduktion, hvorfra der indgår svinegylle svarende til 110,5 DE til udbringning på de fælles arealer i denne miljøgodkendelse.

Guldborgsund kommune vurderer i denne sag, at ejendommene er teknisk og forureningsmæssigt adskilt i en sådan grad, at det er muligt at bedømme og regulere ejendommene hver for sig i godkendelsesmæssig henseende. Der er her lagt vægt på, at ejendommene ligger geografisk adskilt og ikke deler tekniske anlæg, der har forbindelse til husdyrproduktionen.

#### *Kommunes vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at når de stillede vilkår overholdes, er der taget højde for forudsætningerne for denne godkendelse.*

## 3.2 LOKALISERING OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

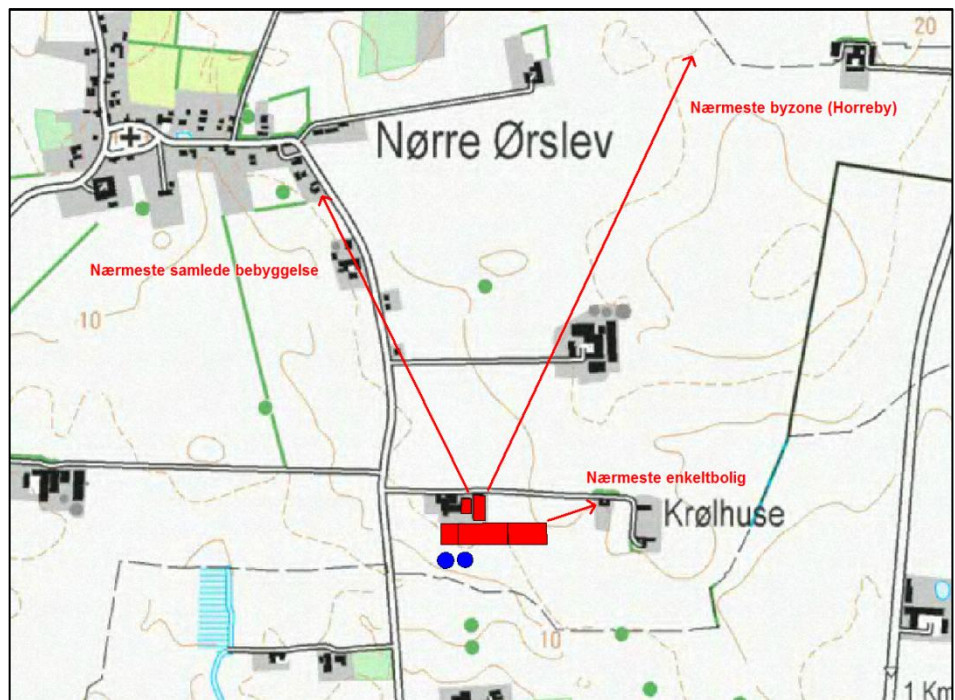
### 3.2.1 Afstandskrav og lokalisering

Husdyrbruget er placeret i landzonen med ca. 110 meter til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Krølhuse 4), som ligger øst for staldanlægget. Nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt (Sdr. Kirkebyvej 7) ligger ca. 300 meter nordøst for staldanlægget. Nærmeste område, der er at betragte som en samlet bebyggelse ligger nordvest for ejendommen. Det er ejendommen Sdr. Kirkebyvej 6, der er udgangspunkt for nærmeste samlede bebyggelse, og den ligger i en afstand af ca. 640 meter ved Nørre Ørslev.

Der er ca. 1,9 km til nærmeste byzone, som er Horreby mod nordøst.

Alle gældende afstandskrav for naboer/omkringboende er således overholdt.

Nedenstående kort viser placering af omkringboende i forhold til husdyrbrugets anlæg.



Kort 1. Beliggenhed i forhold til omkringboende.

Anlæggets placering i forhold til afstandskrav jf. Husdyrgodkendelseslovens kap. 2 (§ 6 og 8) er angivet i nedenstående tabel.

Tabel 1. Anlæggets placering ift. afstandskrav

	Afstand fra anlægget	Afstandskrav jf. husdyrloven
Ikke almene vandforsyningsanlæg	>25 meter	25 meter
Almene vandforsyningsanlæg	>50 meter	50 meter
Vandløb (herunder dræn) og søer*	>15 meter	15 meter
Offentlig vej og privat fællesvej, nye anlæg	>15 meter	15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	>1000 meter	25 meter
Beboelse på samme ejendom **	Ca. 37 meter	15 meter
Naboskel, fra nye anlæg	>30 meter	30 meter
Nabobeboelse med landbrugspligt (Sdr. Kirkebyvej 7)	Ca. 300 meter	50 meter
Nabobeboelse uden landbrugspligt (Krølhuse 4)	Ca. 110 meter	50 meter
Byzone/område udlagt til boligformål	Ca. 110 meter	50 meter

\*Det er ejers ansvar, at nyanlæg placeres mere end 15 meter fra eksisterende og nye dræn.

\*\*Afstandskravet gælder kun ved etablering af anlæg, og ikke ved ændringer indenfor eksisterende.

#### *Kommunes vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer at alle gældende afstandskrav jf. kap. 2 i Husdyrloven er overholdt. Der er således ikke meddelt dispensationer i forhold til de generelle afstandskrav, eller opstillet specifikke vilkår i forbindelse hermed. Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil forekomme væsentlige gener for omkringboende, ved overholdelse af de meddelte vilkår for lugt, støv, lys og støj, som følge af anlæggets placering og lokalisering i forhold til de generelle afstandskrav.*

#### **3.2.2 Bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger**

Anlægget er placeret således at alle krav mht. bygge-, beskyttelseslinjer og fredninger overholdes. Anlægget ligger desuden udenfor fortidsmindelinjer, kirkebyggelinjer, kirkeomgivelser, sø- og å-beskyttelseslinjer, strandbeskyttelseslinjer, § 3-beskyttede naturområder, § 7-beskyttede naturområder, skovrejsningsområder, lavbundsarealer, kystnærhedszone og værdifulde kulturmiljøer.

Anlægget overholder gældende regler, og der er ikke behov for at dispensere efter gældende love og bekendtgørelser. Der er således ikke stillet vilkår i relation til bygge-, beskyttelseslinjer eller fredninger.

#### *Kommunes vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger er overholdt. Produktionen vurderes derfor ikke at have væsentlig påvirkning på disse.*

#### **3.2.3 Udformning af anlæg og placering i landskab**

Ud over det eksisterende anlæg skal der i etape 2 bygges til den eksisterende sostald i begge ender. Mod vest tilbygges farestalden med ca. 1.250 m<sup>2</sup> og mod øst tilbygges ca. 3.000 m<sup>2</sup> til løbe-/drægtighedsstald.

De nye tilbygninger opføres i gule og grå nuancer som den eksisterende stald. Der kan i den forbindelse henvises til bilag 1 (Situationsplan - oversigtskort).

SIDE 22/74

Der er på nuværende tidspunkt afskærmende beplantning omkring gyllebeholderne, men ellers ikke anden beplantning rundt om staldanlægget.

I forbindelse med udbygningen af soanlægget vil der blive etableret afskærmende beplantning mod syd og øst for staldanlægget, som sikrer afskærmning mod naboerne mod øst. Der er ikke planlagt beplantning mod vest. Farestalden holdes indenfor ejendommens bygningsrammer mod vest, således at stalden ikke vil komme udenfor volden ved gyllebeholderne. Mod vest vil stalden ikke fremstå markant anderledes end i dag, da der blot vil være tale om en parallelforskydning af gavlen på den eksisterende stald.

Udendørsbelysningen anføres af ansøger som meget begrænset på driftsbygninger, der findes belysning ved indgang til forrum, ved stuehuset, ved indkørsel til gårdspladsen og ved foderindlevering.

Anlægget fremtræder som en samlet enhed i landskabet, idet alle eksisterende bygninger er opført i tilknytning til hinanden. Således udgør ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer en hensigtsmæssig enhed. Se bilag 1 "Situationsplan - oversigtskort".

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at den valgte placering af de nye tilbygninger er hensigtsmæssig i forhold til en samlet vurdering af en hensigtsmæssig logistik på ejendommen og landskabelige hensyn.*

### **3.2.4 Landskabelige-, kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske- og rekreative værdier**

#### **Landskabelige værdier**

Ejendommen er placeret i landzonen i et område, som i kommuneplan 2013-2025 er udpeget som jordbrugsområde med særlige naturværdier. Størstedelen af disse områder består af jordbrug i almindelig drift, og er generelt forbeholdt jordbrugserhvervet. Der må generelt ikke etableres tekniske anlæg, anlægges veje eller foretages indgreb, der kan forringe områdernes landskabs-, natur- og kulturhistoriske værdier, mangfoldigheden af planter og dyr, deres levesteder og spredningsmuligheder.

Dog kan fritliggende og driftsmæssigt nødvendige anlæg i relation til jordbrugserhvervet tillades. Disse skal dog tilpasses beskyttelsesniveauet mest muligt.

Da udvidelsen på denne bedrift er vurderet i forhold til naturområder (se senere afsnit vedr. naturvurdering), vurderes det, at bedriften er tilpasset ovenstående beskyttelseshensyn. Ejendommen ligger desuden udenfor områder karakteriseret som større uforstyrrede landskaber.

Landskabet omkring ejendommen er karakteriseret ved, at det er relativt fladt med spredte læhegn og beplantninger, landbrugsejendomme, enkelte fritliggende huse og mindre landsbyer.

Bygningsmassen vurderes også efter etablering af de nye tilbygninger, at fremstå som en homogen bygningsmasse, idet alle bygninger ligger i tilknytning til hinanden.

For at sikre at de landskabelige forhold tilgodeses, er der sat vilkår om, at materiale- og farvevalg til tilbygningen gennemføres som foreslået af ansøger i samme stil som de eksisterende stalde og bygninger, via udførelse i tilsvarende materialer og farver.

Med vilkår omkring placering og udformning/farver på de nye bygninger, vil det sikres, at nybyggeriet ikke adskiller sig væsentligt fra den eksisterende bygningsmasse, hvilket er afgørende for helhedsbetragtningen.

Endvidere er der sat vilkår om slørende beplantning rundt om staldanlægget mod øst og syd. Vilkåret er indsat for at opnå en afskærmende effekt i forhold til naboerne. Med vilkår

SIDE 23/74

omkring placering og udformning/farver på de nye tilbygninger og ny beplantning, vil det sikres, at nybyggeriet ikke adskiller sig fra den eksisterende bygningsmasse. Der er sat vilkår om, at der indsendes en plan for etablering af slørende beplantning øst og syd for staldanlægget. Vilkårene til beplantningen er udformet således, at når først beplantningsplanen er godkendt af Guldborgsund Kommune skal denne etableres senest det først kommende efterår og den skal stedse vedligeholdes så den oprindelig plan efterleves. Dvs. der skal foretages nyplantning i fornødent omfang, samt renholdelse så det er de planlagte træer/buske, der udgør beplantningen og ikke div. vildarter og ukrudt.

For at undgå ophobning af jordbunker omkring ejendommen, er der stillet vilkår om, at overskudsjord fra udgravning til nybyggeri skal spredes jævnt ud omkring anlægget (max. 0,5 meter), eller skal bortskaffes på anden vis. Hvis jorden skal bortskaffes fra ejendommen, skal det ske i samråd med Guldborgsund Kommune.

#### **Kulturhistoriske værdier**

Anlægget ligger udenfor værdifulde kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer, og der ligger ingen områder udpeget som særlige kulturmiljøer indenfor 600 meter. Anlægget ligger desuden udenfor fortidsmindebeskyttelseslinjer.

#### **Naturmæssige værdier**

Ejendommen ligger udenfor jordbrugsområder med særlige naturværdier eller særlige lokale naturområder.

For yderligere forhold omkring natur henvises til senere afsnit i denne godkendelse.

#### **Geologiske værdier**

For geologisk interesseområder gælder bl.a., at inden for de arealer, som er udpeget til Nationale Geologiske Interesseområder eller Regionale Geologiske Interesseområder, skal der tages særlige hensyn til geologien. Byggeri og anlægsarbejder, tekniske anlæg, skovrejsning, beplantning mv., som kan sløre landskabets dannelsesformer, skal søges udført på andre lokaliteter og kan kun finde sted, hvis der ikke kan findes et alternativ. Der ligger indenfor 1000 meter fra anlægget ikke geologisk interesseområde.

#### **Rekreative værdier**

Øst for ejendommen i forbindelse med Aske Skov ligger et større regionalt friluftsområde i en afstand af 1,6 km. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil have væsentlig indflydelse på området.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at udvidelsen af produktionen ikke vil ændre væsentligt på oplevelsen af landskabet i forhold til de nuværende forhold. Samtidig vurderes det, at det ikke vil have væsentlig indflydelse på udpegede kulturmiljøer eller hensyn til kulturhistoriske-, naturmæssige-, geologiske-, rekreative værdier herunder økologiske forbindelseslinjer og lignende regionale udpegninger.*

*Etablering af afskærmende beplantning medvirker til, at bygningskomplekses fremstår mindre synligt i det åbne land, og at den landskabelige påvirkning reduceres. På baggrund af dette vurderer kommunen, at den valgte placering ikke har en væsentlig betydning for de ovennævnte områder og værdier.*

*Samlet vurderes det, at udvidelsen er uden væsentlig landskabelig og visuel betydning for omkringboende.*

### 3.3 DYREHOLD, STALDANLÆG OG DRIFT

#### 3.3.1 Produktionsomfang, etapeopdeling og udnyttelse

Der er søgt om udvidelse af den eksisterende svineproduktion opdelt i to etaper.

De ansøgte produktioner er skitseret i nedenstående tabeller og på bilag 2:

”Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit”. Bilaget viser også valgte tilpasninger og teknologier samt staldtype i nudrift.

Det er denne opdeling, der er forudsætning for blandt andet ansøgningens lugt- og ammoniakberegninger.

Der kan i samme forbindelse henvises til bilag 1: ”Situationsplan - oversigtskort”.

#### Etapevis udvidelse

Da der søges om, at udvidelsen kan ske i to etaper, er hver etape beskrevet for sig i de to efterfølgende tabeller.

Tabel 2. Sammensætning og fordeling i staldafsnit – **etape 1.**

		Alder/ Vægt (kg)	Antal årsdyr/ Producer ede	Antal frav. grise pr. årsso/vægt (kg)	Sti- pladser	DE
<b>Søer</b>						
Sostald EX.	Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	-	680	34 stk./ 7,1 kg	204	46,23
	Løbestald Indiv. Opstaldet Delvist spaltegulv	-	204		142	32,36
	Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	-	476		334	75,51
<b>Smågrise</b>						
Klimastald I EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33	16.750	-	2.200	84,09
Klimastald II EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33	5.750	-	800	28,87
<b>Polte – slagtesvin</b>						
Sostald EX.	Delvist spaltegulv 25-49 % fast	33-110	600	-	150	16,07
<b>I alt</b>			<b>680 årssøer 22.500 smågr. 600 polte</b>			<b>283,13</b>



Tabel 3. Sammensætning og fordeling i staldafsnit – **etape 2.**

		<b>Alder/ Vægt (kg)</b>	<b>Antal årsdyr/ Producer ede</b>	<b>Antal frav. grise pr. årsso/vægt (kg)</b>	<b>Sti- pladser</b>	<b>DE</b>
<b>Søer</b>						
Sostald  EX.	Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	-	600	34 stk./ 7,1 kg	200	40,79
	Løbestald Indiv. Opstaldet Delvist spaltegulv	-	180		126	28,55
	Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	-	420		274	66,62
Farestald NY	Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	-	600		180	40,79
Drægt.sta ld NY	Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	-	600	420	95,18	
<b>Smågrise</b>						
Klimastald I EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33	16.750	-	2.200	84,09
Klimastald II EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33	6.250	-	800	31,38
<b>Polte – slagtesvin</b>						
Sostald EX.	Delvist spaltegulv 25-49 % fast	33-110	600	-	150	16,07
<b>I alt</b>			<b>1.200 årssøer 23.000 smågr. 600 polte</b>			<b>403,48</b>

Beregning af DE er foretaget på baggrund af Bekendtgørelse nr. 1318 af 26.11.2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Fastsatte vilkår i afsnittet om staldindretning og drift fastlægger det maksimalt tilladte dyrehold på ejendommen i de 2 etaper af udvidelsen. Enhver ændring udover det, der er fastsat i vilkårene, kræver fornyet godkendelse. Det er dog tilladt, at mindske dyreholdet i forhold til det i vilkårene beskrevne uden ansøgning og godkendelse. Ved en evt. mindskelse af dyreholdet skal opmærksomheden dog henledes på, at efter 3 år med et lavere dyrehold bortfalder retten til at hæve dyreholdet til det i miljøgodkendelsen fastlagte niveau jf. kontinuitetsprincippet.

Der er stillet vilkår om, at hvis omregningsfaktorerne fra dyr til dyreenheder ændres, er det den dyreenhedsdefinition, der var gældende på det tidspunkt, hvor godkendelsen blev givet, der skal tages udgangspunkt i. Herved fastholdes den produktion målt i antal producerede dyr, der på tidspunktet for godkendelse kunne forventes.

Endelig er der indsat vilkår om, at produktionen skal ske så jævnt over året som muligt. Med dette vilkår skal det sikres, at der ikke sker væsentlige udsving i lugtemissionen fra bedriften. Der vil naturligvis være små udsving i produktionen over året og sygdom o.l. kan nødvendiggøre større udsving i enkelte år, men vilkåret skal forhindre væsentlige tilbagevendende udsving, som kan føre til nabogener.

#### **Fleksibilitet og udnyttelse**

Der er søgt om etapevis/trinvis udvidelse af besætningen. Begrundelsen herfor er, at der er et ønske om være godkendt til den produktion, som kan være i de eksisterende bygninger, såfremt byggeriet ikke bliver til noget.

Forholdene omkring den etapevise opdeling er vurderet i forhold til forureningsparametre mm. og indarbejdet i vilkår.

Der er ikke søgt om indbygget fleksibilitet i forhold til afvigelser/variationer i vægtintervaller eller lignende.

Der stilles vilkår om at udvidelsen kan deles op i to etaper, hvor etape 1 som vist i tabel 2 ovenfor udnyttes senest 2 år efter godkendelsesdato, og etape 2 som vist i tabel 3 ovenfor udnyttes senest 5 år efter godkendelsesdato.

#### *Kommunes vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer at der ved opfyldelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlige virkninger på omgivelserne i relation til produktionsomfanget.*

### **3.3.2 Staldindretning og drift**

Udvidelsen af svineproduktionen til 1.200 årssøer, 23.000 smågrise (7,1-33 kg) samt 600 polte 33-110 kg) ønskes gennemført i 2 etaper.

#### **Etape 1**

- Udvidelse af svineproduktionen indenfor eksisterende bygningsæt til 680 årssøer, 22.500 smågrise (7,1-33 kg) og 600 polte/slagtesvin (33-110 kg) svarende til 283,13 DE. Der er ingen bygningsmæssige ændringer i etape 1.

#### **Etape 2**

- Udvidelse af svineproduktionen til en årlig produktion på 1.200 årssøer, 23.000 smågrise (7,1-33 kg) og 600 polte/slagtesvin (33-110 kg) svarende til 403,48 DE.
- I etape 2 skal der tilbygges til eksisterende sostald i begge ender. Mod vest tilbygges farestalden med ca. 1.250 m<sup>2</sup>, og mod øst tilbygges løbe-/drægtighedsstalden med ca. 3.000 m<sup>2</sup>.

Indretning af staldanlæggene og de enkelte staldafsnit er skitseret i foregående afsnit, og i øvrigt kan der henvises til bilag 2. "Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit".

Alle staldafsnit er med delvist spaltegulv, og derved håndteres husdyrgødningen som gylle.

SIDE 27/74

Der er stillet vilkår om, at staldindretningen skal svare til det ansøgte. Søerne skal i farestalden opstaldes i kassestier med delvist spaltegulv og i løbe-/drægtighedsstalde på delvist spaltegulv. smågrise opstaldes i to-klimastier med delvist spaltegulv og polte på delvist spaltegulv med 25-49 % fast gulv.

Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for beregningerne og vurdering af ammoniak, lugt og næringsstoffer i gødningen svarer til beregningsgrundlaget for miljøgodkendelsen.

Fordampning af ammoniak og til dels lugt, kommer fra våde gødningsoverflader, hvorfor renholdelse af det fast gulv er essentielt (se i øvrigt afsnit omkring BAT – Bedste tilgængelige teknologi).

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø.*

### **3.3.3 Overbrusning og rengøring**

Der anvendes overbrusning i alle stalde. Overbrusningen skal benyttes efter forskriften i Lov om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin. I staldene bliver overbrusningen brugt til at styre dyrenes gødeadfærd, til nedkøling af dyrene i varme perioder og dermed renholde stierne. På varme dage øges intensiteten af overbrusningen.

Ansøger redegør for, at der er stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. Herved mindskes risikoen for uhygiejniske forhold.

Både iblødsætning og højtryksrensning er vandbesparende, og er at betegne som BAT (se senere afsnit omhandlende BAT).

Der er stillet vilkår om, at der til stadighed skal tilstræbes en god staldhygiejne, herunder sikres, at stier inklusive gulve holdes tørre og rene, samt at stalde, ventilations- og foderanlæg holdes rene. Dette er begrundet i, at beskidte mekaniske anlæg kan medføre øget energiforbrug og eventuelt øgede lugtgener, hvilket ikke er hensigtsmæssigt. God staldhygiejne vil være med til at forebygge eventuelle lugtgener og unødigt høj ammoniakfordampning. Til god staldhygiejne hører blandt andet, at stierne holdes rene og tørre. Samtidig forebygger renholdelse af område med foder at skadedyr tiltrækkes og opformeres.

Vilkår om, at rester af foder og/eller husdyrgødning skal tilføres gyllebeholderen skal medvirke til, at der ikke er øget risiko for tiltrækning af skadedyr, eller forurening af området omkring anlægget.

Beregninger og vurderinger i miljøgodkendelsen bygger på overholdelse af de givne vilkår.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at ved overholdelse af de stillede vilkår til renholdelse og god staldhygiejne vil anlægget ikke medføre væsentlige gener for omkringboende.*

### 3.3.4 Ventilation

I stalde til søerne er der ligetryksventilation med luftindtag gennem loft eller vægventiler, og i farestalden er der diffus ventilation. Klimastalden er med undertryksventilation, hvor luften indtages under bygningens udhæng i begge sider og trækkes ned gennem isolering og troltexplader. Ved undertryksventilation er der monteret ventiler i loftet eller på væggene, som åbner ved høje temperaturer og som ligeledes fungerer som nødoplukning ved strømsvigt. Der er separat styring på hver sektion, som styrer alt med varme/ventilation og overbrusning og alarm. Afkastene er 1 meter over taget, og ventilationen er frekvensstyret.

Ventilationsanlægget er tilknyttet et alarmanlæg som aktiveres, hvis der er strømsvigt eller for høje temperaturer i stalden. Desuden vil nødventilationen igangsættes ved behov.

Ventilationsanlægget efterses og rengøres jævnligt, hvilket er med til at opretholde effektiv drift.

#### *Kommunes vurdering*

*Guldborgsund kommune vurderer, at staldindretningen og driften af staldene samt ventilationsanlægget, gennem overholdelse af de givne vilkår, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af omkringboende eller det omgivende miljø. Samtidig vurderes det, at den anvendte praksis for overbrusning, vask og rengøring af stalde er medvirkende til at opretholde en god hygiejne i staldene.*

### 3.3.5 Fodring

På ejendommen produceres der vådfoder, som anvendes til søerne og polte. Der anvendes tørfoder til smågrisene. Fodret og tilskudsfodret opbevares i siloer i foderladen. Opbevaringskapacitet på færdigblandet tørfoder er på ca. 20 tons og til tilskudsfoder på ca. 100 tons. Foderkorn opbevares udendørs i tre "amerikaner" siloer, med en samlet opbevaringskapacitet på 1.500 tons foderkorn. Vådfoderet blandes kontinuerligt, og der er en opbevaringskapacitet på 5 tons.

Der anvendes foder tilsat fytase. Ved at anvende fytase i foderet kan der opnås en bedre fosforudnyttelse og samtidig reduceres udledningen af fosfor via gødningen til miljøet. Fordøjeligheden af fosfor i foderblandinger til svin er ofte lav, hvorved fosfor udskilles via gødningen. Den primære årsag til den lave fordøjelighed er, at op til 80 procent af fosfor i olie/proteinholdige frø og korn er bundet som fytat, hvilket er vanskeligt at fordøje for svin. Det er derfor nødvendigt, at enzymet fytase er til stede for, at den fytatbundne fosfor bliver tilgængelig for grisen. I og med der anvendes hjemmeblandet foder, og dermed ikke varmebehandlet korn, er fytaseaktiviteten i kornet stadig høj, men alligevel anvendes der tilskudsfoder med ekstra fytase.

Der anvendes fasefodring på ejendommen. Herved sikres det at fodringen optimeres til det stadie som grisen har, hvorved foderspild minimeres og effektiviteten optimeres. Derfor tildeles søerne ikke det samme foder i farestald og drægtighedsstald.

Management på bedriften stiler mod et minimum af spild af foderrester.

Som opfølgning på oplysninger i ansøgningen er der sat vilkår om brug af fasefodring og tilsætning af fytase til alle dyregrupper, da dette er at betragtes som BAT. Indkøbt premix, tilskudsfoder og færdigfoder skal således være tilsat fytase. Disse tiltag gennemføres for at optimere optagelsen af fordøjelige næringsstoffer herunder fosfor fra foderet, og dermed

reducere udskillelsen af næringsstoffer med gødningen. I it-ansøgningssystemet er der som udgangspunkt indregnet normtilførsel af fytase til foderet.

### **Søer**

Der er i ansøgningen via skema 79939 (etape 1) og skema 79943 (etape 2) indtastet følgende tilpasninger i relation til fodring af søerne:

#### **Etape 1**

- 1.519,5 FE/årsso (1.065 FE i drægtighedsperiode, 454,5 FE i diegivningsperiode)
- 133,1 g råprotein/FE (= norm)
- 34 fravænnede grise pr. årsso
- 4,8 g fosfor/FE (= norm)

#### **Etape 2**

- 1.460 FE/årsso (1.030 FE i drægtighedsperiode, 430 FE i diegivningsperiode)
- 133,1 g råprotein/FE (= norm)
- 34 fravænnede grise pr. årsso
- 4,8 g fosfor/FE (= norm)

#### Fodring i relation til kvælstof

Det er hermed valgt at søerne skal afvige fra de på godkendelsestidspunktet gældende normværdier for foderforbrug (FE/årsso) og antallet af fravænnede grise pr. årsso.

Dette vil have betydning for søernes udskillelse af næringsstoffer.

Dette tiltag medvirker til at reducere ammoniakemissionen fra stald og lager.

Normtallet for råproteinindholdet i sofoder er 133,1 g råprotein/FE ved et foderforbrug på 1.515 FE/årsso, 30 fravænnede grise pr. årsso og en fravænningsvægt på 7,1 kg.

De valgte niveauer indgår som forudsætninger for de følgende beregninger.

Da de valgte niveauer har betydning for beregningerne, som ligger til grund for vurderingerne i miljøgodkendelsen, er der sat vilkår, som skal sikre overholdelse af de angivne niveauer.

#### *Beregning af kg N ab dyr pr. årsso:*

Med baggrund i, at kommunen skal stille vilkår til maksimal kg N ab dyr pr. årsso for alle dyr i samme dyregruppe for at fastholde forudsætningerne for vurderingerne i miljøgodkendelsen, beregnes det dyregruppe specifikke krav:

N ab dyr pr. årsso beregnes som følger:

Ligning, kg N ab dyr pr. årsso:

$$((\text{FEso pr. årsso} \times \text{gram råprotein pr. FEso}) / 6250) - 1,98 - (\text{antal fravænnede pr. årsso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,0257).$$

Tabel 4. Forudsætninger for beregning af ligning:

Faktor	Værdi (etape 1)	Værdi (etape 2)
Antal søer	680	1.200
Antal fravænnede grise	34,0	34,0
Fravænningsvægt, kg	7,1	7,1
FEso pr. årssø	1.519,5	1.460
Gram råprotein pr. FEso, g	133,1	133,1
Kg N ab dyr pr. årssø	24,18	22,91
<b>Total</b> - Kg N ab dyr pr. år	16.442	27.492

Ligningen er beregnet ud fra ovenstående forudsætninger. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Samlet krav til overholdelse af den maksimale totale mængde N ab dyr for søerne efter udvidelsen beregnes som N ab dyr pr. årssø \* antallet af årssøer:

Etape 1: 24,18 kg N ab dyr pr. årssø \* 680 årssø = 16.442 kg N pr. år for søerne.

Etape 2: 22,91 kg N ab dyr pr. årssø \* 1.200 årssø = 27.492 kg N pr. år for søerne.

#### Fodring i relation til fosfor

For at opfylde krav til anvendelse af BAT (se senere afsnit) og maksimalt fosforoverskud på arealerne er det valgt, at søerne foderoptimeres med hensyn til fosfor.

Der er i ansøgningen via skema 79939 (etape 1) og skema 79943 (etape 2) indtastet tilpasninger i relation til fodring af søerne:

Det er hermed valgt at søerne skal afvige fra de på godkendelsestidspunktet gældende normværdier for antal fravænnede grise og foderforbrug. Dette vil have betydning for søernes udskillelse af næringsstoffer. De valgte niveauer indgår som forudsætninger for de følgende beregninger.

Normtallet for fosforindholdet i sofoder er 4,8 g fosfor/FE ved et foderforbrug på 1.515 FE/årssø.

Da de valgte niveauer har betydning for beregningerne, som ligger til grund for vurderingerne i miljøgodkendelsen, er der sat vilkår, som skal sikre overholdelse af de angivne niveauer.

#### *Beregning af kg P ab dyr pr. årssø:*

Med baggrund i, at kommunen skal stille vilkår til maksimal kg P ab dyr pr. årssø for alle dyr i samme dyregruppe for at fastholde forudsætningerne for vurderingerne i miljøgodkendelsen, beregnes det dyregruppe specifikke krav:

P ab dyr pr. årssø beregnes som følger:

Ligning, kg P ab dyr pr. årssø:  
(FE pr. årssø x gram fosfor pr. FE)/1000 - 0,58 - (antal fravænnede grise pr. årssø x fravænningsvægt x 0,006 kg P pr. kg tilvækst).

Tabel 5. Forudsætninger for beregning af ligning:

Faktor	Værdi (etape 1)	Værdi (etape 2)
Antal søer	680	1.200
Antal fravænnede grise	34,0	34,0
Fravænningsvægt, kg	7,1	7,1
FEso pr. årssø	1.519,5	1.460
Gram fosfor pr. FEso, g	4,8	4,8
Kg P ab dyr pr. årssø	5,27	4,98
<b>Total</b> - Kg P ab dyr pr. år	3.584	5.976

Ligningen er beregnet ud fra ovenstående forudsætninger. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs-ligningen skal samlet set overholdes.

Samlet krav til overholdelse af den maksimale totale mængde P ab dyr for søerne efter udvidelsen beregnes som P ab dyr pr. årssø \* antallet af årssøer:

Etape 1:  $5,27 \text{ kg P ab dyr pr. årssø} * 680 \text{ årssø} = 3.584 \text{ kg P pr. år for søerne.}$

Etape 2:  $4,98 \text{ kg P ab dyr pr. årssø} * 1.200 \text{ årssø} = 5.976 \text{ kg P pr. år for søerne.}$

#### **Smågrise og polte/slagtesvin**

Der er ikke indtastet/søgt om fodertilpasninger for smågrisene og poltene/slagtesvinene. Beregningerne er således gennemført med udgangspunkt i normtal. Normtallene på ansøgningstidspunktet er for råprotein til smågrise på 162,6 g råprotein/FE (foderenhed) og for fosfor 5,20 g fosfor/FE ved et foderforbrug svarende til 1,93 FE/kg tilvækst. For poltene er normtallene på ansøgningstidspunktet for råprotein på 145,7 g råprotein/FE (foderenhed) og for fosfor 4,8 g fosfor/FE ved et foderforbrug svarende til 2,86 FE/kg tilvækst

*Kommunen vurderer på baggrund heraf, at der ikke er behov for at stille vilkår i forhold til fodring af smågrise og polte.*

Der er stillet vilkår til maksimalt mængde N og P ab dyr pr. årssø pr. år, beregnet ud fra de anvendte vilkårs-ligninger. Dette er en forudsætning for, at de vurderede niveauer kan overholdes, og at der ikke vil være en større forurening med næringsstoffer end forudsat i miljøgodkendelsen.

Det er ikke fremadrettet (ved ændring af normtal mv.) muligt at kontrollere kg N og P ab dyr pr. årssø i gødningsregnskabet eller i det digitale ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk. Derfor er der med udgangspunkt i Miljøstyrelsens Teknologiblade og vejledninger stillet supplerende vilkår i relation til overholdelse af ovenstående vilkår om maksimale niveauer af N og P i form af vilkår til egenkontrol.

#### **Fodring samlet**

Dokumentation for beregningen af N og P ab dyr pr. dyr følge reglerne for type 2 korrektion i gødningsregnskabet. Det vil sige dokumentationen skal mindst dække en sammenhængende periode på minimum 12 måneder (ex. i perioden 15. september år 1 (fx 2016) til 15. februar år 3 (fx 2018)). Det skal som hovedregel være i form af effektivitetskontrol og logbog over de anvendte foderblandinger.

Da kg N og P ab dyr ikke kan kontrolleres vil dokumentation af kg N og P ab lager kunne accepteres ved en beregning ud fra totalt foderforbrug, indhold af råprotein og eller fosfor ud fra logbog og opgørelser over indkøbte grise og solgte grise, herunder slagteriafregninger.

Fremgår foderets indhold af protein ikke, men er indholdet af kvælstof (N) angivet, så kan foderets indhold af råprotein udregnes ved at gange indholdet af N med 6,25. Såfremt indholdet af råprotein eller fosfor ikke fremgår af medfølgende deklARATIONER ved fodring med foderblandinger på basis af egen avl eller indkøbte foderstoffer, skal standardværdierne for gram råprotein eller fosfor pr. foderenhed anvendes. Jf. standardværdierne for svin i Plantedirektoratets vejledning om gødsknings- og harmoniregler. For byg og hvede anvendes analyser for årets høst i det relevante år som angivet i vejledning om gødsknings- og harmoniregler.

Kommunen har valgt at følge denne vejledning, da det vurderes, at den giver et godt grundlag for dokumentation og kontrol af forhold vedrørende fodringen. Der er stillet vilkår i forhold til ovenstående.

Der er stillet vilkår (i relation til egenkontrol) om, at der skal foreligge en logbog eller tilsvarende opgørelse, der dokumenterer antal årssøer, antal fravænnede grise, fravænningsvægt, fodermængder, vægtintervaller, foderforbrug og en beregning af N og P ab lager pr. årssø.

En gang årligt skal der gennemføres en beregning af den samlede årlige produktion af N og P ab lager fra anlægget – eventuel ud fra effektivitetskontrollen/produktionskontrollen eller med udgangspunkt i ovenstående ligninger.

Der er ligeledes stillet vilkår og, at der skal føres logbog over blandeforskrifter og indlægssedler/foderoptimeringsudskrift. Disse skal opbevares i minimum 5 år og fremvises på kommunens forlangende. Yderligere skal der minimum være blandeforskrifter for hver 3. måned.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår til fodring, samt drift af ejendommen som beskrevet, ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne i relation til fodring af grisene.*

### 3.3.6 **Ensilage**

Der anvendes ikke ensilage på ejendommen, og der er således kommunens vurdering, at der ikke kan medføre en væsentlig påvirkning af omgivelserne fra ensilage på ejendommen.

### 3.3.7 **Energi- og vandforbrug**

#### **Energi**

Energi anvendes primært til ventilation, lys, foderanlæg, opvarmning og rengøring. Energiforbruget efter den samlede udvidelse er baseret på ansøgers skøn.

Nedenstående tabel viser det nuværende og det for den ansøgte husdyrproduktions forventede energiforbrug.

Tabel 6. Energiforbrug

Type	Forbrug Nudrift	Forbrug Ansøgt drift (2. etape)
Elforbrug	250.000 Kwh	400.000 Kwh
Fyringsolie, stuehus	3.000 Liter	3.000 Liter
Fyringsolie, stald	32.000 Liter	20.000 Liter
Diesellole til markbrug	10.000 Liter	10.000 Liter



Elforbruget er vurderet af ansøger og inkluderer ventilation, opvarmning, foderbehandling, belysning og gyllehåndtering.

Hvis etape 2 gennemføres vil der blive opført et halmfyr og olieforbruget til opvarmning af stalde vil forsvinde.

Der er stillet vilkår om, at ventilatorer renholdes, drives og vedligeholdes således, at unødigt støj og energiforbrug undgås. De samme forhold gør sig gældende for foderanlæg og staldmekanik, som skal renholdes og serviceres således, at unødigt modstand forhindres og fejl udbedres.

For at holde øje med energiforbruget, er der stillet vilkår i afsnit omhandlende egenkontrol om, at der ved afvigelse i de årlige opgørelser skal gøres tiltag til at finde årsagen til et stigende forbrug og eventuelt gennemføre tiltag for at reducere forbruget.

Med hensyn til hvilke energibesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at energiforbruget er tidssvarende i forhold til bedriftens produktion. Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af energibesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på omgivelserne.*

#### **Vand**

Nedenstående tabel viser det nuværende og det for den ansøgte produktion estimerede vandforbrug.

Tabel 7. Vandforbrug

<b>Årligt forbrug i husdyrproduktionen</b>	<b>Forbrug nudrift (m<sup>3</sup>)</b>	<b>Forbrug ansøgt drift (2. etape) (m<sup>3</sup>)</b>
Drikkevand (incl. spild)	5.150	9.300
Vand til vask af stalde	540	890
<b>Vandforbrug i alt</b>	<b>5.690</b>	<b>10.190</b>

Drikkevandsforbruget er beregnet af ansøger ud fra standard normer for vandforbrug i "Håndbog for svinehold 2008".

Ejendommen anvender vand fra Systofte – Nørre Ørslev vandværk.

Den øgede indvinding af vand på vandværket, som følge af denne udvidelse (ca. 4.500 m<sup>3</sup>/år), vurderes af kommunen at være af en størrelsesorden, så det ikke gør nogen målbar forskel i områdets indvinding. Endvidere har Systofte –Nr. Ørslev Vandværk kapacitet til at behandle den øgede indvinding. Vandværket skal dog holde øje med om saltindholdet stiger selv om de pt. er langt under grænseværdien.

Der er stillet vilkår om, at der via egenkontrol skal holdes øje med vandforbruget og drikkevandssystemet skal drives og vedligeholdes, således at unødigt spild undgås. Dette er begrundet i, at fornuftig drift og vedligeholdelse skal danne baggrund for, at der ikke opstår forholdsmæssigt øget vandforbrug i form af spild, som kan have negativ indflydelse på opbevaringskapaciteten i gyllebeholderne og større vandforbrug end forudsat i godkendelsen.

Med hensyn til hvilke vandbesparende tiltag der gennemføres på ejendommen, henvises der til afsnit omhandlende BAT.

*Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at vandforbruget er på et fornuftigt leje i forhold til bedriftens produktion vurderet med udgangspunkt i normal.*

*Det kan derfor accepteres, at der købes mere vand hos Systofte – Nr. Ørslev som følge af udvidelsen af bedriften. Det skal dog bemærkes, at vandværkets boreriger ligger i et område hvor grundvandsressourcen er overudnyttet, samt at påvirkningen af vandløbene er for stor ifølge vandplanerne. Der skal dog ikke gøres konkrete tiltag for reducere af vandindvindingen i første planperiode, så det vides endnu ikke, hvilken betydning vandplanerne får for fordelingen af vand mellem drikkevand, natur og industri/landbrug. Det skal derfor nævnes, at tilladelserne til indvinding af vand kan ændre sig som følge af vandplanerne (senere generationer af planerne), og at Systofte Nr. Ørslev Vandværk på sigt, som følge af et højt saltindhold eller at området er overbelastet, skal søge efter nye boreriger.*

*Ved overholdelse af de givne vilkår og gennemførelse af vandbesparende foranstaltninger på ejendommen vurderes det, at produktionen ikke vil medføre en væsentlig påvirkning på miljøet.*

**3.3.8 Spildevand, regnvand og vask af maskiner og sprøjteudstyr**

Spildevand fra ejendommen omfatter husspildevand og sanitetsvand. Derudover er der og spildevand fra vask af stalde og drikkevandsspild, som ledes til gyllebeholder. Dette vand indgår i beregning af opbevaringskapaciteten på ejendommen sammen med gylle fra dyrene. For kapacitetsberegningen henvises til afsnit 3.5.2.

Spildevand tilledt gyllebeholder udbringes sammen med husdyrgødningen på markerne.

Det sanitære spildevand ledes til septitank, hvorfra vandet ledes ud i et nedsivningsanlæg og videre til recipient.

Nedenstående tabel viser spildevandsmængder.

Tabel 8. Spildevandsmængder

Spildevandstype	m <sup>3</sup> /år for nudrift	m <sup>3</sup> /år for ansøgt drift (2. fase)	Afledes til
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	540	890	gyllebeholder
Sanitært spildevand fra stuehus og mandskabsfaciliteter.	200	200	Septitank

Der indgår ikke spildevand fra rensning af sprøjteudstyr og lign., da dette opbevares på anden ejendom, Grønsundsvej 163. På baggrund heraf er der stillet vilkår om, at vask af maskiner samt fyldning og rengøring af sprøjte ikke må foregå på ejendommen.

Der er stillet vilkår om, at vand fra vask af stalde, inventar samt foderrekvisitter og lignende skal føres til gyllebeholder eller anden godkendt opsamlingsbeholder. Dette er krævet for at undgå at vand fra vask af ovenstående kan flyde til kloaker eller strømme til andre

uhensigtsmæssige steder, hvor det kan forårsage forurening eller uønskede påvirkninger af omgivelserne.

Spildevand fra stuehus og mandskabsrum ledes til mekanisk rensning i hustank og gennem rørledning til private vandløb og videre til vandløbet Bjørup Bæk.

Tagvand fra bygningerne skal ledes via afløb til dræn og til samme rørlagte vandløb som spildevandet. Ved gennemførslen af udvidelsen vurderes det, at der vil ske en forøget udledning af overfladevand/regnvand/tagvand. I den forbindelse skal der søges om en udvidelse af den nuværende udledningstilladelse til udledning af overfladevand/regnvand/tagvand på grund af de forøgede mængder.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at spildevand, der er omfattet af husdyrgødningsbekendtgørelsen kan håndteres i overensstemmelse med denne bekendtgørelsens regler. Ligeledes vurderes det, at den samlede håndtering af spildevand herunder regnvand sker på forsvarlig vis, således at der ikke sker væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge heraf.*

### **3.3.9 Affald**

#### **Døde dyr**

Døde smågrise opbevares i container, udviklet til formålet, og døde søer under kadaverkappe ved indkørslen til ejendommen.

Opbevaringspladsen kan ses på bilag 1 med oversigtsplan over ejendommens bygninger og placering.

Det forventes, at der vil være ca. 50 døde søer og 120 smågrise årligt, som afhentes til destruktion.

Håndtering af døde dyr på ejendommen er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr, og det forudsættes, at disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser.

#### **Olie- og kemikalieaffald**

Al håndtering af maskiner herunder sprøjteudstyr foregår fra anden ejet ejendom, hvor kemikalier og kemikalierester opbevares. Der er tale om ejendommen Grønsundsvej 163, 4800 Nykøbing F.

Desinfektionsmidler opbevares i servicebygning.

Medicin og rester heraf opbevares i medicin/køleskab utilgængeligt for børn. Klinisk/medicinsk affald opbevares i særlige beholdere og bortskaffes gennem modtageordning. Brugte sprøjter opbevares i kanylebokse og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ eller via dyrlæge.

#### **Fast affald**

Brændbart affald i form af tom emballage af plast, papir, pap og andet brandbart bliver opsamlet i container, hvorfra det bortskaffes via privat afhentningsordning med renovationsfirma.

SIDE 36/74

Lysstofrør, elpærer, glas, spraydåser, kanyler, og batterier samles i kasser og bortskaffes via genbrugsplads.

Da affald er et meget reguleret område, vurderer Guldborgsund Kommune, at det ikke er nødvendigt at sætte særskilte vilkår om de mest almindelige forekomne affaldstyper. I de generelle bemærkninger efter vilkårene er der således blandt andet henvist til kommunens regulativer, som alle borgere og virksomheder er forpligtiget til at overholde. Der henvises endvidere til bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr, der overflødiggør vilkår om dette.

Der er sat vilkår om, at korrekt bortskaffelse af ejendommens farlige affald skal kunne dokumenteres f.eks. ved regninger fra godkendte transportører og/eller modtageanlæg. Dokumentationen skal opbevares i 5 år.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at der på basis af overholdelse af givne vilkår og generelle regulativer ikke vil være problemer med hensyn til håndtering af affald fra ejendommen. Affaldsopbevaring, håndtering og bortskaffelse vurderes ikke at have væsentlig virkning på omgivelserne.*

#### **3.3.10 Råvarer og hjælpestoffer**

Der er ikke noget oplag af olie og kemikalier på ejendommen som følge af, at maskiner håndteres fra anden ejendomme på Grønsundsvej 163, 4800 Nykøbing F.

Der er tre dieselolietanke på ejendommen. To af tankene på henholdsvis 1.200 og 1.800 liter er placeret i klimastalden og ved stuehuset. Den sidste tank på 2.500 liter er placeret i foderladen på fast bund.

Der er ikke stillet særlige vilkår i forbindelse med opbevaring af dieselolie, da dette er omfattet af olietanksbekendtgørelsen.

Der er sat vilkår om, at øvrige olieprodukter skal opbevares forsvarligt, så der ikke er risiko for forurening af jord, grundvand eller overfladevand. Samtidig bør der etableres mulighed for opsamling af eventuelle spild.

#### **Pesticider/sprøjtemidler**

Der er ikke stillet yderligere vilkår i forhold til håndtering af marksprøjte, da dette foregår fra anden ejendomme.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de generelle regler ikke vil være væsentlig risiko for forurening forårsaget af råvarer og hjælpestoffer.*

#### **3.3.11 Driftsforstyrrelser og uheld**

Som eksempel på mulige risici og der af følgende driftsforstyrrelser eller uheld på ejendommen, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, er følgende angivet af ansøger:

### **Beskrivelse af risici**

- Utæthed i gyllebeholder
- Overløb af gylle
- Håndtering af dieselolie
- Beskrivelse af mulige uheld

Største risiko for uheld vurderes at kunne ske i forbindelse med opbevaring og håndtering af flydende husdyrgødning og diesel – og fyringsolie.

For at minimere risikoen for driftsforstyrrelser eller uheld eller eventuelle gener og forurening ved uheld træffes følgende forholdsregler jf. ansøger:

- Gyllebeholderne er etableret således at bund og vægge er tætte, og de kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllen røres kun op i forbindelse med udbringning.
- Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.
- Omlastning sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild mm.
- Endvidere bemærkes, at ejer bor ved anlægget og dagligt har anlægget under opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for driftsuheld, se bilag 6. Beredskabsplanen omfatter brand, overløb af gylle, kemikalie/oliespild. Beredskabsplanen vil blive opdateret senest 3 måneder efter ibrugtagning af staldene. Først når staldene er færdigbyggede kan beredskabsplanen med tilhørende bilag opdateres på tilfredsstillende grundlag.
- Medarbejdere, ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen. Beredskabsplanen har en fast plads i servicerummet.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at de beskrevne forholdsregler og tiltag i forbindelse med driftsforstyrrelser og uheld i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer. Samtidig hermed er de beskrevne relevante forholdsregler med til at sikre, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne som følge af uheld og driftsforstyrrelser.*

### **3.3.12 Biaktiviteter**

Der er ingen godkendelsespligtige biaktiviteter på ejendommen.

### 3.4 FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGET

#### 3.4.1 Ammoniak og natur

Beregningerne foretaget i ansøgningerne viser, at husdyrbruget har en samlet meremission af ammoniak til omgivelserne ved begge etaper, beregnet som summen af emissionerne fra hhv. staldene og gødningslagre. Beregningerne er baseret på oplysninger omkring typen af husdyrholdet, indretning af staldanlæggene, fodersammensætningen, brug af teknologier og opbevaring af husdyrgødningen.

Ammoniakemissionen fra stald og lager er vist nedenfor:

Tabel 9. Ammoniakemission

Kilde til emission	Emission, ansøgt 1. etape	Emission, ansøgt 2. etape
Stalde	2.634,84 kg NH <sub>3</sub> -N/år	3.804,62 kg NH <sub>3</sub> -N/år
Opbevaringslagre	438,69 kg NH <sub>3</sub> -N/år	603,02 kg NH <sub>3</sub> -N/år
Samlet ammoniakemission	3.073,52 kg NH <sub>3</sub> -N/år	4.407,65 kg NH <sub>3</sub> -N/år
Meremission fra anlæg	690,97 kg NH <sub>3</sub> -N/år	2.025,09 kg NH <sub>3</sub> -N/år

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at den samlede emission fra anlægget stiger i forhold til den nuværende produktion som følge af udvidelsen af husdyrproduktionen både ved 1. og 2. etape.

Det generelle ammoniakreduktionskrav på 30 % gælder for stalde hvor der gennemføres ændringer eller nyetableringer. Reduktionskravet er vurderet i forhold til referencesystemerne, og beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser, at kravet ved den angivne drift overholdes for begge etaper.

I ansøgningsmaterialet er det oplyst, at det generelle krav opfyldes ved anvendelse af følgende tiltag.

- Reducering af foderforbruget til søerne samt fravæning af 34 grise pr. årsso i forhold til norm på 30 i begge etaper (se afsnit 3.3.5).

Der kan henvises til de enkelte vilkår i relation til ovenstående, og vurderinger i de senere efterfølgende afsnit omhandlende følsom natur.

For yderligere uddybning af forhold og vurderinger i relation til følsom natur henvises til bilag 5 (Naturvurdering - § 12 miljøgodkendelse, Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F.).

#### 3.4.1.1 Ammoniak og natur

##### Ammoniakfølsom natur

##### Kommunens vurdering

##### Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0-0,1 kg N/ha/år, vurderer kommunen at projektet på Krølhuse 2 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

### Kategori 3-natur

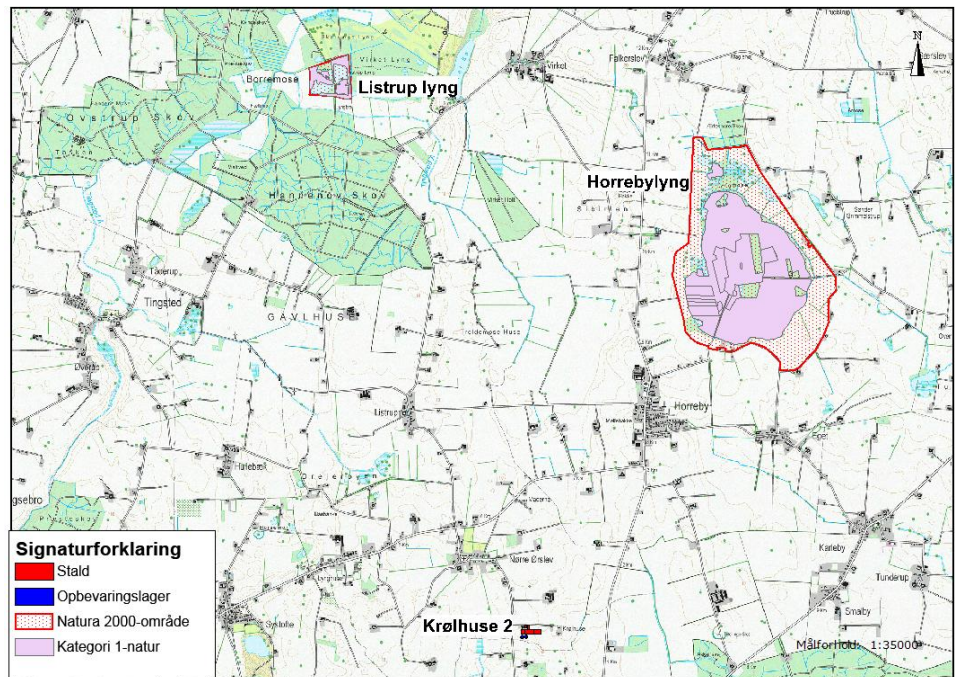
Udvidelse af dyreholdet på Krølhuse 2 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha/år, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

### 3.4.1.2 Natura 2000-områder

#### Kommunens vurdering

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Krølhuse 2 er område nr. 175, Horreby Lyng og Listrup Lyng. Afstanden fra stald og lager ca. 3½ km til Horreby Lyng, se kort 2.



Kort 2. Beliggenheden af stald og lager i forhold til natura 2000-område 175.

Der er en meremission fra stald og lager på 690,97 kg N/år i etape 1 og 2.025,09 i etape 2 samt en totalemission på 3.073,52 kg N/år i etape 1 og 4.407,65 kg N/år i etape 2. I det elektroniske ansøgningsystem er det beregnet, at det ansøgte dyrehold medfører en merbelastning af habitatnaturtyperne i Horreby Lyng på 0,0 kg N/ha/år i begge etaper, samt at den totale kvælstofbelastning er 0,0 kg N/ha/år i etape 1 og 0,1 kg N/ha/år i etape 2.

Habitatnaturtyperne Brunvandede søer (3160), Nedbrudte tørvemoser (7120) og Skovbevoksede tørvemoser (91D0) er kvælstoffølsomme naturtyper med en tålegrænse på 5-10 kg N/ha/år for førstnævnte typer og 10-20 kg N/ha/år for Skovbevokset tørvemose. Med en baggrundsbelastning på 11,2 kg N/ha/år er naturtypernes tålegrænse allerede overskredet. Da beregninger af henholdsvis merbelastningen og totalbelastningen med kvælstof efter udvidelsen af dyreholdet på Krølhuse 2 er under 1,0 kg N/ha/år på alle habitatnaturtyper, vurderes det, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe bevaringsstatus for disse naturtyper.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 175 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Krølhuse 2 beliggende udenfor Natura 2000-området ikke kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

#### **3.4.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter**

##### *Kommunens vurdering*

Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder indenfor en radius af 300 m omkring Krølhuse 2, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil påvirke yngle- og rasteområder herfor.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af flagermus.

#### **3.4.2 Lugt**

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldventilation, og vurderinger af lugt i forhold til omkringboende vurderes udelukkende ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg og ved udbringning af husdyrgødning indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

I husdyrloven er der indbygget et beskyttelsesniveau for lugt i forhold til forskellige typer beboelse.

Lugtemissionen beregnes med udgangspunkt i forhold som: dyretype, kg dyr på stald (stipladser) og staldsystem. Derfor er der sat vilkår om, hvor mange dyr (stipladser), og ved hvilke vægtintervaller/aldersintervaller, der må være i stalden samtidig, da det er en forudsætning for beregningerne og deraf følgende vurderinger.

Der er beregnet geneafstande, som angiver krævede minimumsafstande fra forskellige beboelsestyper/områder til staldene før lugten vurderes til at være væsentlig. Lugten kan udenfor disse afstande være registrerbar men vurderes ikke genegivende.

De beregnede geneafstande er angivet nedenfor i forhold til de aktuelle afstande.

Lugtgeneafstandene er beregnet via husdyrgodkendelse.dk for hver etapevise udvidelse.

Tabel 10. Lugtberegninger - **1. etape**

	<b>Beregnet geneafstand (korrigeret)*</b>	<b>Vægtet gennemsnits Afstand **</b>
Byzone/sommerhus-område (Horreby By)	481,83 m	1.990,20 m
Samlet bebyggelse (Sdr. Kirkebyvej 6)	292,84 m	699,69 m
Enkelt bolig (Krølhuse 4)	152,37 m	234,06 m

\* Udgangspunkt i lovens minimumskrav

\*\* Gennemsnitsafstand fra bebyggelse til staldafsnit med hver staldafsnits afstand vægtet efter dets lugt.



Tabel 11. Lugtberegninger - 2. etape

	Beregnet geneafstand (korrigeret)*	Vægtet gennemsnits Afstand **
Byzone/sommerhus-område (Horreby By)	580,84 m	1.999,69 m
Samlet bebyggelse (Sdr. Kirkebyvej 6)	415,02 m	705,53 m
Enkelt bolig (Krølhuse 4)	74,46 m	148,03 m

\* Udgangspunkt i lovens minimumskrav

\*\* Gennemsnitsafstand fra bebyggelse til staldafsnit med hver staldafsnits afstand vægtet efter dets lugt.

Geneafstanden for eksisterende/fremtidig byzone er angivet ud fra henholdsvis "FMK-modellen" i etape 1 og "nye lugtvurderingsmodel" i etape 2 i ansøgningsystemet som først begrænsende model.

For samlet bebyggelse er det "den nye lugtvurderingsmodel" der er den først begrænsende.

Geneafstanden for nærmeste enkeltbolig er angivet ud fra "FMK-modellen" i begge etaper som først begrænsende.

Der gøres opmærksom på at geneafstanden er angivet i forhold til et vurderet lugtcentrum for staldene og til kanten af nærmeste bolig/boligområde. Til denne beregning har systemet lavet et vægtet lugtbidrag fra de enkelte stalde. Derfor kan den aktuelle afstand til de forskellige områder godt ændre sig for de to etaper og være kortere end den beregnede geneafstand uden, at lugtgenekriterierne er overskredet.

Beregningerne foretaget i husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene er overholdt, idet de vægtede gennemsnitsafstande til henholdsvis byzone, samlet bebyggelse og enkeltbolig er større end de beregnede korrigerede geneafstande.

I den samlede vurdering af lugtgener fra et husdyrbrug skal påvirkningen fra eventuelle andre husdyrbrug med mere end 75 DE inddrages. Der skal således tages højde for en kumulativ effekt, hvis andre husdyrbrug medfører lugtgener i samme punkt som det ansøgte staldanlæg. De beregnede geneafstande skærpes, hvis der ligger andre husdyrbrug indenfor 300 meter fra byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse/visse lokalplaner eller tættere end 100 meter på en enkeltbolig.

Staldanlægget på Krølhuse 2 ligger udenfor alle de nævnte grænser, og der er således ikke medregnet en kumuleret effekt fra andre husdyrbrug ved lugtberegningen/vurderingerne.

Lugtemissionen fra husdyrbruget er meget afhængig af, hvordan landbruget drives. Der er derfor sat en række vilkår, der skal sikre mod lugtgener. Lugt fra gyllebeholdere og andre gødningslagre indgår ikke i lugtberegningerne, men disse kan bidrage med betydelige lugtgener ved uhensigtsmæssig drift. Det drejer sig om krav om, at flydelag på gyllebeholderne skal vedligeholdes, så det effektivt sikrer mod fordampning. Der er sat vilkår om, at omrøring af gyllen skal minimeres, og at flydelaget reetableres hurtigst muligt efter omrøring. Begrundelse for dette vilkår er, at der hovedsagligt vil komme lugtemission fra en gyllebeholder, når der omrøres eller pumpes gylle derfra.

Der er endvidere indsat mulighed for, at der ved væsentlige lugtgener kan kræves undersøgelse af, hvordan disse kan begrænses, samt at der eventuelt kan stoppes for

omrøring af gylle på lørdag samt søn- og helligdage. Samtidig er der stillet vilkår om, at der skal udarbejdes en handlingsplan for nedbringelse af lugtgener, hvis kommunen vurderer, at dette er påkrævet.

Disse vilkår er stillet for at kunne undersøge forholdene konkret på ejendommen, hvis det viser sig, at naboer og omkringboende føler sig væsentlig påvirket af lugtgener.

De stillede vilkår om god staldhygiejne, og renholdelse af ejendommen er ligeledes væsentlige for begrænsning af lugt fra ejendommen.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at lovens minimumskrav til afstand til nærmeste beboelse, samlet bebyggelse samt byzone og sommerhusområde er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give anledning til væsentlige gener for naboer. Der kan naturligvis forekomme lugt i forbindelse med omrøring og udbringning af gylle. Ved overholdelse af de fastsatte vilkår, er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at omkringboende ikke vil blive væsentlig generet af øget lugt fra ejendommen.*

### **3.4.3 Fluer og skadedyr**

Generel bekæmpelse af skadedyr foregår igennem forebyggelse, det vil sige ved regelmæssigt oprydning og renholdelse. Ved at renholde og rydde op forebygges forhold, der tiltrækker skadedyr, og hvor disse har gode betingelser for formering.

Ved behov skal fluer bekæmpes i henhold til retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Der er sat vilkår om effektiv fluebekæmpelse, som minimum i overensstemmelse med Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi. Retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi må betragtes som minimumskrav. Retningslinjerne giver frit valg mellem biologisk bekæmpelse med rovfluer og snyltehvepse eller kemiske bekæmpelsesmidler. Ud fra et renere teknologisynspunkt er biologisk bekæmpelse at foretrække, men effekten af den biologiske bekæmpelse er meget afhængig af staldtypen. P.t. er der ikke belæg for at sige at biologisk bekæmpelse er BAT. Vi må derfor sætte kravet til effekten og lade det være op til den driftsansvarlige at vælge metoden.

Der er stillet vilkår om, at der skal gennemføres en effektiv rottebekæmpelse, for at undgå opformering af rottet på ejendommen. Rottbekæmpelsen består som tidligere nævnt i, at der generelt opretholdes en god orden og hygiejne, således at rotternes leveduligheder reduceres. Rottbekæmpelsen skal ske i overensstemmelse med retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi efter behov, og gennemføres af autoriseret firma eller gennem den kommunale ordning.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at generne i form af fluer er tilstrækkeligt reguleret med de opstillede vilkår, således at påvirkningerne af naboerne kan holdes på et ikke væsentligt niveau.*

*Guldborgsund Kommune vurderer desuden, at der generelt i forbindelse med dyrehold kan forekomme gener fra skadedyr (mus og rotter mv.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt. Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende til at imødegå unødige gener.*

### 3.4.4 Transport

Arbejdskørsel til og fra produktionen sker via Krølhuse og Sdr. Kirkebyvej. Der er etableret en selvstændig arbejdsvej/indkørsel for erhvervskørsel syd for Krølhuse. Langt hovedparten af erhvervstrafikken til og fra ejendommen foretages af denne tilkørsel, for at reducere generne for andre brugere af Krølhuse.

Hovedparten af transporterne udgøres af transporter med smågrise til salg, søer til slagting, husdyrgødning og foder. Transporterne med husdyrgødning og korn er sæsonbetinget, mens afhentning af smågrise og søer sker 1 gang ugentligt.

På dage med gyllekørsel og kornkørsel er der en rimelig stor trafik med deraf følgende støjgener. Det tilstræbes, at kørslen bliver holdt på hverdage i normal arbejdstid, men i højsæsonen vil der være øget trafik på- og omkring ejendommen udenfor de anførte tidspunkter. Reglerne for udkørsel af husdyrgødning vil blive overholdt.

Alle ejede og forpagtede udbringningsarealer ligger samlet omkring ejendommen, men der vil være nogle af transporterne der går gennem samlet bebyggelse i Sønder Kirkeby og i Nørre Ørslev.

En del af trafikken er begrænset til enkelte af årets dage.

Transporterne vil primært foregå indenfor normal arbejdstid 06-18. Alle grænser for tilladelig støj vurderes at blive overholdt, og der vil kun i meget få tilfælde opstå gene fra transport.

Nedenstående tabel viser en oversigt over omfanget af transporter angivet af ansøger som retningsgivende:

Tabel 12. Transporter

Transporter	Før udvidelse			Efter udvidelse (2. etape)		
	Antal/ År	Kapacitet pr. transport	Transport- middel	Antal/ År	Kapacitet pr. transport	Transport- middel
Transport af korn	90	15 tons	Traktor	150	15 tons	Traktor
Transport af tilskudsfoder	13	30 tons	Lastbil	20	30 tons	Lastbil
Fyringsolie og dieselolie	8	Nødvendig	Lastbil	8	Nødvendig	Lastbil
Afhentning af smågrise	52	320 stk	Lastbil	46	500 stk	Lastbil
Afhentning af slagtesøer	12	25 stk.	Lastbil	12	50 stk.	Lastbil
Afhentning af døde dyr	52	-	Lastbil	104	-	Lastbil
Udbringning husdyrgødning	260	20 tons	Traktor	433	25 tons	Traktor
Affald	26	-	Lastbil	26	-	Lastbil
Transporter i alt	513			799		

Transporter til og fra ejendommen kan være en væsentlig kilde til støj og mulige gener for omkringboende. For at mindske risikoen for gener i forbindelse med transporter med tung trafik, er der sat vilkår om, at disse så vidt muligt skal planlægges til hverdage mellem kl.

7.00 og 18.00. Herudover kommer afvigelser ved udbringning af husdyrgødning, transport af dyr og ved høst.

Efter den samlede udvidelse i 2. etape forventes der i gennemsnit 2 transporter pr. dag i gennemsnit relateret til husdyrholdt.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at omfanget af transporter ikke antager et omfang, der vil være til væsentlig gene for beboerne i området.*

*Kommunens vejafdeling har udtrykt deres betænkeligheder om mulighed for, at gylletransporterne kan passere ved Nr. Ørslev Kirke på Nr. Ørslev Bygade. Horsefaldet vil ikke kunne benyttes som adgang til markerne ved Bøgelundsvej, da den er ensrettet fra vest mod øst. Ansøger har redegjort for, at dette i praksis indtil dato ikke har medført problemer, og forventer at dette ikke vil ændres fremadrettet. Kommunen vurderer på baggrund heraf, at transporterne kan gennemføres uden væsentlige gener, ved hensynsfuld kørsel.*

*Støj og rystelser i forbindelse med transporter vil dog altid være afhængig af, i hvilke omfang landmanden forstår at vise hensyn, det vil sige måden der køres på og tidspunktet.*

#### **3.4.5 Støj fra anlæg og maskiner**

De væsentligste støjkloder på ejendommen er angivet til:

Foderindblæsning

Foderanlæg, slagmølle og kompressor

Ventilation

Transport til og fra ejendommen

Periodevis støj i forbindelse med markdrift

Støj fra svineproduktionen kan deles i to, dels periodisk støj f.eks. fra transport af foder og udbringning af gylle og dels støj af mere vedvarende karakter fra ventilationsanlæg og foderanlæg.

#### **Beskrivelse af støjkloder**

Vedvarende støj: Ansøger har oplyst, at alle staldsektioner ventileres mekanisk. Grundet ventilatorer i ventilationsafkastene, kan der observeres støj fra disse i nærheden af staldene.

Periodisk støj: Ansøger har oplyst, at periodisk støj først og fremmest vil komme i forbindelse med transport til og fra ejendommen.

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler med levering af foder, gylletransport, afhentning af smågrise og afhentning af døde dyr/søer til slagtning. Herudover vil der være transporter med traktor ved udbringning af gylle.

På ejendommen er der etableret faciliteter til opbevaring af fodermidler, der leveres til ejendommen. I forbindelse med blanding af foder og fodring med foderanlæg vil der være støj. Dette foregår dog indendørs, hvorfor det er begrænset hvilke støjgener det vil give omkringboende.

Det vurderes, at alle grænser for tilladelig støj vil blive overholdt, og der vil kun i meget få tilfælde opstå støjgene fra transporterne.

### **Beskrivelse af driftsperioder**

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid fra 7.00-18.00. Dog kan der forekomme afvigelser i forbindelse med afhentning af dyr, som kan ske i de tidlige morgentimer.

Der kan være mindre kontinuerlig driftsstøj fra ventilationsanlægget, som overholder gældende krav til støjgrænser.

I forbindelse med blanding af foder og fodring kan der være støj. Foderanlægget er i drift i ca. 20 timer af døgnet, således af slagmøllen kører mere eller mindre konstant, og kompressoren kører ved behov i løbet af døgnet.

De mest støjende kilder er placeret i foderladen, som er omkranset af staldbygninger. Derfor vurderes det, at driftsperioderne er af mindre betydning for omkringboende.

I spidsbelastningsperioder kan der dog forekomme transporter og markarbejde uden for normal arbejdstid.

### **Beskrivelse af tiltag mod støj**

Alle generelle krav vedr. støj vil blive overholdt. Sammenholdt med ejendommens placering vurderer kommunen, at det ikke vil være nødvendigt med specielle tiltag for at sikre omkringboende mod støjgener.

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødig tomgangskørsel undgået.

Der er indsat vilkår om maksimalt tilladelig støj og vilkår om, at der kan kræves udført støjmåling og/eller -beregning. Kontrol af støjen vil kun komme på tale, hvis der opstår begrundet mistanke om, at de fastsatte maksimale støjgrænser er overtrådt.

Det skal særlig bemærkes, at støjvilkårene drejer sig om støj fra og i forbindelse med selve anlægget. Dvs. støj fra markdrift, der ikke er direkte knyttet til driften af husdyrbesætningen ikke skal medtages ved evt. støjmåling og / eller -beregning. Undtaget er således støj fra mejetærsker, traktorkørsel i forbindelse med jordbehandling, såning, sprøjtning m.m. Omvendt skal transport og udbringning af gylle tages med ved evt. støjmåling og / eller -beregning.

En væsentlig kilde til støj kan være transporter til og fra ejendommen. På baggrund heraf er der indsat vilkår dertil (se afsnit om transporter). Dette vilkår er indsat for at mindske risikoen for støjgener for naboerne. Kravet er dog ikke strengere end, at selve udbringningen af gylle naturligvis kan finde sted på andre tidspunkter, hvis vejrliget nødvendiggør det.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer på baggrund af afstande til omkringboende og overholdelse af de stillede vilkår, at støjen fra anlægget vil overholde Miljøstyrelsens retningslinjer. På baggrund heraf vurderer kommunen, at støj fra ejendommen ikke forventes at give anledning til væsentlige støjgener for de omkringboende.*

#### **3.4.6 Støv fra anlæg og maskiner**

Støv forekommer primært i forbindelse med håndtering af halm og foder. Håndtering af foder (mølleri, blander mm.) foregår indendørs i foderladen, og udfodringen foregår i lukkede systemer, hvilke bidrager til reduktion af støvgener. I forbindelse med levering af

SIDE 46/74

tilskudsfoeder og korn, kan der opstå støvgener, og ved kørsel på omkringliggende arealer og veje.

Ved fornuftig håndtering af halm og foder udenfor staldene forventes der ikke at være væsentlige påvirkninger af støv udenfor ejendommen og dermed de omkringboende.

Der vil være støv fra dyrene, men ved omhyggelig management vil det ikke være væsentlige mængder, som forlader stalden.

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Der er sat vilkår om, at driften af anlægget ikke må medføre støvgener udenfor ejendommens areal, da dette vil kunne opfattes som en væsentlig gene for omkringboende.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlige støvgener for omkringboende. Ved denne vurdering er der taget hensyn til afstanden til omkringboende. Dog henvises til god landmandspraksis. Al transport til og fra ejendommen skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel. Samtidig skal alle aktiviteter på ejendommen planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.*

#### **3.4.7 Lys**

Udendørs er der placeret lys over døre og porte. Belysningen er styret af følesensorer. Som udgangspunkt vil der ikke være belysning om natten, hverken i staldene eller udenfor bygningerne.

Der kan dog være en vis mængde lys fra bygningernes vinduer, samt fra udendørsbelysning ved udleveringsrampe og ved foderlade.

Der er indsat vilkår om, at det ved indretning og drift af husdyrbruget skal sikres, at naboer ikke generes af lys fra vinduer, porte, køretøjer og lignende.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at belysningen ikke vil give anledning til væsentlige problemer eller gener for omkringboende, trafikanter eller landskabelige hensyn. Der er ved denne vurdering taget hensyn til afstand til omkringboende og placering af lyskilder specielt udendørs.*

## **3.5 GØDNINGSPRODUKTION OG -HÅNDTERING**

### **3.5.1 Gødningstyper og mængder**

Gødningsproduktionen på ejendommen er beregnet ud fra nyeste gældende normtal udgivet af Århus Universitet, og består udelukkende af gylle.

Mængden af den producerede gødning er opsummeret i nedenstående tabel.

SIDE 47/74

Tabel 13. Produceret husdyrgødning – 1. etape

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Gylle (t/dyr)
Søer	680 204 476	Gylle	1,7 (fare) 4,01 (løbe) 4,72 (drægt.) * 0,9748 (*1)	4.114
Smågrise	22.500	Gylle	0,132 * 1,1021 (*2)	3.273
Polte/slagtesvin	600	Gylle	0,54 * 0,9836 (*3)	319
<b>Samlet</b>				<b>7.706</b>

Ad. \*1: Normen er ganget med faktor 0,9748 grundet afvigende antal fravænnede grise.  
Ad. \*2: Normen er ganget med faktor 1,1021 da afgangsvægten er 33 kg mod normen på 31 kg.  
Ad. \*3: Normen er ganget med faktor 0,9836 da indgangsvægten er 33 kg mod normen på 31 kg.  
Gylle er angivet i m<sup>3</sup>, og det antages, at 1 ton gylle svarer til 1 m<sup>3</sup>.

Tabel 14. Produceret husdyrgødning – 2. etape

Dyretype	Antal	Gødningstype	Normtal (t/dyr)	Gylle (t/dyr)
Søer	1.200 180 1.020	Gylle	1,7 (fare) 4,01 (løbe) 4,72 (drægt.) * 0,9748 (*1)	7.385
Smågrise	23.000	Gylle	0,132 * 1,1021 (*2)	3.346
Polte/slagtesvin	600	Gylle	0,54 * 0,9836 (*3)	319
<b>Samlet</b>				<b>11.050</b>

Ad. \*1: Normen er ganget med faktor 0,9748 grundet afvigende antal fravænnede grise.  
Ad. \*2: Normen er ganget med faktor 1,1021 da afgangsvægten er 33 kg mod normen på 31 kg.  
Ad. \*3: Normen er ganget med faktor 0,9836 da indgangsvægten er 33 kg mod normen på 31 kg.  
Gylle er angivet i m<sup>3</sup>, og det antages, at 1 ton gylle svarer til 1 m<sup>3</sup>.

Den årlige produktion, modtagelse og afsætning af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper på ejendommen i ansøgt produktion fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 15. Gødningsomsætning – 1. etape

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	Udnyttelses %	DE
Gylle – Krølhuse 2	27.017,06	7.021,67	75	283,12
Gylle – Nykøbingvej 234 (anden ejendome i samme bedrift)	11.031,00	3.026,00	75	110,5
Modtaget husdyrgødning	-	-	-	-
Modtaget anden organisk gødning	-	-	-	-
Afsat husdyrgødning	-2.470,00	-644,00	-	-26,00
<b>I alt til rådighed</b>	<b>35.578</b>	<b>9.404</b>		<b>367,62</b>

Tabel 16. Gødningsomsætning – 2. etape

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	Udnyttelses %	DE
Gylle – Krølhuse 2	37.089,03	9.497,13	75	403,47
Gylle – Nykøbingvej 234 (anden ejendomme i samme bedrift)	11.031,00	3.026,00	75	110,5
Modtaget husdyrgødning	-	-	-	-
Modtaget anden organisk gødning	-	-	-	-
Afsat husdyrgødning	-12.766	-3.294	-	-140
<b>I alt til rådighed</b>	<b>35.354</b>	<b>9.229</b>		<b>374</b>

Beregningerne i ansøgningens 2 etaper er udført under forudsætning af, at gødningen håndteres som gylle. For at sikre, at beregningsforudsætningerne for ammoniak fra stalde og lagrer samt næringsstoffer på arealerne fastholdes, er der sat vilkår om, at staldene indrettes som angivet, og at husdyrgødningen håndteres som gylle.

Ønskede fysiske ændringer i staldindretningen skal forelægges Guldborgsund kommune til vurdering for eventuel godkendelsespligt inden ændringerne foretages.

#### Kommunes vurdering

Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig risiko for øget påvirkning af omgivelserne med næringsstoffer end antaget og vurderet i de enkelte afsnit af miljøgodkendelsen.

#### 3.5.2 Flydende husdyrgødning, opbevaring

Der er gylleproduktion i samtlige staldanlæg, og gyllen ledes via forbeholdere til gyllebeholdere.

Der er en årlig produktion af gylle svarende til 7.706 m<sup>3</sup> i 1. etape og 11.050 m<sup>3</sup> i 2. etape. Denne mængde inkluderer rengøringsvand og drikkevandsspild fra staldene.

Der opsamles ikke regnvand fra vaskeplads eller andre befæstede arealer som afleder vand.

Nedenstående tabel viser en oversigt over beholdere til flydende husdyrgødning på ejendommen:

Tabel 17. Gødningsopbevaring

Opbevarings-anlæg	Overdækning	Kapacitet (m <sup>3</sup> )	Lagerandel % (1.etape)	Lagerandel % (2.etape)
Gyllebeholder 1	Tæt flydelag	3.000	50	35
Gyllebeholder 2	Tæt flydelag	3.000	50	35
Gyllebeholder på Nykøbingvej 234	Tæt flydelag	2.500 (i alt 3.500)	-	30
Samlet		8.500	100	100



SIDE 49/74

Ifølge ansøgningsmaterialet er der en samlet opbevaringskapacitet for Krølhuse 2 på 6.000 m<sup>3</sup>, hvilket svarer til 9,3 måneders opbevaring i 1. etape.

I 2. etape af udvidelsen udgør beholderne på Krølhuse 2 opbevaringskapacitet til 6,5 måneders. Ved gennemførelse af 2. etape af udvidelsen er det planlagt at der skal opbevares gylle i eksisterende gyllebeholder (2.500 m<sup>3</sup>) på ejendommen Nykøbingvej 234, som drives under samme bedrift. Gyllebeholderen på Nykøbingvej 234 er på 3.500 m<sup>3</sup>, men der opbevares også gylle fra svineproduktionen på Nykøbingvej 234.

Ved inddragelse af beholder på Nykøbingvej 234 opnås en opbevaringskapacitet til 9,3 måneder.

For at sikre, at der er tilstrækkelig kapacitet til de producerede gyllemængder på begge ejendomme efter gennemførelse af 2. etape på Krølhuse 2, er der stillet vilkår om, at 2. etape først må udnyttes, når der er fremsendt erklæring om tilstrækkelig opbevaringskapacitet til kommunen.

Husdyrgødningsbekendtgørelsens anbefaling om tilstrækkelig opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel. Retningslinjerne er således overholdt, og kommunen vurderer at gødningen vil kunne opbevares forsvarligt og uden risiko for overløb.

Der er fastsat vilkår om, at der på ejendommen som minimum skal være en opbevaringskapacitet svarende til 9 måneder. Begrundelsen for dette vilkår er, at anbefalingerne jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen kun er vejledende og ikke et krav. Da opbevaringskapaciteten er afgørende for sikkerhed i forbindelse med opbevaring af gødning og medvirkende til at sikre mulighed for hensigtsmæssig udbringning af husdyrgødningen er det fastholdt i vilkår.

Jf. § 9 stk. 5 i husdyrgødningsbekendtgørelsen kan opbevaringskapaciteten opfyldes ved opbevaring af flydende husdyrgødning på anden ejendom:

*"Kravet om opbevaringskapacitet kan opfyldes ved, at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning eller afgasset vegetabilsk biomasse til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed på mindst 5 år. Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere krav til aftalernes udformning".*

Opbevaringskapaciteten er vurderet tilstrækkelig til det ansøgte dyrehold, og kan ikke ændres uden anmeldelse/ansøgning. Kommunen har vurderet, at der ikke er behov for at stille yderligere vilkår i relation til opbevaringskapaciteten, da det forventes at krav og anbefalinger i husdyrgodkendelsen overholdes.

For at sikre, at der kan ske en forsvarlig overpumpning af gylle til og fra gyllebeholder, samt til gyllevogn, er der sat vilkår om, at der skal benyttes gyllevogne med egen påmonteret pumpe med returløb.

Alternativt kan der etableres læsseplads med afløb til pumpeump som foreskrevet i Landbrugets byggeblade.

For at minimere risikoen for udslip af gylle i forbindelse med pumpning er der sat vilkår om, at der ved enhver overpumpning mellem gyllebeholder og -vogn skal være opsyn med overpumpningen. Kravet er stillet, for at forhindre, at der sker forurening med gylle, ved at vognen overfyldes eller andre uheld.

Der foretages ikke behandling af husdyrgødning i form af separationsanlæg, beluftning, biologisk behandling, forsuring eller lignende på ejendommen.

*Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at der ved overholdelse af de stillede vilkår ikke vil være væsentlig risiko for påvirkning af omgivelserne i relation til flydende husdyrgødning.*

**3.5.3 Fast gødning incl. dybstrøelse, opbevaring**

Der produceres ingen typer af fast gødning i staldene.

**3.5.4 Anden organisk gødning**

Det er oplyst, at der ikke modtages anden organisk gødning som eksempelvis spildevandsslam, halmaske og lign. på ejendommen.

Der er stillet vilkår om, at der ikke må modtages anden organisk gødning på ejendommen til udbringning på arealerne, da dette vil medføre øget tilførsel af næringsstoffer til arealerne. Vilkåret er stillet for at sikre, at forudsætningerne for udvaskningsberegningerne i miljøgodkendelsen overholdes.

*Kommunes vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke vil være væsentlig påvirkning af omgivelserne fra anden organisk gødning.*

**3.6 PÅVIRKNING FRA AREALER**

**3.6.1 Udbringningsarealer og aftalearealer**

Der afsættes gylle til tredjemandsarealer svarende til 2.470 kg N, 644 kg P og 26 DE i 1. etape samt 12.766 kg N, 3.294 kg P og 140 DE i 2. etape.

For at sikre, at forudsætningerne for beregningerne i godkendelsen overholdes er der fastsat vilkår om, at overskydende gylle skal afsættes til tredjemand. Det er således præciseret, at der efter 1. etape af udvidelsen skal afsættes 26 DE gylle indeholdende ca. 2.470 kg N og 644 kg P.

Ved gennemførsel af 2. etape af udvidelsen er der stillet vilkår om, at der skal afsættes 140 DE gylle indeholdende ca. 12.766 kg N og 3.294 kg P.

Der drives under bedriften 279,27 ha, hvortil der kan til dels husdyrgødning i form af gylle.

**3.6.2 Lokalisering og data for udbringningsarealer**

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der ejes eller forpagtes af bedriften på godkendelsestidspunktet.

Nedenstående tabel viser en oversigt over de ejede og forpagtede arealer, som anvendes til udbringning af husdyrgødning, og som de fremgår af ansøgningsmaterialet. Arealerne fremgår ligeledes af kortoversigt på bilag 3 A+B.

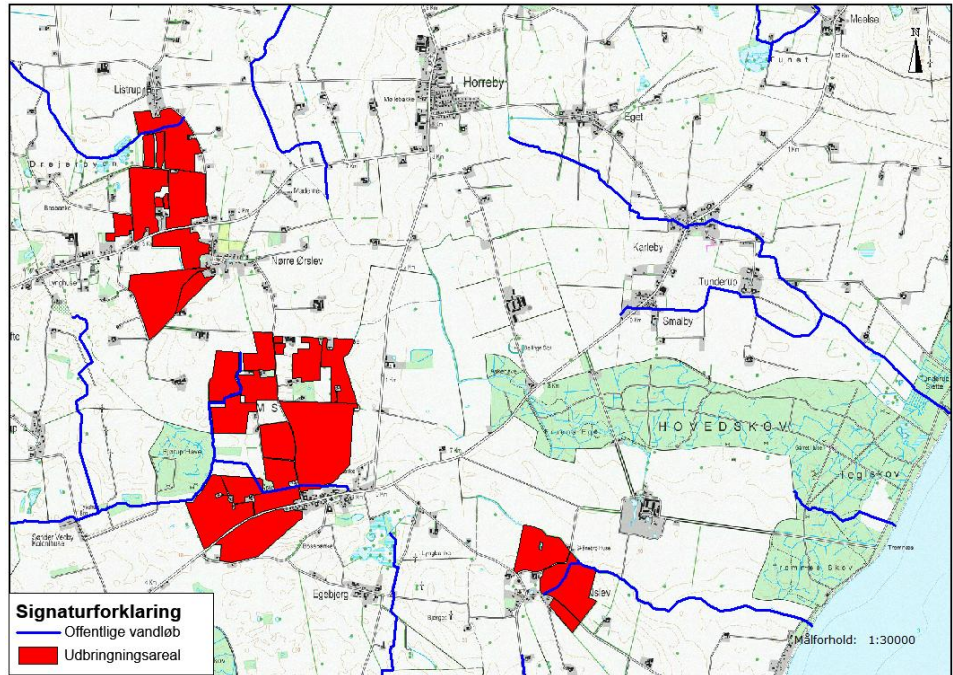
Det skal i den forbindelse fremhæves, at eventuelle ønsker om udskiftning eller supplerings med nye arealer er underlagt anmeldepligt, og at kommunen skal tage stilling til en senere anmeldelse inden arealerne må anvendes til husdyrgødning.

Tabel 18. Arealoversigt fra husdyrgodkendelse.dk

Navn	Ha	Drænet	Jb.Type	Vandet	Sæd- skifte	Ref. Sæd- skifte	N-kl. 0(ha)	N-kl. 1(ha)	N-kl. 2(ha)	N-kl. 3(ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0(ha)	P-kl. 1(ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3(ha)
3	10,83	Ja	JB5	Nej	S8	S2	1,61	0,00	0,00	9,22	0,00	3,61	7,22	0,00	0,00
4	0,40	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	0,40	0,00	0,00	0,00	0,00	0,40
5	7,08	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	7,08	0,00	1,92	5,08	0,09	0,00
6	9,35	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	9,35	0,00	9,24	0,00	0,11	0,00
7	7,21	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	7,21	0,00	7,21	0,00	0,00	0,00
8	9,37	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	9,37	0,00	9,00	0,37	0,00	0,00
9	5,93	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	5,93	0,00	5,91	0,00	0,02	0,00
10	18,87	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,51	18,36	0,00	14,87	4,00	0,00	0,00
11	19,00	Ja	JB7	Nej	S8	S2	0,00	0,00	7,02	11,98	0,00	4,00	15,00	0,00	0,00
12	20,00	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	20,00	0,00	20,00	0,00	0,00	0,00
13	4,19	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	4,19	0,00	1,50	2,26	0,44	0,00
14	6,13	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	6,13	0,00	0,00	5,79	0,34	0,00
15	17,38	Ja	JB7	Nej	S8	S2	17,38	0,00	0,00	0,00	0,00	17,38	0,00	0,00	0,00
16	3,04	Ja	JB7	Nej	S8	S2	3,04	0,00	0,00	0,00	0,00	3,04	0,00	0,00	0,00
17	13,33	Ja	JB7	Nej	S8	S2	13,33	0,00	0,00	0,00	0,00	13,33	0,00	0,00	0,00
18	37,31	Ja	JB7	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	37,31	0,00	0,00	24,25	0,00	13,06
19	8,86	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	8,86	0,00	0,00	2,50	0,00	6,36
20	6,13	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	6,13	0,00	0,00	0,00	0,00	6,13
1	8,03	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	8,03	0,00	0,00	8,03	0,00	0,00
2	0,79	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	0,79	0,00	0,00	0,00	0,00	0,79
22	9,55	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,00	9,55	0,00	4,00	5,55	0,00	0,00
23	15,03	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	14,89	0,14	0,00	13,03	2,00	0,00	0,00
24	0,53	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,53	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,53
25	0,57	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,57	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,57
26	14,87	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	12,25	2,62	0,00	12,87	2,00	0,00	0,00
27	3,56	Ja	JB7	Nej	S8	S2	0,00	0,00	0,23	3,32	0,00	3,56	0,00	0,00	0,00
28	17,29	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	17,29	0,00	0,00	16,68	0,00	0,61	0,00
29	2,01	Ja	JB5	Nej	S8	S2	0,00	0,00	2,01	0,00	0,00	2,01	0,00	0,00	0,00
30	2,63	Ja	JB8	Nej	S8	S2	0,00	0,00	2,63	0,00	0,00	0,12	0,00	2,51	0,00
Total	279,27						35,35	0,00	57,93	185,99	0,00	163,27	84,05	4,11	27,84

På de ejede og forpagtede arealer udbringes der husdyrgødning svarende til i gennemsnit 1,32 DE/ha ved 1. etape og 1,34 DE/ha efter gennemførelse af 2. etape af udvidelsen.

Udbringningsarealerne afvander via flere, mindre private og offentlige vandløb til Bjørup Bæk, Tåderup Å og Bjerregårdsløbet, se kort 3. Ifølge Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet har Bjørup Bæk målsætningen "god økologisk tilstand" ca. 1,5 km nedstrøms udbringningsarealerne, mens Tåderup Å ikke er målsat. Tåderup Å udmunder i Tingsted Å, der har målsætningen "god økologisk tilstand". Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland 2.6 Østersøen fastlægger, at Bjerregårdsløbet har målsætningen "god økologisk tilstand". For alle de målsatte vandløb er faunaklassen fastlagt til 5. De mindre vandløb er ikke målsat i den nuværende vandplan. For disse vandløb skal det jf. Vandplanens retningslinje 3 sikres, at der ikke meddeles tilladelser og godkendelser, der måtte være til hinder for, at vandløbene opnår god tilstand.



Kort 3. Offentlige vandløb ved udbringingsarealerne.

#### *Kommunens vurdering*

*De ferske recipienter (vandløb) i forbindelse med udbringingsarealerne vurderes at være tilstrækkelig beskyttet ved overholdelse af krav fastlagt i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug". Dog skal ansøger ved udbringning være opmærksom på, at der ikke sker direkte eller indirekte afstrømning til vandløb.*

#### Gylleaftaler

Gylleaftalearealerne ligger alle udenfor områder der afvander til kvælstof- og fosforfølsom recipient, hvilket betyder at de er kategoriseret i kvælstof- og fosforklasse 0. Som udgangspunkt er der således ikke krav om, at der skal laves en § 16-miljøgodkendelse til arealerne.

Arealerne med gylleaftale er gennemgået og vurderet i forhold til en evt. påvirkning af en række natur- og miljøforhold herunder beskyttede naturtyper, Natura 2000, nitratklasse og bilag IV-arter. Der skal derfor ikke udarbejdes godkendelse af arealerne med gylleaftale jf. husdyrlovens § 16.

Tredjemandsarealerne kan således indgå i denne miljøgodkendelse blot med vilkår om, hvor meget husdyrgødning arealerne må modtage, samt præcis angivelse af arealernes placering (se bilag 3 C).

Denne godkendelse omfatter således kun ejede og forpagtede arealer.

Der er sat vilkår om, at der til enhver tid skal kunne fremvises gyldig kontrakt med kortbilag på de aftalearealer, der modtager husdyrgødning fra bedriften.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at overholdelse af de givne vilkår vil medføre, at der jf. de gennemførte beregninger og vurderinger ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne.*

### 3.6.3 Nitrat til overfladevand

Sårbarheden for udvaskningen af kvælstof i form af nitrat til overfladevand afgøres af hvilke nitratklasser arealerne ligger i.

For nitratklasse 1-3 er der reduktion i det tilladte husdyrtryk, og hvis der ønskes fuldt husdyrtryk på arealerne skal udvaskningsberegningerne vise, at den aktuelle udvaskning vil være lavere end den maksimalt må være ifølge beregningerne i husdyrgodkendelse.dk.

Nitratklasserne for arealerne er angivet nedenfor sammen med det maksimale dyretryk og udvaskningsberegninger for den aktuelle og den maksimale udvaskning. Der er i denne opgørelse taget højde for, at der indgår anvendelse af specifikt sædskifte med maksimalt udvaskningsindex ud over lovkrav.

Tabel 19. Udvasning af N – 1. og 2. etape

	Ha	Tilladt dyretryk	Tilladt DE	Maksimal udvaskning	Aktuel udvaskning
Nitratklasse 0	35,35	1,4 DE/ha	49,49	36,3 Kg N/ha (1. etape) 36,8 kg N/ha (2. etape)	36,1 Kg N/ha (1. etape) 36,1 kg N/ha (2. etape)
Nitratklasse 1	0,00	1,19 DE/ha	0,00		
Nitratklasse 2	57,93	0,91 DE/ha	52,72		
Nitratklasse 3	185,99	0,7 DE/ha	130,19		
Samlet	279,27	0,83	232,4 DE		

Fordelingen af arealer i nitratklasser medfører, at der maksimalt må udbringes husdyrgødning svarende til 232,4 DE uden yderligere tilpasninger. Ansøger ønsker at udbringe 1,32 DE/ha svarende til 367,62 DE i 1. etape og 1,34 DE/ha svarende til 373,97 DE i 2. etape af udvidelsen. Med de gennemførte beregninger i ansøgningssystemets Farm-N model ses det, at den aktuelle udvaskning (med tiltag i form af fastlagt sædskifte på arealerne med et maksimalt udvaskningsindex på 88) ligger under den maksimale udvaskning, hvorved reglerne jf. husdyrgodkendelsesloven overholdes for både 1. og 2. etape af udvidelsen.

På bedriftens egne og forpagtede arealer er der stillet i vilkår i forhold til udbringning af husdyrgødning på arealerne.

For 1. etape er der stillet vilkår om, at der maksimalt må udbringes 367,62 DE pr. planår, således at der ikke udbringes mere end 1,32 DE/ha i gennemsnit, med en tildeling af 35.578 kg N og 9.404 kg P.

For 2. etape er der stillet vilkår om, at der maksimalt må udbringes 373,97 DE pr. planår, således at der ikke udbringes mere end 1,34 DE/ha i gennemsnit, med en tildeling af 35.354 kg N og 9.229 kg P.

Desuden er der sat vilkår om, hvilke arealer der må udbringes husdyrgødning på. Disse er vist på bilag 3 A+B+C.

### Påvirkninger af hav

#### Kommunes vurdering

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Østersøen er faldende, vurderes N-udvaskningen fra den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område.

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Guldborgsund er faldende, vurderes den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område og dermed af Natura 2000-område nr. 173. Afskæringskriterium 1 jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er overholdt.

Til brug for vurderingen af, hvorvidt N-udvaskningen fra den ansøgte udvidelse i sig selv vil have en væsentlig virkning på natura 2000-området, er der foretaget beregninger af N-udvaskningen fra de to etaper af den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlbrug. Beregningen skal afklare, om det ansøgte udgør under 5 % (for sårbare vandområder) og 1 % (for meget sårbare vandområder) af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, se tabel 20 og 21.

Tabel 20. Beregning af merudvaskning i de to etaper af udvidelsen af husdyrbruget.

	Etape 1	Etape 2
Udvaskning ved ansøgt drift (med ansøgt sædskifte inkl. efterafgrøder); $DE_{reel}$	36,1 kg N/ha	36,1 kg N/ha
Udvaskning, svarende til planteavlbrug (med planteavlssædskifte)	34,8 kg N/ha	34,8 kg N/ha
Merudvaskning som følge af husdyrbruget	1,3 kg N/ha	1,3 kg N/ha

Tabel 21. Udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Guldborgsund og Østersøen ved etape 1 og etape 2 af ansøgt drift.

	Guldborgsund		Østersøen	
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan/basisanalyse)	685 ton N/år		130 ton N/år	
Udbringningsareal; ha	243,92 ha (57,93 ha + 185,99 ha)		35,35 ha	
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen; kg N/ha/år	Etape 1 1,3	Etape 2 1,3	Etape 1 1,3	Etape 2 1,3
Reduktionspotentiale	N2 0,37; N3 0,75		N0 0,125	
Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet; kg N/år	Etape 1 209 kgN/år	Etape 2 209 kgN/år	Etape 1 5,7 kgN/år	Etape 2 5,7 kgN/år
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	Etape 1 0,03 %	Etape 2 0,03 %	Etape 1 0,004 %	Etape 2 0,004 %

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer er ens i de to etaper af udvidelsen. Udvaskningen er henholdsvis 209 kg N/år til Guldborgsund, svarende til 0,03 % af den samlede tilførsel til vandområdet, og 5,7 kg N/år til Østersøen, svarende til 0,004 % af den samlede tilførsel.

Da Østersøen er et sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 5 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2A er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det

SIDE 55/74

ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Da Guldborgsund er et meget sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 1 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2B er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Det er kommunens samlede vurdering, at det ansøgte udledning af kvælstof til Guldborgsund hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund kommune vurderer på baggrund af arealernes placering i nitratklasser og driften af arealerne, at der ved overholdelse af de stillede vilkår og drift af arealerne som angivet i forudsætningerne for beregningerne, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af omgivelserne og recipienter med kvælstof.*

#### **3.6.4 Nitrat til grundvand**

Placering af nitratfølsomme indvindingsområder og lokale indsatsplaner danner baggrund for fastsættelse af beskyttelsesniveauet for grundvand.

Når dele af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder, foretages der en udvaskningsberegning i ansøgningsystemets Farm-N model. Denne viser nitratkoncentrationen i den infiltrerede vand, der kommer ud af rodzonen. Ligger denne koncentration over 50 mg NO<sub>3</sub><sup>-</sup>/l må koncentrationen ikke øges i forbindelse med projektet.

Ingen af udbringningsarealerne ligger i nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder for grundvand.

#### *Kommunes vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at der ikke sker væsentlig påvirkning af nitratfølsomme indvindingsområder eller indsatsområder, da der ikke ligger nogle af disse udpegninger indenfor udbringningsarealet til bedriften.*

#### **3.6.5 Fosfor**

Da arealerne ligger indenfor oplande til Natura 2000-områder, der er følsomme overfor fosfor, skal det maksimale accepterede fosforoverskud beregnes. Fosforoverskuddet er differencen mellem, den mængde der tilføres til arealerne med gødning, og den mængde der fraføres med afgrøderne. Mængden af fosfor, der fraføres med afgrøderne, afhænger af det aktuelle sædskifte, jordbundsforhold samt, hvis der er tale om sandjord, om afgrøderne vandes.

I tilfælde af et fosforoverskud, beregnes overskuddets maksimale størrelse ud fra jordens fosfortal.

Der er med ansøgningen indsendt dokumentation for konkrete fosfortal på arealerne.

Der er ved beregningerne således taget hensyn til de specifikke fosfortal på arealerne, hvorved de er blevet klassificeret i lavere fosforklasser, end hvis der ikke havde været fremsendt dokumentation. For de øvrige arealer, hvor der ikke er fremsendt fosfortal, at alle beregninger lavet med udgangspunkt i worst case betragtninger, hvor arealerne kategoriseres som fosforklasse 3.

En undtagelse herfor er fosforklasse 2 arealer, som er uafhængige af fosfortal.

Til vurdering af det maksimale tilladte fosforoverskud er der nedenfor vist hvilken placering i fosforklasser, der er for de enkelte arealer.

Tabel 22. Fosforberegninger- **1. og 2. etape**

	Ha	Tilladt fosforoverskud Kg P/ha/år		Max. Kg P i overskud tilladt	
		Etape 1	Etape 2	Etape 1	Etape 2
Fosforklasse 0 (JB<4 og P-tal <4)	163,27	13,0	12,0	2.122,51	1.959,24
Fosforklasse 1 (P-tal 4-6)	84,05	10,7	10,7	899,34	899,34
Fosforklasse 2 (lavbundsarealer)	4,11	2,0	2,0	8,22	8,22
Fosforklasse 3 (P-tal >6)	27,84	0,0	0,0	0,00	0,00
Maksimalt tilladt fosforoverskud				3.030,07	2.866,80

#### Etape 1.

Der må ifølge lovgivningens krav være et fosforoverskud på arealerne under de givne forudsætninger svarende til 3.030 kg P svarende til 10,9 kg P/ha/år. Reelt vil der være et overskud på ca. 10,9 kg P/ha/år.

Overskuddet opnås ved, at der tilføres 33,7 kg P/ha og fraføres 22,8 kg P/ha, hvilket giver et overskud på 10,9 kg P/ha/år. Dette betyder, at kravet til overholdelse af fosforoverskuddet på arealerne er overholdt.

#### Etape 2.

Der må ifølge lovgivningens krav være et fosforoverskud på arealerne under de givne forudsætninger svarende til 2.867 kg P svarende til 10,3 kg P/ha/år. Reelt vil der være et overskud på ca. 10,2 kg P/ha/år.

Overskuddet opnås ved, at der tilføres 33,0 kg P/ha og fraføres 22,8 kg P/ha, hvilket giver et overskud på 10,2 kg P/ha/år. Dette betyder, at kravet til overholdelse af fosforoverskuddet på arealerne er overholdt.

Beregningerne er baseret på 279,27 ha med sædskifte S8 (med et udvaskningsindeks på 88), hvor der er fraførsel af fosfor med afgrøderne svarende til et arealvægtet gennemsnit på 22,8 kg P/ha for denne ansøgnings arealer.

Samlet set er der fosforoverskud på arealerne ved de anvendte gødningsmængder og det valgte sædskifte for den ansøgte produktion.

#### *Kommunens vurdering*

*Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte Projekt ved begge etaper.*

*Da der ikke er særligt skrånende udbringningsarealer mod vandløbene, og da vandløbene på hovedparten af strækningerne er adskilt fra udbringningsarealerne med*



*udyrkede bræmmer, vil risikoen for overfladisk afstrømning af overfladevand med jordpartikler m.v. være ringe. Det vurderes, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt som følge af det ansøgte projekt.*

*De ferske recipienter (vandløb) i forbindelse med udbringningsarealerne vurderes at være tilstrækkelig beskyttet ved overholdelse af krav fastlagt i husdyrgødningsbekendtgørelsen og i "Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug". Dog skal ansøger ved udbringning være opmærksom på, at der ikke sker direkte eller indirekte afstrømning til vandløb.*

*Guldborgsund Kommune har på den baggrund vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse uden, at der er behov for yderligere vilkår omkring fosfor.*

### **3.6.6 Påvirkning af § 3-beskyttet natur**

#### *Kommunens vurdering*

De beskyttede naturtyper ved udbringningsarealerne er alle forholdsvis robuste naturtyper, set i forhold til påvirkningen med næringsstoffer. Med undtagelse af Bilag IV-arter (som behandles i afsnit 3.6.8) indeholder lokaliteterne ikke fredede-, lokalt truede- eller særligt bevaringsværdige arter. Det vurderes derfor, at udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke vil påvirke beskyttede naturtyper.

### **3.6.7 Påvirkning af Natura 2000-områder**

#### *Kommunens vurdering.*

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha/år. Ved tilførsel af 1 kg N/ha/år og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er ca. 2300 m til Natura 2000-område nr. 175.

Med disse afstande mellem udbringningsareal og Natura 2000-området vurderes det, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

### **3.6.8 Påvirkning af arter med særlige beskyttelseskrav (Bilag IV)**

#### *Kommunes vurdering*

Ved besigtigelserne er der foretaget en konkret vurdering af, om de enkelte naturområder kan være yngle- eller rasteområder for padder, der er omfattet af EU-habitatdirektivets Bilag IV. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse, herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Ved udbringning af husdyrgødning sker der en afdampning af kvælstof, som afsættes på de omkringliggende arealer. Afsætningen af kvælstof er størst tæt på udbringningsarealet og den falder gradvist med øget afstand til udbringningsarealet. Størrelsen af kvælstofdepositionen er udover afstanden fra udbringningsareal også afhængig af husdyrgødningstypen og udbringningsteknologien. Naturområder kan ændres som følge af

SIDE 58/74

tilførsel af kvælstof. Det er påvist, at tilførsel af 1 kg N/ha og derover medfører tilstandsændringer i et naturområde jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Tilstandsændringerne vil f.eks. være i form af en tilgroning af naturområdet med mere kvælstoftolerante og konkurrencestærke plantearter. Den generelle naturtilstand i det kvælstoffølsomme naturområde vil blive ændret og forringet. Det samme gør sig gældende for naturområder og vandhuller, der er yngle- og rasteområde for Bilag IV-arter f.eks. Stor Vandsalamander eller Springfrø, hvor en forøget kvælstoftilførsel bevirker en tilgroning af naturområdet. Herved bliver naturområdet beskadiget eller ødelagt over en årrække, således at det ikke kan fungere som yngle- og rasteområde for Bilag IV-arterne.

Hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter, vil der ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi. Kun i tilfælde med "worst case"-tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil typisk være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning - typisk ved udbringning ovenpå afgrøden. Ved anvendelse af flydende husdyrgødning er tabet betydeligt mindre. Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at ved udbringning af ubehandlet gylle fra svin vil der ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter fra udbringningsarealet. Ubehandlet gylle fra kvæg/ kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter fra udbringningsarealet. Anvendelsen af forskellige udbringningsteknologier kan medvirke til, at afdampningen af kvælstof mindskes. Ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning vil depositionen af kvælstof være mindre end 1 kg N/ha i kanten af et udbringningsareal, hvis udbringningen af gylle sker ved nedfældning eller ved anvendelse af forsuret gylle.

Ifølge ansøgningen håndteres al husdyrgødning som gylle. Udbringningens foretages med slæbeslanger eller nedfældes. For at hindre ændringer i tilstanden af kvælstoffølsomme naturtyper samt i naturområder der er yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter, i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er det kommunens vurdering, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen kan reduceres tilstrækkeligt ved anvendelsen af forskellige udbringningsmetoder eller ved at holde afstand til naturområdet.

Det vurderes, at der skal stilles følgende vilkår:

- Ved vandhullerne beliggende henholdsvis ved mark 8 og i mark 17, må der ikke udbringes flydende husdyrgødning nærmere end 10 m fra vandhullets øverste kant med mindre udbringningen sker med forsuret gylle eller ved nedfældning. Vandhullernes placering fremgår af kort 4 og 5. Afstandene udmåles fra øvre brinkkant af vandhullet, hvor den naturlige fugtigbundsvegetation, som hører til vandhullet, ophører.

SIDE 59/74



Kort 4. Beliggenheden af vandhullet med bilag IV-arter nordvest for mark 8.



Kort 5. Beliggenheden af vandhullet med bilag IV-arter i mark 17.

#### Flagermus

Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

#### Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

#### 3.6.9 **Sædskifter, efterafgrøder og projektilpasninger**

Som forudsætning for beregningerne er der angivet 279,27 ha med udgangspunkt i standardsædskifte S8 jf. Notaterne: "Standardsædskifter og referencesædskifter, Miljøstyrelsen, 8. februar 2012" og "Fosforfrøelse med afgrøder i standardsædskifter".

SIDE 60/74

Det valgte sædskifte har udvaskningsindeks svarende til 88 i forhold til referencesædskiftet S2 med udvaskningsindeks 93.

Ansøger har således angivet et andet sædskifte med lavere udvaskningsindeks i forhold til referencesædskifte.

Med det valgte sædskifte er udvaskningen fra bedriftens arealer mindre end det tilladte. Derved sikres beskyttelse af de sårbare vandområder, som en del af udbringningsarealerne afvander til. På baggrund heraf er der fundet behov for at stille vilkår til det sædskifte, som skal anvendes på arealerne. Det er således angivet, at der ikke må anvendes et plante-/svinesædskifte, der har et højere udvaskningsindeks end 88. Argumentet for dette vilkår er, at det af ansøger valgte sædskifte er angivet som tiltag for at leve op til lovgivningens krav om udvaskning af næringsstoffer (kvælstof og fosfor). Det angivne sædskifte med fastlagt udvaskningsindeks er således en grundlæggende forudsætning for beregningerne, som skal fastholdes for, at vurderingerne i godkendelsen er aktuelle.

Husdyrgodkendelse.dk har således beregnet, at belastningen med husdyrgødning på egne/forpagtede arealer højst må være på 0,83 DE/ha.

I ansøgningen er der søgt om at udbringe 1,32 DE/ha (etape 1) og 1,34 DE/ha (etape 2). For at kompensere for nitratudvaskningen ved ansøgt drift, er det oplyst, at bedriften vil gennemføre det omtalte sædskifte med reduceret udvaskningsindeks på maksimalt 88 i forhold til referencesædskiftes indeks på 93.

Denne tilpasning medfører, at den beregnede reelle udvaskning af kvælstof er angivet til 36,1 kg N/ha i begge etaper i forhold til kravet på henholdsvis 36,3 kg N/ha (etape 1) og 36,8 kg N/ha (etape 2).

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at udvaskning af næringsstoffer fra arealerne, gennem overholdelse af de fastsatte vilkår omkring anvendelse af særlige sædskifter, ikke vil have væsentlig betydning for omgivelserne og recipienter.*

#### **3.6.10 Udskiftning af udbringningsarealer**

Det skal præciseres, at der er anmeldeligt ved ønske om ændring eller udskiftning af arealer til udbringning af husdyrgødning. Dette er væsentlig i relation til udvaskning af næringsstoffer og påvirkning af følsomme områder.

### **3.7 BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER**

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT-bedst tilgængelig teknologi og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.

Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper ikke kravet til BAT.

Der er i denne godkendelse tale om eksisterende anlæg og nye tilbygninger opdelt i 2 etaper. I 1. etape skal dyreholdet udvides indenfor eksisterende anlæg. I 2. etape skal der

ske en yderligere udvidelse af dyreholdet ved tilbygning til eksisterende fare-/ og drægtighedsstald.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning.
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen.
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt
- Udbringning af gødning - herunder nitrat- og fosformængder der udbringes.

Der henvises til yderligere uddybninger og vurderinger af BAT i bilag 5.

### 3.7.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Til denne vurdering er der taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens (MST's) udmeldinger/vejledninger i form af beregnede teoretiske emissionsgrænseværdi for både eksisterende og nye anlæg<sup>123</sup>.

MST har i forbindelse med eksisterende anlæg fastlagt vejledende emissionsgrænseværdier, som kan efterleves uden væsentlige ændringer af staldanlægget. Ved fastlæggelse af disse niveauer har MST taget udgangspunkt i den metodiske tilgang, som er anvendt ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne for nyanlæg, herunder vurdering af hvilket omkostningsniveau, der kan betragtes som proportionelt.

#### **Emissionsgrænseværdi jævnfør MST's vejledning**

Med udgangspunkt i MST's vejledning vil det være proportionelt af stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau svarende til 3.113 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år (efter 1. etape) og 4.428 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år (efter 2. etape).

Det er ligeledes kommunens vurdering, at det vil være proportionelt at leve op til dette emissionsgrænseniveau.

---

<sup>1</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionelt hold af søer med pattegrise til fravæpning (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

<sup>2</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

<sup>3</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

### Ansøgers valg

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger valgt at anvende følgende teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak:

#### Etape 1

- Foderforbruget til søerne er angivet til 1.519,5 FE pr. årsvin i forhold til norm 1.515 FE pr. årsvin.
- 34 fravænnede grise pr. årsvin i forhold til norm på 30.

#### Etape 2

- Foderforbruget til søerne er angivet til 1.460 FE pr. årsvin i forhold til norm 1.515 FE pr. årsvin.
- 34 fravænnede grise pr. årsvin i forhold til norm på 30.

Den nedenstående tabel viser de beregnede emissionsgrænseværdier i forhold til de endelig ansøgte ammoniakemissionsværdier for stald og lager efter udvidelse af produktionen i hver af de 2 etaper:

Tabel 23: Samlet ammoniakemission og beregnet ammoniakemissionsgrænseværdier

	Etape 1	Etape 2
Ammoniakemissionsgrænseværdi vurderet som værende BAT Kg NH <sub>3</sub> -N pr. år	3.113	4.428
Samlet ammoniakemission fra stald og lager Kg NH <sub>3</sub> -N pr. år	3.074	4.408

Som der fremgår af ovenstående skema leveres der for både etape 1 og 2 op til kravet om overholdelse af ammoniakemissionsgrænseværdierne for overholdelse af BAT.

### **Kommunens samlede BAT-vurdering for ammoniak.**

*For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til disse teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om overholdelse af maksimalt kg N ab dyr pr. år for søerne. Der er ligeledes stillet egenkontrolvilkår til fodringen af søerne.*

*Med udgangspunkt i det fastlagte krav til emissionsniveau har ansøger valgt at tilpasse ansøgningen til dette niveau på baggrund af frit valg af teknologier.*

*Kommunen vurderer, at ansøger har valgt teknikker og teknologier, der lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for anlægget som helhed.*

*Det forventes ikke, at der skal gennemføres gennemgribende renovering af de eksisterende dele af anlægget, som vil kunne sidestilles med nyetablering, indenfor en tidsgrænse på 8 år, hvor den førstkomende revurdering af godkendelsen skal gennemføres. Der er søgt trinvis udvidelse af produktionen med en tidshorisont på 4-5 år, men dette vil ikke indebære en gennemgribende renovering af de eksisterende dele af anlægget. På baggrund heraf vurderer kommunen ikke, at der vil være meningsfyldt at fastsætte tidsfrister for, hvornår der for anlægget eventuelt skal leveres op til en yderligere emissionsgrænseværdi svarende til gennemgribende renovering eller nyanlæg.*

*For hver enkelt etape er ammoniakfordampningen tilpasset, således at BAT-krav med hensyn til ammoniak er opfyldt.*

*Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og de har indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt i det konkrete tilfælde, hvor der er taget hensyn til den pågældende husdyrproduktion og størrelse.*

*Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstukket i Husdyrloven er overholdt.*

### **3.7.2 Fosfor og anvendelse af BAT**

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der, som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

Med udgangspunkt i MST's udmeldinger har kommunen baseret fastlæggelse af grænseværdien for fosfor ud fra optimering af fosforudnyttelsen hos grisene, da denne teknik vurderes at være omkostningsneutral. Niveauet kan opnås med en kombination af fasefodring, brug af mikrobielt fytase, brug af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed og valg af basisfodermidler med lavt indhold af fosfor.

Fastlæggelse af grænseværdien for fosfor er gennemført, som det fremgår af nedenstående, og der er fulgt tilnærmelsesvis samme fremgangsmetode som ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdi for ammoniak.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommunen lavet en vurdering af, hvilket niveau af kg P pr. DE, som for de forskellige dyregrupper vil være proportionelt af overholde.

#### **Grænseværdi jf. MST's vejledning**

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde de fra MST udmeldte grænseværdier.

Det er vurderet proportionelt at stille krav om overholdelse af en mængde fosfor svarende til 7.340 kg P ab lager efter udvidelsens 1. etape og 10.229 kg P ab lager svarende efter 2. etape.

I de endelige version af ansøgningen er der beregnet en samlet mængde fosfor i husdyrgødningen på henholdsvis 7.022 kg P ab lager efter 1. etape og 9.497 kg P ab lager efter 2. etape.

*I den aktuelle ansøgning har Guldborgsund kommune vurderet, at der med de gennemførte tilpasninger leves op til den fastlagte grænseværdi for fosfor i relation til overholdelse af BAT.*

#### **Ansøgers valg**

Ansøger har ikke valgt andre tilpasning til opfyldelse af grænseværdi for fosfor ud over de nævnte tilpasninger under afsnittet om ammoniakemissionsgrænseværdier.

**Kommunens samlede BAT-vurdering for fosfor.**

*Ansøger har valgt at anvende teknologier til reduktion af fosfor i husdyrgødningen fra søerne ved lavere foderforbrug og øget antal fravænnede grise pr. årssø. De fastlagte grænseværdier på 7.340 (1. etape) og 10.229 kg P i husdyrgødningen af lager opfyldes med de nævnte forudsætninger, hvilket giver henholdsvis 7.022 (1. etape) og 9.497 (2. etape) kg P af lager.*

*Da omkostningerne til efterlevelse af BAT-kravet vurderes at være tilnærmelsesvis omkostningsneutrale, vurderes det, at niveauet ligger under de samlede meromkostninger for husdyrbruget, som kan pålægges ansøger til opfyldelse af BAT, også set i sammenhæng med krav til ammoniak. Der er således taget hensyn til proportionalitetsprincippet.*

*Samlet set vurderer kommunen at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse fosforudledningen fra husdyrholdet, og der er indført BAT i det omfang at kommunen har vurderet det proportionelt.*

**3.7.3 Forbrug af vand og energi**

Anvendelse af ressourcerne vand og energi skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT. Forbruget af vand og energi afhænger dog betydeligt af den enkelte ejendom og driftsmæssige forhold på denne. Der er derfor ikke fastlagt egentlige grænseværdier for disse parametre fra MST's side. Forbruget kan desuden afhænge betydeligt af, hvilke teknologiske løsninger der anvendes til begrænsning af andre forureningsparametre.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at anvende lavenergibelysning, optimere udformningen af ventilationssystemet, gennemføre eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring i stalde, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

I forhold til vandforbruget er det ifølge BREF-dokumentet BAT at rengøre stalde og inventar med højtryksrensning efter hver produktionscyklus, at foretage kalibrering af drikkevandsanlæg for at undgå spild, at registrere vandforbrug samt at finde og reparere evt. lækager og benytte drikkenipler over trug.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger til begrænsning af energi- og vandforbruget:

Energibesparende foranstaltninger:

Belysning:

- Der benyttes i videst muligt omfang energisparepære/lavenergi belysning
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset styres af tænd/slukure samt med LUX følere. I løbe/drægtighedsstalden og farestalden er lyset tændt fra kl. 6-20.
- Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende, og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Ventilation:

- Alle staldene er med ligetryks- eller undertryksventilation med frekvensstyring, men med forskellige systemer for luftindtag. Der er separat styring i hver sektion som styrer varme/ventilation. Herved sikres de mest optimale forhold for grisene og samtidig sikres også at der bruges mindst mulig energi. Desuden bliver udsugningsenhederne vasket for hvert hold nye grise. Herved reduceres vindmodstanden i aftrækskanalen og der spares store mængder energi.



*Korntørring og foderhåndtering:*

- Kornet opbevares i tre amerikansiloer med tørringsanlæg.

*Transport:*

- Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

Vandbesparende foranstaltninger:

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnlige med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand. Der etableres vandure/biure, hvor vandforbruget følges. Der anvendes iblødsætning og højtryksrensere.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.

*Kommunens vurdering*

*Kommunen vurderer med udgangspunkt i det ovenfor beskrevne samt det tidligere omtalte BREF-dokument, at det anvendes BAT indenfor dette område. Anvendelse af BAT gennemføres via optimering af energieffektiviteten ved at installationer løbende kontrolleres og vedligeholdes, og at spild mindskes mest muligt. Samtidig vurderes det som BAT, at der gennemføres registreringer af forbruget, og at defekter identificeres og udbedres. Yderligere er det BAT, at der ved udvælgelse af udstyr er fokus på besparende egenskaber.*

### 3.7.4 Management

Management skal indgå som en integreret del af opfyldelse af princippet om BAT.

Management handler i høj grad om de elementer, som er en naturlig del af driftslederens tilrettelæggelse af driften af husdyrbruget, og er derfor en meget vigtig del af BAT. Jf. MST's vejledning og BREF-dokumentet kan det betragtes som BAT, at registrere forbruget af energi og næringsstoffer i produktionen, herunder fastlægge mål for husdyrholdets næringsbehov i forhold til forventet tilvækst, udarbejde foderplaner, der sikrer en optimal udnyttelse af foderets næringsstoffer og følge foderforbruget løbende. Disse elementer indgår i dansk husdyrproduktion gennem fastlæggelse af retningsgivende normer for husdyrholdets næringsbehov.

Tilsvarende kan det betragtes som BAT, at søge at opnå størst mulig udnyttelse af næringsstofferne i både husdyrgødning og handelsgødning gennem gødningsplanlægning og gødningsregnskaber - elementer som allerede er implementeret i dansk lovgivning. Endvidere betragtes det som BAT at sikre, at ansatte har den nødvendige uddannelse, samt at der forefindes beredskabsplaner på husdyrbruget, der sikrer hensigtsmæssig adfærd ved uforudsete hændelser.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende foranstaltninger i relation til management:

SIDE 66/74

#### *Medarbejdere*

- De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der er udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

#### *Beredskabsplan*

- Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

#### *Dagligt tilsyn*

- Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

#### *Mark- gødningsplan*

- Der bliver hvert år udarbejdet en mark- og gødningsplan, samt gødningsregnskab af en planteavlskonsulent/driftsleder, hvorved det sikres, at mængden af gødning bliver tilpasset afgrødernes forventede behov samt opfylder lovkravene for maksimal tildeling af næringsstoffer. I planen bliver der taget hensyn til bl.a. jordbundstype, sædskifte, planternes udbytte, og kvælstofudnyttelsen.
- Sprøjtejournal. Der udfyldes sprøjtejournal
- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol.

#### *Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger*

- Bygninger og driftsinventar bliver løbende renoveret. Det forventes ikke, at de eksisterende bygninger skal gennemgå store renoveringer udover almindeligt vedligehold. Der er opmærksomhed på i forbindelse med udskiftning af elforbrugende udstyr, at investere i mere energibesparende modeller.

#### *Godt landmandskab*

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder og handelsgødning.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab på bedriften, hvor såvel forbrug af handelsgødning som husdyrgødning dokumenteres.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Optimerer brugen af næringsstoffer på ejendomsniveau under hensyntagen til jordens frugtbarhed og det økonomiske afkast.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

SIDE 67/74

#### *Rengøring og desinficering*

- Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En side effekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

#### *Overbrusning i svinestalde*

- Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur

#### *Samlet BAT indenfor management*

Det vurderes af ansøger, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Der udarbejdes årligt mark- og gødningsplaner, der sikrer, at mængden af tilført gødning tilpasses afgrødernes aktuelle behov og opfylder lovkravene herfor.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.

Der er stillet vilkår om, at alle der arbejder på bedriften, skal være bekendt med vilkårene i miljøgodkendelsen, hvilket vil være med til at sikre, at godkendelsens vilkår bliver overholdt og fulgt.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at bedriften med de angivne forhold omkring staldindretning, foder, opbevaring/behandling/udbringning af husdyrgødning, forbrug af vand og energi samt efterlevelse af stillede vilkår, lever op til BAT-niveauet indenfor området management.*

### **3.7.5 Støj og lugt**

Forhold omkring gener i relation til støj og lugt, og anvendelse af BAT skal vurderes med udgangspunkt i lokale forhold, og der er ikke fastsat branchespecifikke grænseværdier for denne parameter.

De lokale forhold er vurderet i tidligere afsnit af denne godkendelse, og det er af kommunen vurderet, at alle gældende krav jf. Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse af overholdt. På baggrund heraf vurderes det, at der er anvendt BAT i relation til disse parametre på bedriften.

### **3.7.6 Udbringning af gødning**

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod teknikker, der sørge for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere pH-værdi (svovlsyrebehandling).

For så vidt angår anvendelse af BAT i relation til udbringning af husdyrgødning på arealerne er det MST's opfattelse, at gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af Husdyrgødningsbekendtgørelsen, er BAT. Dette er ligeledes kommunens vurdering.

SIDE 68/74

De gældende regler omfatter, hvornår og hvordan husdyrgødningen må udbringes, og flere af disse virkemidler er også nævnt i BREF-dokumentet.

Der har fra 1. januar 2011 været gældende at udbringning på sort jord og græsmarker skal ske ved nedfældning.

Jf. BREF-dokumentet er det BAT at tilpasse tilførslen af gødning efter afgrødernes behov for næringsstoffer og på et tidspunkt, hvor afgrøderne optager næringsstofferne mest optimalt. Desuden skal risikoen for forurening af omgivelserne reduceres ved ikke at tilføre gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede arealer. Endvidere at undlade at tilføre arealerne gødning, hvis de skrånere eller støder direkte op til vandløb. Det er samtidig BAT at tilrettelægge udbringningen af husdyrgødning således, at risikoen for lugtgener minimeres.

Alle de omtalte forhold er vurderet i forhold til at reducere tabet af næringsstoffer til omgivelserne.

En del af disse tiltag er som nævnt dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om Jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem.

Ansøger har beskrevet, at der anvendes følgende i forhold til BAT og udbringning af husdyrgødning:

- Alt flydende husdyrgødning udbringes med slangeudlægning eller nedfældes. Udlægning med slanger er BAT jf. EU's BREF notat. Derudover vælges, så vidt muligt, udbringningstidspunkter hvor fordampningen af ammoniak er mindst.
- Der tages, så vidt det er muligt, altid hensyn til naboer ved udbringning af husdyrgødning. Det forsøges i øvrigt, at udbringe husdyrgødningen indenfor normal arbejdstid, dog kan der i forbindelse med spidsbelastning forekomme udbringning mellem 7.00 og 22.00.
- Der er på husdyrbruget stor opmærksomhed på at tage hensyn til naboer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning. Der vil i videst muligt omfang kun blive udbragt husdyrgødning indenfor normal arbejdstid, dog kan det i visse perioder være nødvendigt at udbringe gødning på andre tidspunktet. Disse perioder forsøges minimeret, men særligt vejret kan være med til at sammenpresse udbringningen.
- Udbringningen af husdyrgødning foretages således at generne i forhold natur minimeres mest muligt. Således nedfældes gylle på sort jord og resten udbringes med slæbeslanger. Herved begrænses fordampningen mest mulig og afsætningen på nærliggende natur vurderes som minimal.
- Det skal dog understreges at udbringning af gylle er vigtig for markdriften, og der vil i særlige år kunne opstå vejrsmæssige problemer der betyder at der udbringningen vil foregå i ovennævnte tidsrum.

#### *Kommunens vurdering*

*Der er fra MST ikke udarbejdet vejledende emissionsgrænser for nitrat og ammoniakemission i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, da de generelle regler er vurderet tilstrækkelige til efterlevelse af BAT.*

*En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning i vinterafgrøder vil kunne opnås ved nedfældning jf. MST. Det vurderes dog, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved denne teknologi er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan medvirke til udbyttetab og desuden medfører en øget udledning af*

*drivhusgasser. Svovlsyrebehandling af gylle vil kunne medvirke til at reducere ammoniakfordampningen i marken, men denne teknologi vurderes at være uforholdsmæssig dyr at indføre alene af hensyn til miljøeffekten, og dermed ikke proportionel. På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at der ikke er grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødningen.*

### 3.7.7 Nitrat til udbringningsarealer

De teknikker, der kan reducere nitratudvaskningen i forbindelse med udbringning af husdyrgødning, er rettet mod at øge planternes udnyttelse af det tilførte kvælstof. Disse teknikker er følgende:

- Teknikker i marken, der sørger for, at gyllen fordeles bedst muligt til de afgrøder, som har størst mulighed for at udnytte det tilførte kvælstof.
- Teknikker, som er målrettet mod at tilbageholde mineraliseret kvælstof i jorden udenfor afgrødernes vækstperiode med henblik på udnyttelse i den efterfølgende vækstsæson.
- Teknikker, som øger husdyrgødningens andel af mineralisk kvælstof i forhold til organisk kvælstof, kan medvirke til at øge udnyttelsen i marken. Dette er for eksempel separeringsteknikker i kombination med afbrænding eller afgasning af den faste fraktion af husdyrgødningen.

Efter kommunens vurdering er en stor del af de ovenstående virkemidler allerede implementeret i landbrugsdriften via Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Blandt andet er der fastsat harmonikrav samt regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. Endvidere er der i medfør af Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække (gødskningsloven) fastsat bindende normer for den totale kvælstofanvendelse i markdriften samt krav til kvælstofudnyttelsen ved anvendelse af husdyrgødning. Flere af disse virkemidler er desuden nævnt i tidligere omtalt BREF-dokument, hvor det indgår i vurdering af BAT.

Separation af husdyrgødning er ikke vurderet værende BAT, da miljøeffekten er betinget af, at den faste del kan afsættes og dermed ikke udbringes på arealerne, og teknologien vurderes at være relativt dyr opgjort pr. reduceret kg N set i forhold til allerede gennemførte virkemidler jf. generel lovgivning.

#### *Kommunens vurdering*

*Kommunen vurderer, at der ved efterlevelse af krav i lovgivningen leves op til BAT i relation til håndtering af husdyrgødningen. Der er derfor ikke fundet grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT med henblik på at begrænse nitratudvaskningen.*

### 3.7.8 Samlet vurdering af anvendelse af BAT

Guldborgsund Kommune vurderer i forbindelse med en helhedsindsats for efterlevelse af princippet om BAT, med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger, at anvendelse af BAT med hensyntagen til tekniske muligheder og med udgangspunkt i proportionalitetsprincippet er overholdt. Ved denne vurdering er der således taget hensyn til husdyrbrugets type og størrelse.

Det fremgår af de skitserede beregninger i denne godkendelse, at kommunen har vurderet, at der leves op til de fastlagte grænseværdier for henholdsvis ammoniak og fosfor ved vurdering af anvendelse af BAT.

Det er vurderet, at ansøger har redegjort for tilvalg og fravalg af teknologier, og der er gennemført tiltag i form af fodertilpasninger til søerne.

Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametre.

### 3.8 ALTERNATIVE LØSNINGER OG 0-ALTERNATIV

#### 3.8.1 **Alternative løsninger**

Ansøger har overvejet alternative placeringer af nye staldanlæg på Krølhuse 2. Ansøger har vurderet, at den valgte løsning tilgodeser landskab, naboer og produktionen på bedste vis. Placering af staldene er valgt ud fra et ønske om at holde bygningsmassen samlet, dels for at få ejendommen til at fremstå som en samlet enhed, dels for at ansøger og medarbejdere får det bedst mulige arbejdsmiljø.

##### *Kommunens vurdering*

*Kommunen vurderer, at der ikke vil være relevante alternative placeringer af de nye staldanlæg, som vil være bedre end det ansøgte projekt.*

*Guldborgsund kommune vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt.*

#### 3.8.2 **0-alternativ**

Ifølge ansøger er 0-alternativet er lig med den eksisterende produktion. En statisk tilstand er oftest ikke et udtryk for noget positivt, da der er ensbetydende med at hjulene er gået i stå. Dette er også tilfældet i landbruget ifølge ansøger. Det er derfor uundgåeligt, at landbruget hele tiden ændres i takt med omgivelserne.

Ansøger fremhæver desuden, at der i alle virksomheder er løbende krav til at tilpasse og optimere driften efter markedsforholdene. Inden for landbrugerhvervet er det en realitet, at landmanden står over for faldende afregningspriser i forhold til inflationen samtidigt med, at omkostningerne stiger. Der skal således produceres et stadig stigende antal enheder for at overleve økonomisk. Derfor vil det være uundgåeligt, at produktionen løbende skal optimeres og udvides.

Hvis produktionen ikke optimeres, smuldrer det økonomiske grundlag for virksomheden ifølge ansøger. Et konstant produktionsniveau er reelt en begyndende afvikling af produktionen med de personlige og samfundsmæssige konsekvenser, det giver.

Der er i forbindelse med offentlighedsfasen ikke indkommet forslag til alternative muligheder fra naboer eller andre interessenter.

##### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på ejendommen, ikke påvirker lokalområdet væsentligt.*

*Et 0-scenarie vil også betyde, at der ikke skal udarbejdes en miljøgodkendelse med de forbedringer i forhold til miljøet, der er forbundet hermed. Samtidig vil en løbende tilpasning af anlægget med udnyttelse af bedste tilgængelig teknik ikke finde sted.*

### 3.9 EGENKONTROL OG DOKUMENTATION

Følgende egenkontroller gennemføres jf. oplysninger fra ansøger:

- Der udarbejdes mark- og gødningsplaner årligt samt sprøjteplaner og føres sprøjtejournal.
- Drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt, og der etableres vandure/biure, hvor vandforbruget følges.
- Staldene, dyr og produktionsanlæg bliver kontrolleret dagligt, og der udføres små reparationer når det er nødvendigt eller tilkaldes service efter behov.
- Gødningsbeholdere følger reglerne for beholderkontrol.

Foruden de her nævnte forhold til egenkontrol henvises der til tidligere afsnit om management samt gennemførelse af kontroller og dokumentation for overholdelse af vilkår i forbindelse med:

- Besætningens produktionsniveau.
- Fodertilpasninger.
- Energi- og vandforbrug.
- Håndtering af affald.
- Beredskabsplan.

Dokumentationen for egenkontrollen skal have en sådan form, at den tydeligt viser, at vilkårene i miljøgodkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Dokumentation for overholdelse af vilkårene skal opbevares i mindst 5 år. Guldborgsund Kommune skal ved tilsyn og kontrol have adgang til den nævnte dokumentation.

Alle vilkår er stillet for at sikre, at forudsætningerne for miljøgodkendelsen og frivillige tiltag gennemføres og overholdes. Dette vurderes nødvendigt, da det danner grundlag for vurdering af, at der kan meddeles miljøgodkendelse uden, at den ansøgte produktion vil få væsentlig indflydelse på miljøet eller omkringboende.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at gennemførelse af den beskrevne egenkontrol og overholdelse af de stillede vilkår vil medføre, at der løbende holdes øje med, at de givne forudsætninger for miljøgodkendelsen overholdes. Samtidig foreligger dokumentationen i en form, således at kommunen ved tilsyn eller på efterspørgsel kan kontrollere dette.*

#### 3.9.1 **Beredskabsplan**

Der er med fremsendelse af ansøgning sendt en beredskabsplan. Se bilag 6.

Der er indsat vilkår om, at beredskabsplanen skal forefindes på ejendommen, således at der er let adgang dertil. Samtidig skal alle ansatte være bekendtgjort med dens placering og indhold.

Derudover er der sat vilkår om, at planen jævnligt (min. 1 gang årligt) gennemgås og justeres, hvis der er sket ændringer.

En beredskabsplan er ikke et decideret lovkrav, men Guldborgsund Kommune har vurderet, at det kan være en god ide at kræve udarbejdelse af en beredskabsplan i forbindelse med

SIDE 72/74

miljøgodkendelsen. I den forbindelse skal det pointeres, at der ikke forventes et stort værk. Beredskabsplanen er tænkt som en kort oversigt, som viser, at landmanden har gennemtænkt de mest sandsynlige former for uheld, og hvordan der bør reageres i de forskellige scenarier. Udarbejdelsen af beredskabsplanen skal også være med til at gøre det helt klart, at tilsynsmyndigheden ALTID skal orienteres om forureninger. Samtidig skal myndigheden have mulighed for at vurdere, om der skal træffes forholdsregler for at sikre miljø mod yderligere skader som følge af forureningen.

Et væsentligt punkt i beredskabsplanen er således listen over hvem, der skal alarmeres, hvornår og hvordan. Dette er yderligere uddybet i vilkår.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at den udarbejdede beredskabsplan indeholder de elementer, der er nævnt ovenfor. Herved vurderes det, at ved korrekt brug og opdatering af beredskabsplanen, vil der i tilfælde af uheld eller lign. på ejendommen være mulighed for at reducere eventuelle konsekvenser heraf.*

### 3.10 HUSDYRBRUGETS OPHØR

I forbindelse med ophør har ansøger oplyst, at der vil blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet.
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet bortskaffet efter regler om udbringning af husdyrgødning.
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren.
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug.
- Andet affald vil blive afhændet efter affaldsregulativer og miljølovens forskrifter.
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift.

I forbindelse med nedlukning af produktionen er der stillet vilkår om, at der skal fremsendes en nedlukningsplan til kommunen, inden denne iværksættes.

Som ved vilkåret om beredskabsplan er der ikke krav om en stor plan, men nærmere en kort orientering til tilsynsmyndigheden. Orienteringen skal indeholde oplysning om:

- hvornår dyreholdet ophører,
- hvad der skal ske med den sidste husdyrgødning,
- om gødningsopbevaringsanlæggene efterfølgende skal udlejes eller om brugen helt ophører. Det sidste er specielt relevant for beholdere omfattet af 10 års beholderkontrol eller omfattet af krav om fjernelse ved endt brug,
- om driften af jorden fortsætter eller om jorden bortforpagtes,
- om staldene rengøres og tages ud af brug, eller om de udlejes osv.

#### *Kommunens vurdering*

*Guldborgsund Kommune vurderer, at de nævnte tiltag i forbindelse med ophør af produktionen er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare. Samtidig bidrager tiltagene til at sikre, at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter.*



## 4 OFFENTLIGHED OG HØRING

### **Offentliggørelse af ansøgning**

Ved behandling af ansøgning om godkendelse efter § 12 stk. 2, er der udvidede krav om offentlighed i forbindelse med kommunens behandling af sagen. Dette indebærer blandt andet, at ansøgningen skal annonceres offentligt så tidligt i processen som muligt. Ansøgningen blev offentliggjort den 15. marts 2016 på kommunens hjemmeside.

Der indkom ingen bemærkninger i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen.

### **Udkast i høring**

Udkastet til miljøgodkendelse er sendt i forhøring hos ansøger og ansøgers konsulent. Udkastet til miljøgodkendelse har derudover været i høring hos ansøger, ansøgers konsulent, naboer samt øvrige parter i 6 uger med høringsfrist den 30. juni 2016. Øvrige parter omfatter ejere af jord, der indgår i ansøgningen og de nærmeste naboer, som eventuelt kan blive berørt af, at dyreholdet udvides. Omfanget af høringsparter i området omkring ejendommen er udvalgt på baggrund af en beregnet konsekvensafstand på 780 meter.

Derudover er bortforpagtere af jord og gyllemøttagere blevet hørt.

Der indkom ingen bemærkninger til ansøgningen.

*Guldborgsund Kommune har derfor ikke ændret vilkår eller stillet nye vilkår i forbindelse med høring af denne godkendelse.*

## 5 SAMLET VURDERING OG KONKLUSION

I henhold til de beregninger, der gennemføres i det elektroniske ansøgningssystem, kan produktionsudvidelsen gennemføres uden at overskride de beskyttelsesniveauer, der er udstukket i lovgivningen. Efter Guldborgsund Kommunes vurdering vil den ansøgte udvidelse af dyreholdet heller ikke give anledning til væsentligt ændrede forhold for naboerne, hverken hvad angår transport, støj, fluer eller det samlede visuelle indtryk af husdyrbruget. Ved overholdelse af de vilkår miljøgodkendelsen er betinget af, er det endvidere Guldborgsund Kommunes vurdering, at plante- og dyreliv i områder, der ligger op til udbringningsarealerne, ikke vil blive påvirket i negativ retning.

Guldborgsund kommune har vurderet, at beskyttede naturområder med tilhørende plante- og dyrearter, ikke vil blive væsentligt påvirket, som følge af udvidelsen af dyreholdet og anlægget. Samme vurdering er lavet med hensyn til udvaskning af næringsstoffer til recipienter og anden mulig påvirkning af følsomme § 7 naturområder eller Natura 2000 områder.

Samlet er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte udvidelse af husdyrbruget, uden at det medfører væsentlige virkninger på miljøet. Ved overholdelse af vilkår i godkendelsen, har ansøger truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik. Samtidig kan husdyrbruget drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, der er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Guldborgsund Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og drift af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler. Yderligere er det

SIDE 74/74

vurderet, at driften kan gennemføres uden væsentlig påvirkning af miljøet, som dette er defineret i husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000-områder eller yngle- og levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV. Endelig er det Guldborgsund Kommunes vurdering, at der jf. oplysningerne i ansøgningsmaterialet er tænkt BAT ind i bedriftens indretning og drift i det omfang, BAT ikke strider mod proportionalitetsprincippet.

Der er gjort opmærksom på, at det er ansøgers eget ansvar at indhente relevante dispensationer og tilladelser efter anden lovgivning, hvis dette er påkrævet.

## 6 BILAG

Bilag 1: Situationsplan - oversigtskort

Bilag 2: Sammensætning og fordeling i de enkelte staldanlæg

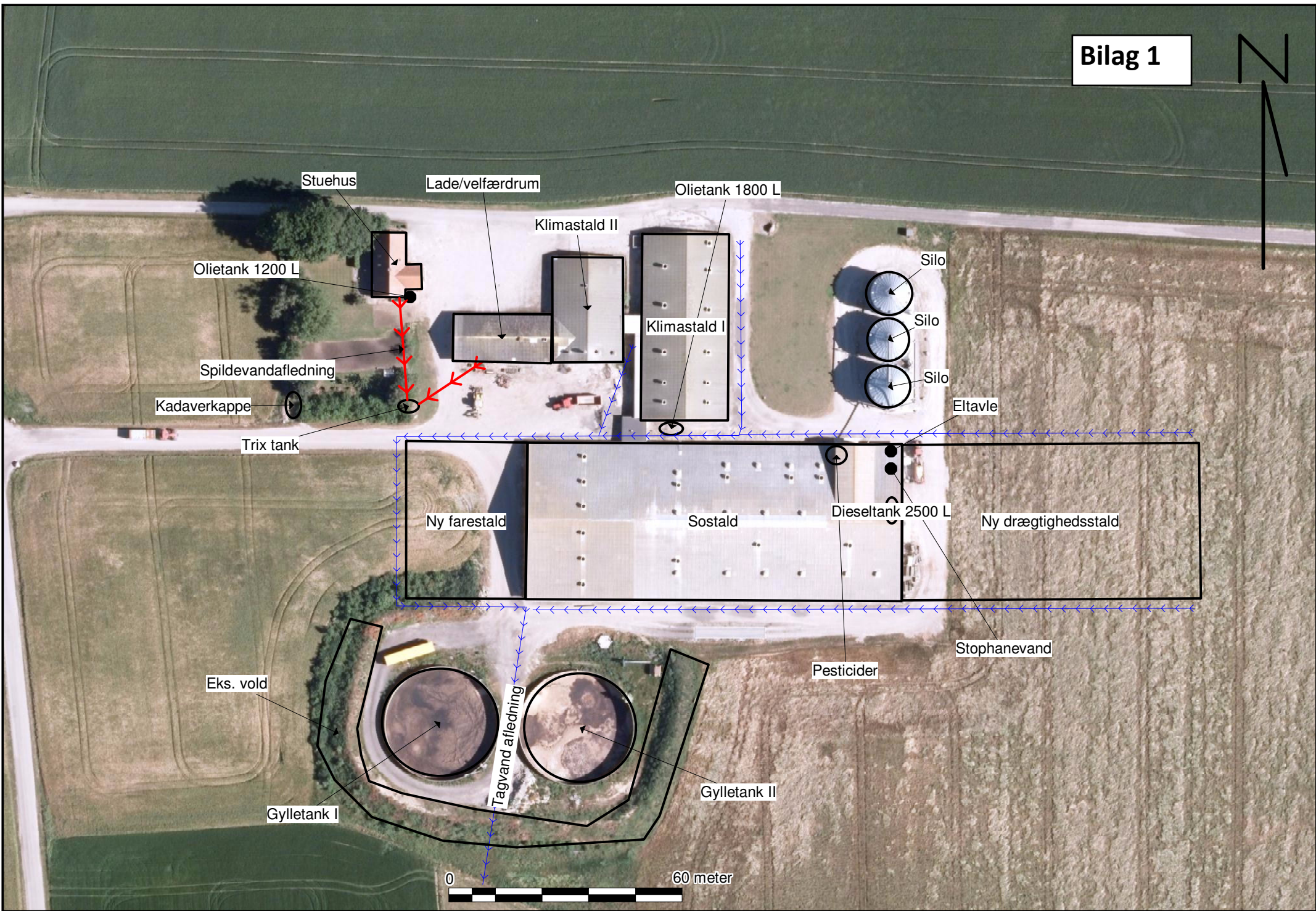
Bilag 3 A+B+C: Udbringningsarealer for husdyrgødning (egne, forpagtede og aftaler)

Bilag 4: BAT beregninger og vurdering

Bilag 5: Naturvurdering til § 12 miljøgodkendelse af landbrug, Krølhuse 2, 4800 Nykøbing F.

Bilag 6: Beredskabsplan med tilhørende bilag.

Bilag 1



Stuehus

Lade/velfærdrum

Olietank 1800 L

Klimastald II

Olietank 1200 L

Klimastald I

Silo

Silo

Silo

Spildevandaflledning

Kadaverkappe

Eltavle

Trix tank

Ny farestald

Sostald

Dieseltank 2500 L

Ny drægtighedsstald

Eks. vold

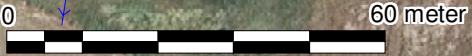
Gylletank I

Tagvand afledning

Gylletank II

Pesticider

Stophanevand



## Svin - Sammensætning og fordeling i de enkelte staldafsnit, Krølhuse 2

Nudrift: 600 årssøer + 16.800 smågrise (7,2-30 kg)  
 Ansøgt (etape I): 680 årssøer + 22.500 smågrise (7,1-33 kg) + 600 slagtesvin, polte (33-110 kg)  
 Ansøgt (etape II): 1.200 årssøer + 23.000 smågrise (7,1-33 kg) + 600 slagtesvin, polte (33-110 kg)

Fase I: udvidelse indenfor eksisterende bygninger.

Fase II: udvidelse indenfor eksisterende bygninger og etablering af tilbygning til farestald og løbe/drægtighedsstald.

- Eksisterende smågrise/klimastald I bibeholdes med to-klimasystem og delvist spaltegulv.
- Eksisterende smågrise/klimastald II bibeholdes med to-klimasystem og delvist spaltegulv.
- Eksisterende farestald med kassestier og delvist spaltegulv bibeholdes uændret.
- Eksisterende løbe/drægtighedsstald med løsgående og delvist spaltegulv bibeholdes uændret.
- Der indrettes plads til 600 polte, 150 stipladser, delvist spaltegulv, 25-49 % fast i eksisterende sostald.
- Tilbygning til farestald med delvist spaltegulv og kassestier etableres.
- Tilbygning til løbe/drægtighedsstald med hhv. individuelt opstaldede og løsgående på delvist spaltegulv etableres.

Tilpasninger (etape I): 34 fravænnede grise pr. årso i forhold til norm 30.  
 1.519,5 FE pr. årso i forhold til norm 1.515.

Tilpasninger (etape I): 34 fravænnede grise pr. årso i forhold til norm 30.  
 1.460 FE pr. årso i forhold til norm 1.515.

### Nudrift

		Alder/ vægt	Antal årssøer/ producerede	Antal fravænnede grise pr. årso/vægt (kg)	Stipladser	DE	Tilpasning/ teknologi
<b>Søer</b>							
Sostald EX.	Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	-	600	30 stk./7,2 kg	200	40,80	-
	Løbestald Indiv. Opstaldet Delvist spaltegulv	-	180		126	28,56	-
	Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	-	420		274	66,65	-
<b>Smågrise</b>							
Klimastald I EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,2-30 kg	14.000	-	2.200	61,89	-
Klimastald II EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,2-30 kg	2.800	-	800	12,38	-
<b>I alt</b>			<b>600 årssøer 16.800 smågrise</b>			<b>210,28</b>	

## Bilag 2

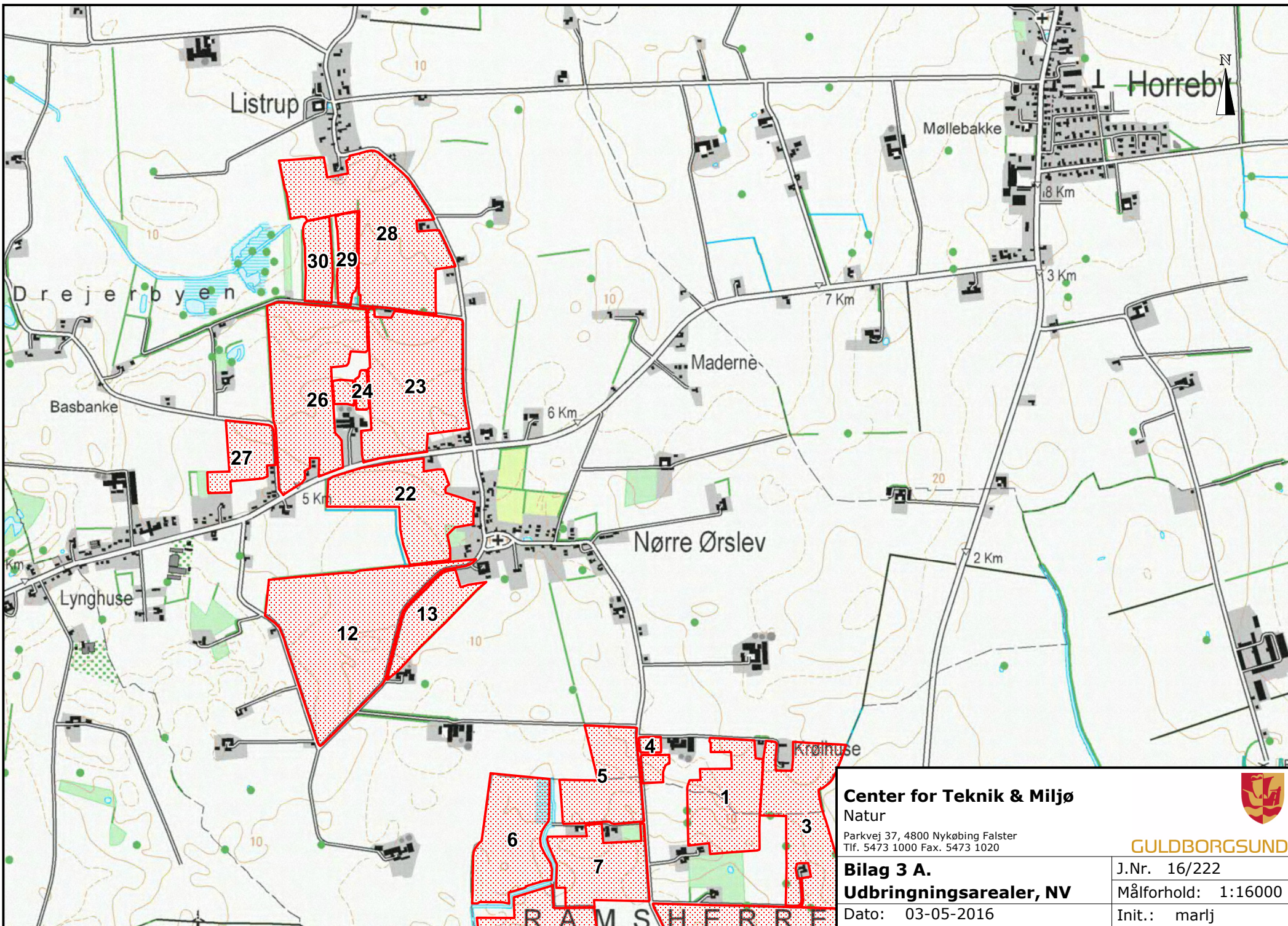
### Ansøgt drift - Etape I

		Alder/ vægt	Antal årstyr/ producerede	Antal fravænnede grise pr. årso/vægt (kg)	Stipladser	DE	Tilpasning/ teknologi
<b>Søer</b>							
Sostald EX.	Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	-	680	34 stk./7,1 kg	204	46,23	34 fravænnede grise pr. årso i forhold til norm 30. 1.519,5 FE pr. årso i forhold til norm 1.515.
	Løbestald Indiv. Opstaldet Delvist spaltegulv	-	204		142	32,36	
	Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	-	476		334	75,51	
<b>Smågrise</b>							
Klimastald I EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33 kg	16.750	-	2.200	84,09	-
Klimastald II EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33 kg	5.750	-	800	28,87	-
<b>Polte - slagtesvin</b>							
Sostald EX.	Delvist spaltegulv 25-49 % fast	33-110 kg	600	-	150	16,07	-
<b>I alt</b>			<b>680 årssøer 22.500 smågrise 600 polte</b>			<b>283,13</b>	

## Bilag 2

### Ansøgt drift - Etape II

		Alder/ vægt	Antal årstyr/ producerede	Antal fravænnede grise pr. årso/vægt (kg)	Stipladser	DE	Tilpasning/ teknologi
<b>Søer</b>							
Sostald EX.	Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	-	600	34 stk./7,1 kg	200	40,79	34 fravænnede grise pr. årso i forhold til norm 30. 1.460 FE pr. årso i forhold til norm 1.515.
	Løbestald Indiv. Opstaldet Delvist spaltegulv	-	180		126	28,55	
	Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	-	420		274	66,62	
Farestald NY	Farestald Kassestier Delvist spaltegulv	-	600		180	40,79	
Drægt.stald NY	Drægt. Stald Løsgående Delvist spaltegulv	-	600		420	95,18	
<b>Smågrise</b>							
Klimastald I EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33 kg	16.750	-	2.200	84,09	-
Klimastald II EX.	Toklimastald Delvist spaltegulv	7,1-33 kg	6.250	-	800	31,38	-
<b>Polte – slagtesvin</b>							
Sostald EX.	Delvist spaltegulv 25-49 % fast	33-110 kg	600	-	150	16,07	-
<b>I alt</b>			<b>1.200 årssøer 23.000 smågrise 600 polte</b>			<b>403,48</b>	



**Center for Teknik & Miljø**  
Natur

Parkvej 37, 4800 Nykøbing Falster  
Tlf. 5473 1000 Fax. 5473 1020

**Bilag 3 A.**  
**Udbringingsarealer, NV**

Dato: 03-05-2016

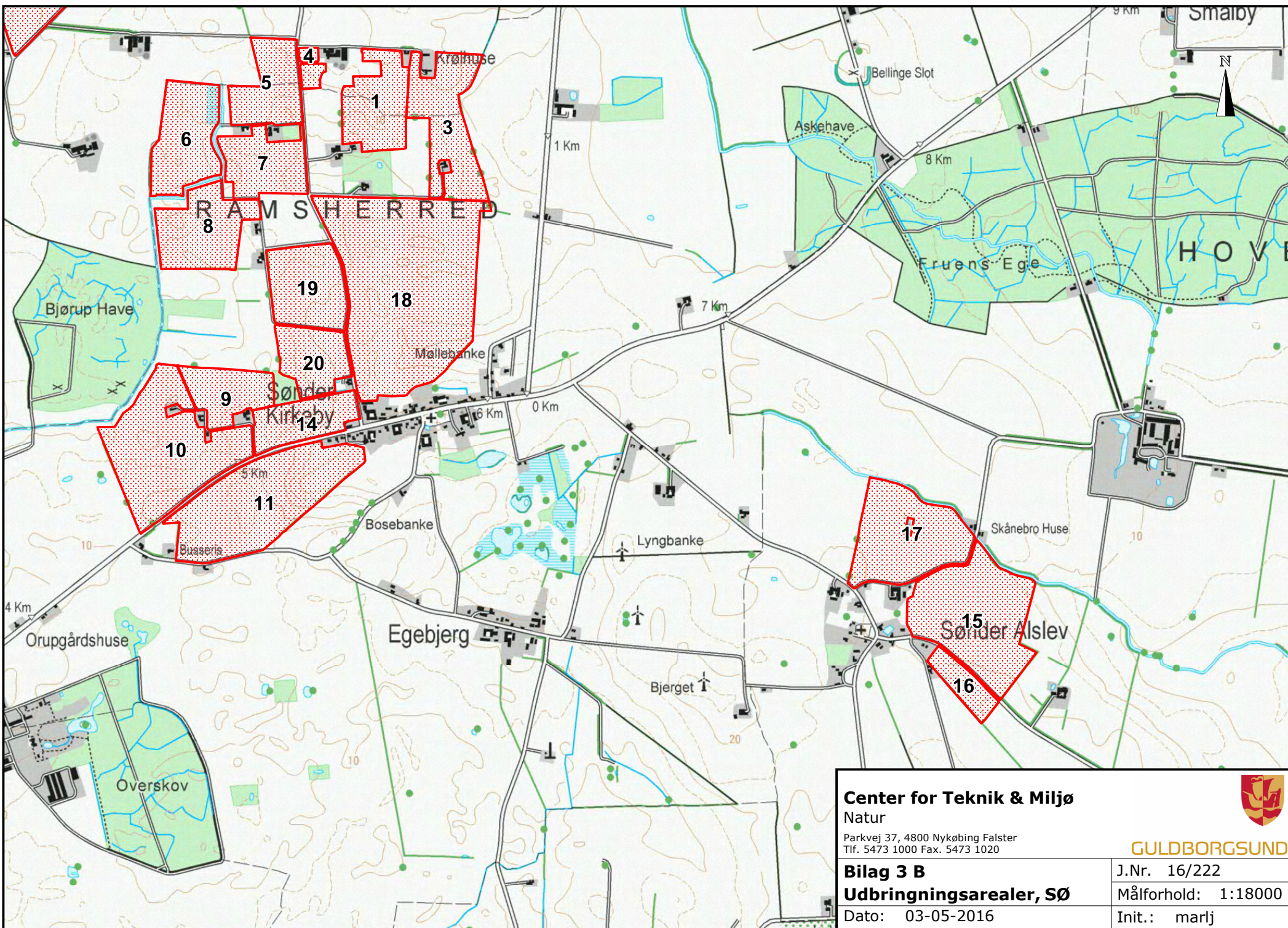


**GULDBORGSUND**

J.Nr. 16/222

Målforshold: 1:16000

Init.: marlj



**Center for Teknik & Miljø**  
Natur

Parkvej 37, 4800 Nykøbing Falster  
Tlf. 5473 1000 Fax. 5473 1020

**Bilag 3 B**  
**Udbringingsarealer, SØ**

Dato: 03-05-2016



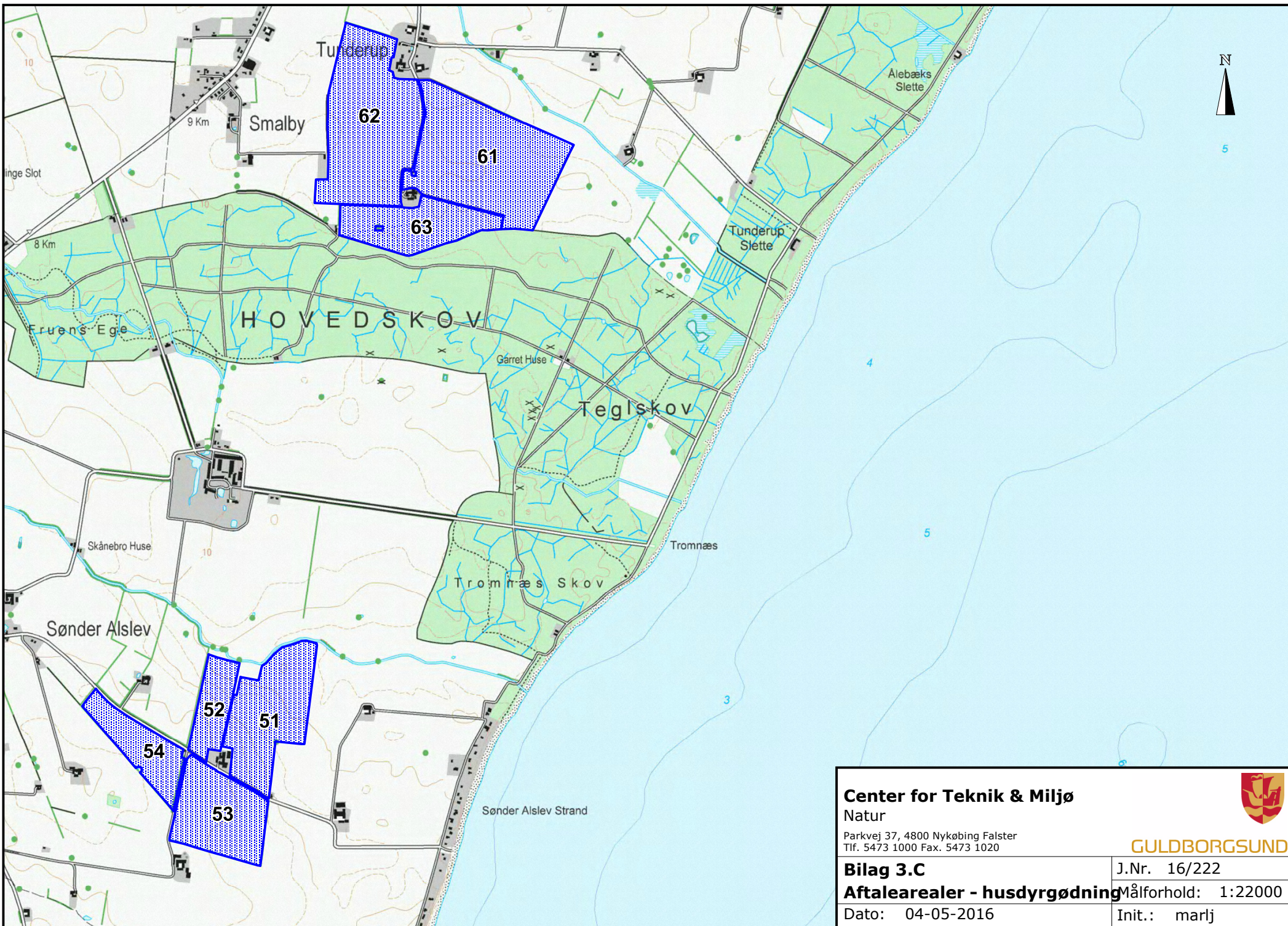
**GULDBORGSUND**

J.Nr. 16/222

Målforhold: 1:18000

Init.: marlj





**Center for Teknik & Miljø**  
Natur



Parkvej 37, 4800 Nykøbing Falster  
Tlf. 5473 1000 Fax. 5473 1020

**GULDBORGSUND**

**Bilag 3.C**

J.Nr. 16/222

**Aftalearealer - husdyrgødning**

Målforhold: 1:22000

Dato: 04-05-2016

Init.: marlj

## BEDST TILGÆNGELIG TEKNIK (BAT) OG BEGRÆSENDE FORANSTALTNINGER

Gennem Husdyrloven pålægges den enkelte landmand at redegøre for brugen af BAT-bedst tilgængelig teknologi og eventuelt reducere miljøbelastningerne fra husdyrproduktionen ved anvendelse af BAT.

Det niveau miljøbelastningen kan nedbringes til ved hjælp af BAT supplerer det fastlagte beskyttelsesniveau. Beliggenheden af bedriften i et særligt følsomt område skærper ikke kravet til BAT.

Der er i denne godkendelse tale om eksisterende anlæg og nye tilbygninger opdelt i 2 etaper. I 1. etape skal dyreholdet udvides indenfor eksisterende anlæg. I 2. etape skal der ske en yderligere udvidelse af dyreholdet ved tilbygning til eksisterende fare-/ og drægtighedsstald.

Følgende områder vurderes i forhold til BAT:

- Ammoniakfordampning fra stald og lager, som kan begrænses gennem staldindretning, teknologier i staldene, fodersammensætning og opbevaring af husdyrgødning.
- Fosfor indhold i husdyrgødningen grundet fodersammensætningen.
- Forbrug af vand og energi
- Management
- Støj
- Lugt
- Udbringning af gødning - herunder nitrat- og fosformængder der udbringes.

### 1.1.1 Ammoniak og anvendelse af BAT

Ammoniakemission fra anlægget kan mindskes ved at begrænse dyrenes udskillelse af kvælstof, begrænse tabet af ammoniak fra husdyrgødningen eller at opsamle ammoniak fra luften ved rensning. Dette kan gennemføres ved, at anvende forskellige teknikker/teknologier hver for sig, eller i kombination med hinanden.

Ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne angiver MST, at der indledningsvist skal fastlægges hvilke teknikker, som har en "rimelig" reduktionsomkostning for ammoniak, og som derved er relevant ved fastlæggelse af BAT-emissionsgrænseværdien. Dernæst kan der sammenlignes forskellige kombinationer af relevante teknologier med hensyn til reduktion og omkostninger pr. produceret enhed.

Kommunens vurdering af anvendelse af BAT til opfyldelse af et fastlagt emissionsniveau indeholder således en samlet vurdering af det teknisk og økonomisk mulige for det konkrete anlæg som helhed.

Til denne vurdering er der taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens (MST's) udmeldinger/vejledninger i form af beregnede teoretiske emissionsgrænseværdier for både eksisterende og nye anlæg<sup>123</sup>.

MST har i forbindelse med eksisterende anlæg fastlagt vejledende emissionsgrænseværdier, som kan efterleves uden væsentlige ændringer af staldanlægget. Ved fastlæggelse af disse niveauer har MST taget udgangspunkt i den metodiske tilgang, som er anvendt ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne for nyanlæg, herunder vurdering af hvilket omkostningsniveau, der kan betragtes som proportionelt.

Ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdierne er der taget udgangspunkt i en proportionalitetsmæssig vurdering. Til denne vurdering har kommunen taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens (MST's) udmeldinger i forbindelse med Teknologiblade, som beskriver en række relevante teknikker og teknologier. Det fremgår ligeledes af teknologiblade, hvor meget hver teknik eller teknologi koster i etablering, drift og vedligeholdelse opgjort i forhold til miljøeffekten (kr.

---

<sup>1</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionelt hold af søer med pattegrise til fravæpning (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

<sup>2</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

<sup>3</sup> Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) – omfattet af Husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12. Miljøministeriet, MST, 31. maj 2011.

pr. kg reduceret N) samt i forhold til de samlede produktionsomkostninger (kr. pr. produceret gris) afhængig af brugstørrelse.

MST har samtidig angivet, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger ca. 100 kr. pr. kg. reduceret N ikke bør indgå i en vurdering, da det vurderes ikke at være proportionelt. Ligeledes bør de samlede ekstra omkostninger ved anvendelse af BAT ikke overstige 1,3 kr. pr. produceret smågris, 8 kr. pr. produceret slagtesvin og 50 kr. pr. årso.

Fastlæggelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak for anlægget er gennemført med udgangspunkt i følgende 3 trin:

1. Kommunen har med udgangspunkt i oplysninger og redegørelse omkring anvendelse af mulige BAT-teknologier fra ansøger, foretaget en vurdering af det teknisk og økonomisk opnåelige i relation til anvendelse af BAT i det konkrete anlæg som helhed. Ved vurderingerne er der taget udgangspunkt i MST's vejledende grænseværdier.  
Kommunen fastlægger en samlet emissionsgrænseværdi for ammoniak opnåelig ved anvendelse af BAT for anlægget som helhed. Denne grænseværdi fastlægges med udgangspunkt i beregning af MST's vejledende emissionsgrænseværdier og eventuelt supplerende konkrete vurderinger med udgangspunkt i teknologiblade og økonomiske vurderinger.
2. Ansøger vælger frit, hvilke teknologier der ønskes anvendt for det konkrete anlæg til opfyldelse af den af kommunen fastlagte emissionsgrænseværdi. Ansøger har således selv valgt, hvorvidt denne ønsker at anvende teknologier indenfor fodring, staldindretning eller i forbindelse med opbevaring af husdyrgødningen, samt i hvilke dele af anlægget det ønskes gennemført. Det afgørende er således, at anlægget samlet set lever op til det emissionsniveau for ammoniak, som er vurderet opnåeligt ved anvendelse af BAT.

### **Ad 1. Fastlæggelse og vurdering af emissionsgrænseværdi jävnfør MST's vejledning**

#### **Emissionsgrænseværdi for ammoniak**

Beregningerne er foretaget efter de retningslinjer og beregningsmetoder der fremgår af Miljøstyrelsens standardvilkår for BAT fra 2011, og afhænger af om en produktion er placeret i ny eller eksisterende stald. For eksisterende stalde vil gælde en fast værdi per dyr på en given gulvtype. For nye stalde vil værdien afhænge af produktionens størrelse, således at BAT-kravet skærpes i takt med en voksende produktion.

Produktionsstørrelsen for nye stalde beregnes med udgangspunkt i den omregningsfaktor mellem antal dyr og DE, som var gældende i 2011, da det er denne, der ligger til grund for proportionalitetsvurderingen af teknologier og dermed for fastlæggelsen af BAT-niveauet.

#### **Etape 1**

Nedenstående tabel fra husdyrgodkendelse.dk viser den samlede oversigt over grænseværdier for ammoniaktab ved anvendelse af BAT for alle stalde efter gennemførelse af 1. etape:

Tabel 1. Oversigt grænseværdier (1. etape)

**Grænseværdier for ammoniaktab (EGV) opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde**

Staldafsnitnavn	Navn på dyretype og staldsystem	Staldsystem-kode	EGV ved Ny stald (kg NH <sub>3</sub> -N)	EGV ved Eksisterende stald (kg NH <sub>3</sub> -N)	Husdyrtype-enhed
Klimastald	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	SvSm01	0,0366	0,043	per prod. smågris
Klimastald II	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	SvSm01	0,0366	0,043	per prod. smågris
Sostald	Årso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	SvSo09	2,53	2,5	per årso
Sostald	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	SvSo07	2,53	3,0143	per årso
Sostald	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	SvSl02	0,3	0,36	per prod. slagtesvin
Sostald	Årso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	SvSo01	2,53	2,4857	per årso

Tabellen viser de vejledende grænseværdier for ammoniaktab (EGV) pr. år opnåelig ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) for både nye og eksisterende stalde for alle produktioner på anlægget. Hvis der ikke står en værdi i en af EGV-kolonnerne, betyder det, at der ikke findes en grænseværdi for ammoniaktab for den pågældende produktion. I disse tilfælde anvendes normaltallet for ammoniaktab for valgt staldsystem i beregningen af ammoniaktabet (EGV) for den pågældende produktion.

Nedenstående tabel viser beregninger for grænseværdi for ammoniak pr. år opdelt i husdyrtyper for udvidelse af produktionen efter gennemførelse af 1. etape:

Tabel 2. Beregning af emissionsgrænseværdier (1. etape)

**Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT**

Herunder vises udregningerne af grænseværdien for ammoniaktab (EGV) pr. år pr. husdyrtypeenhed, anvendte korrektioner samt den vejledende sum, opnåelig ved anvendelse af BAT, for hver af de dyretyper på anlægget hvor der er krav om anvendelse af BAT.

<b>Klimastald (Eksisterende stald)</b>								
Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
SvSm01	PR-518069	Smågrise	16.750	0,043	1,06	762,77		
Den vejledende sum er korrigeret for ændrede vægtgrænser:								

**Klimastald (Eksisterende stald)**

Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
Korrektion = $\frac{(\text{akt. vægt ud} - \text{akt. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2} \times (\text{akt. vægt ud} + \text{akt. vægt ind}))}{(\text{ref. vægt ud} - \text{ref. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2} \times (\text{ref. vægt ud} + \text{ref. vægt ind}))}$ $= \frac{(33,00 - 7,10) \times (13,4 + 0,168 \times (33,00 + 7,10))}{(32,00 - 7,40) \times (13,4 + 0,168 \times (32,00 + 7,40))} = 1,06$								

<b>Klimastald II</b> (Eksisterende stald)								
Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
SvSm01	PR-518070	Smågrise	5.750	0,043	1,06	261,85		
Den vejledende sum er korrigeret for ændrede vægtgrænser:								
Korrektion:	$\text{Korrektion} = \frac{(\text{akt. vægt ud} - \text{akt. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2}) \times (\text{akt. vægt ud} + \text{akt. vægt ind})}{(\text{ref. vægt ud} - \text{ref. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2}) \times (\text{ref. vægt ud} + \text{ref. vægt ind})}$ $= \frac{(33,00 - 7,10) \times (13,4 + 0,168 \times (33,00 + 7,10))}{(32,00 - 7,40) \times (13,4 + 0,168 \times (32,00 + 7,40))} = 1,06$							

<b>Sostald</b> (Eksisterende stald)								
Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
SvSo09	PR-518072	Søer med pattegrise	680	2,4899	0,30	507,95		
Emissionsgrænseværdien er korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrise:								
Emissionsgrænseværdi:	$\text{EGV} = \text{Før EGV} + \text{GRISEPRSO} \times (\text{FRAVÆGT} - \text{SK1}) \times \text{SK2}$ $= 2,5 + 34,00 \times (7,10 - 7,3) \times 0,00148 = 2,49$							
Korrektion:	Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.							
SvSo07	PR-518073	Søer med pattegrise	476	3,0042	0,70	1.001,01		
Emissionsgrænseværdien er korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrise:								
Emissionsgrænseværdi:	$\text{EGV} = \text{Før EGV} + \text{GRISEPRSO} \times (\text{FRAVÆGT} - \text{SK1}) \times \text{SK2}$ $= 3,01 + 34,00 \times (7,10 - 7,3) \times 0,00148 = 3$							
Korrektion:	Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.							
SvSI02	PR-518074	Slagtesvin	600	0,36	1,05	225,82		
Den vejledende sum er korrigeret for ændrede vægtgrænser:								
Korrektion:	$\text{Korrektion} = \frac{(\text{akt. vægt ud} - \text{akt. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2}) \times (\text{akt. vægt ud} + \text{akt. vægt ind})}{(\text{ref. vægt ud} - \text{ref. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2}) \times (\text{ref. vægt ud} + \text{ref. vægt ind})}$ $= \frac{(110,00 - 33,00) \times (13,4 + 0,168 \times (110,00 + 33,00))}{(107,00 - 32,00) \times (13,4 + 0,168 \times (107,00 + 32,00))} = 1,05$							
SvSo01	PR-518078	Søer med pattegrise	204	2,4756	0,70	353,52		
Emissionsgrænseværdien er korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrise:								
Emissionsgrænseværdi:	$\text{EGV} = \text{Før EGV} + \text{GRISEPRSO} \times (\text{FRAVÆGT} - \text{SK1}) \times \text{SK2}$ $= 2,49 + 34,00 \times (7,10 - 7,3) \times 0,00148 = 2,48$							
Korrektion:	Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.							

**Forklaring af forkortelser brugt i beregningerne**

- akt. vægt ind:   Aktuel indgangsvægt, enten indtastet eller fra kvælstof-normtal. Findes i kvælstof-normtalssæt[VaegtInd].
- akt. vægt ud:   Aktuel udgangsvægt, enten indtastet eller fra kvælstof-normtal. Findes i kvælstof-normtalssæt[VaegtUd].
- Antal DE:       Det udregnede antal DE på baggrund af 2011 normtal for den givne BAT-Husdyrtype.
- FRAVÆGT:       Fravænningsvægt, enten indtastet eller fra kvælstof-normtal. Findes i kvælstof-normtalssæt[FravænningsVaegt].
- Før EGV:       Udregnet grænseværdi før fravænnings korrektion.
- GRISEPRSO:     Fravænnede grise per årssø, enten indtastet eller fra kvælstof-normtal. Findes i kvælstof-normtalssæt[AntalGrisePrAarsso].
- PK1:            Konstant til brug i vægtkorrektion af svin. Findes i kvælstof-normtalssæt[Produktionskonstant1].
- PK2:            Konstant til brug i vægtkorrektion af svin. Findes i kvælstof-normtalssæt[Produktionskonstant2].
- ref. vægt ind:   Reference indgangsvægt fra BAT-normtal. Findes i BAT-normtalssæt[VaegtInd].
- ref. vægt ud:   Reference udgangsvægt fra BAT-normtal. Findes i BAT-normtalssæt[VaegtUd].
- SK1:            Konstant til brug i fravænningskorrektion. Findes i BAT-normtalssæt[SvinK1].
- SK2:            Konstant til brug i fravænningskorrektion. Findes i BAT-normtalssæt[SvinK2].

**Samlet emissionsgrænseværdi for ammoniak (1. etape) jf. vejledning: 3.113 kg NH<sub>3</sub>-N**

Jf. MST's vejledning vil det være proportionelt af stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau svarende til 3.113 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år for den ansøgte produktion efter 1. etape i de eksisterende stalde.

## Etape 2

Nedenstående tabel fra husdyrgodkendelse.dk viser den samlede oversigt over grænseværdier for ammoniaktab ved anvendelse af BAT for alle stalde efter gennemførelse af 1. etape:

Tabel 3. Oversigt grænseværdier (2. etape)

### Grænseværdier for ammoniaktab (EGV) opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde

Staldafsnitsnavn	Navn på dyretype og staldsystem	Staldsystem-kode	EGV ved Ny stald (kg NH <sub>3</sub> -N)	EGV ved Eksisterende stald (kg NH <sub>3</sub> -N)	Husdyrtype-enhed
Klimastald	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	SvSm01	0,0366	0,043	per prod. smågris
Klimastald II	Smågrise fra 7,2 kg, Toklimastald, delvis spaltegulv	SvSm01	0,0366	0,043	per prod. smågris
Sostald	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	SvSo09	2,53	2,5	per årsso
Sostald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	SvSo07	2,53	3,0143	per årsso
Sostald	Slagtesvin, Delvis spaltegulv, 25-49% fast gulv	SvSI02	0,3	0,36	per prod. slagtesvin
Sostald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Individuel opstaldning, delvis spaltegulv	SvSo01	2,53	2,4857	per årsso
Ny farestald	Årsso, farestald, Kassestier, delvis spaltegulv	SvSo09	2,53	2,5	per årsso
Ny drægtighedsstald	Årsso, løbe- og drægtighedsstald, Løsgående, delvis spaltegulv	SvSo07	2,53	3,0143	per årsso

Nedenstående tabel viser beregninger for grænseværdi for ammoniak pr. år opdelt i husdyrtyper for udvidelse af produktionen efter gennemførelse af 2. etape:

Tabel 4. Beregning af emissionsgrænseværdier (2. etape)

Klimastald (Eksisterende stald)								
Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
SvSm01	PR-518102	Smågrise	16.750	0,043	1,06	762,77		
Den vejledende sum er korrigeret for ændrede vægtgrænser:								
Korrektion = $\frac{(\text{akt. vægt ud} - \text{akt. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2} \times (\text{akt. vægt ud} + \text{akt. vægt ind}))}{(\text{ref. vægt ud} - \text{ref. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2} \times (\text{ref. vægt ud} + \text{ref. vægt ind}))}$								
= $\frac{(33,00 - 7,10) \times (13,4 + 0,168 \times (33,00 + 7,10))}{(32,00 - 7,40) \times (13,4 + 0,168 \times (32,00 + 7,40))} = 1,06$								

<b>Klimastald II</b> (Eksisterende stald)								
Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
SvSm01	PR-518103	Smågrise	6.250	0,043	1,06	284,62		
Den vejledende sum er korrigeret for ændrede vægtgrænser:								
$\text{Korrektion} = \frac{(\text{akt. vægt ud} - \text{akt. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2} \times (\text{akt. vægt ud} + \text{akt. vægt ind}))}{(\text{ref. vægt ud} - \text{ref. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2} \times (\text{ref. vægt ud} + \text{ref. vægt ind}))}$ $= \frac{(33,00 - 7,10) \times (13,4 + 0,168 \times (33,00 + 7,10))}{(32,00 - 7,40) \times (13,4 + 0,168 \times (32,00 + 7,40))} = 1,06$								

<b>Sostald</b> (Eksisterende stald)								
Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
SvSo09	PR-518105	Søer med pattegrise	600	2,4899	0,30	448,19		
Emissionsgrænseværdien er korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrise:								
$\text{EGV} = \text{Før EGV} + \text{GRISEPRSO} \times (\text{FRAVÆGT} - \text{SK1}) \times \text{SK2}$ $= 2,5 + 34,00 \times (7,10 - 7,3) \times 0,00148 = 2,49$								
Korrektion: Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.								
SvSo07	PR-518106	Søer med pattegrise	420	3,0042	0,70	883,25		
Emissionsgrænseværdien er korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrise:								
$\text{EGV} = \text{Før EGV} + \text{GRISEPRSO} \times (\text{FRAVÆGT} - \text{SK1}) \times \text{SK2}$ $= 3,01 + 34,00 \times (7,10 - 7,3) \times 0,00148 = 3$								
Korrektion: Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.								
SvSI02	PR-518107	Slagtesvin	600	0,36	1,05	225,82		
Den vejledende sum er korrigeret for ændrede vægtgrænser:								
$\text{Korrektion} = \frac{(\text{akt. vægt ud} - \text{akt. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2} \times (\text{akt. vægt ud} + \text{akt. vægt ind}))}{(\text{ref. vægt ud} - \text{ref. vægt ind}) \times (\text{PK1} + \text{PK2} \times (\text{ref. vægt ud} + \text{ref. vægt ind}))}$ $= \frac{(110,00 - 33,00) \times (13,4 + 0,168 \times (110,00 + 33,00))}{(107,00 - 32,00) \times (13,4 + 0,168 \times (107,00 + 32,00))} = 1,05$								
Korrektion:								
SvSo01	PR-518108	Søer med pattegrise	180	2,4756	0,70	311,93		
Emissionsgrænseværdien er korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrise:								
$\text{EGV} = \text{Før EGV} + \text{GRISEPRSO} \times (\text{FRAVÆGT} - \text{SK1}) \times \text{SK2}$ $= 2,49 + 34,00 \times (7,10 - 7,3) \times 0,00148 = 2,48$								
Emissionsgrænseværdi:								

**Sostald**  
(Eksisterende stald)

Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
Korrektion: Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.								

Ny farestald (Ny/Renoveret stald)								
Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
SvSo09	PR-518111	Søer med pattegrise	600	2,5199	0,30	453,59		
Emissionsgrænseværdien er korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrise: Emissionsgrænseværdi: $EGV = \text{Før EGV} + \text{GRISEPRSO} \times (\text{FRAVÆGT} - \text{SK1}) \times \text{SK2}$ $= 2,53 + 34,00 \times (7,10 - 7,3) \times 0,00148 = 2,52$								
Korrektion: Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.								

Ny drægtighedsstald (Ny/Renoveret stald)								
Stald system kode	ProdID	BAT-Husdyrtype	Antal dyr	EGV (kg NH <sub>3</sub> -N)	Korrektion	Vejl. sum (kg NH <sub>3</sub> -N)	Ansøgers forslag (kg NH <sub>3</sub> -N)	Kommunens krav (kg NH <sub>3</sub> -N)
SvSo07	PR-518112	Søer med pattegrise	600	2,5199	0,70	1.058,37		
Emissionsgrænseværdien er korrigeret for ændret fravænningsvægt for smågrise: Emissionsgrænseværdi: $EGV = \text{Før EGV} + \text{GRISEPRSO} \times (\text{FRAVÆGT} - \text{SK1}) \times \text{SK2}$ $= 2,53 + 34,00 \times (7,10 - 7,3) \times 0,00148 = 2,52$								
Korrektion: Den vejledende sum er korrigeret for 70/30 fordelingen af søer i drægtigheds-/farestald.								

#### Forklaring af forkortelser brugt i beregningerne

akt. vægt ind:	Aktuel indgangsvægt, enten indtastet eller fra kvælstof-normtal. Findes i kvælstof-normtalssæt[VaegtInd].
akt. vægt ud:	Aktuel udgangsvægt, enten indtastet eller fra kvælstof-normtal. Findes i kvælstof-normtalssæt[VaegtUd].
Antal DE:	Det udregnede antal DE på baggrund af 2011 normtal for den givne BAT-Husdyrtype.
FRAVÆGT:	Fravænningsvægt, enten indtastet eller fra kvælstof-normtal. Findes i kvælstof-normtalssæt[FravænningsVaegt].
Før EGV:	Udregnet grænseværdi før fravænnings korrektion.
GRISEPRSO:	Fravænnede grise per årssø, enten indtastet eller fra kvælstof-normtal. Findes i kvælstof-normtalssæt[AntalGrisePrAarsso].
PK1:	Konstant til brug i vægtkorrektion af svin. Findes i kvælstof-normtalssæt[Produktionskonstant1].
PK2:	Konstant til brug i vægtkorrektion af svin. Findes i kvælstof-normtalssæt[Produktionskonstant2].
ref. vægt ind:	Reference indgangsvægt fra BAT-normtal. Findes i BAT-normtalssæt[VaegtInd].
ref. vægt ud:	Reference udgangsvægt fra BAT-normtal. Findes i BAT-normtalssæt[VaegtUd].
SK1:	Konstant til brug i fravænningskorrektion. Findes i BAT-normtalssæt[SvinK1].
SK2:	Konstant til brug i fravænningskorrektion. Findes i BAT-normtalssæt[SvinK2].

#### Samlet emissionsgrænseværdi for ammoniak (2. etape) jf. vejledning: 4.429 kg NH<sub>3</sub>-N

Jf. MST's vejledning vil det være proportionelt af stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau svarende til 4.429 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år for den ansøgte produktion efter 2. etape i de eksisterende stalde.

#### Emissionsgrænseværdi jævnfør MST's vejledning

Med udgangspunkt i MST's vejledning vil det være proportionelt af stille krav om overholdelse af et samlet ammoniakemissionsniveau svarende til 3.113 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år (efter 1. etape) og 4.429 kg NH<sub>3</sub>-N pr. år (efter 2. etape).

Det er ligeledes kommunens vurdering, at det vil være proportionelt at leve op til dette emissionsgrænselevel.

#### Ad 2. Ansøgers valgte teknikker/teknologier til overholdelse af BAT for ammoniak

Ansøger har med udgangspunkt i de nævnte staldindretninger valgt at anvende følgende teknologier til opfyldelse af emissionsgrænseværdien for ammoniak:

##### Etape 1

- Foderforbruget til søerne er angivet til 1.519,5 FE pr. årssø i forhold til norm 1.515 FE pr. årssø.
- 34 fravænnede grise pr. årssø i forhold til norm på 30.



Etape 2

- Foderforbruget til søerne er angivet til 1.460 FE pr. årsdyr i forhold til norm 1.515 FE pr. årsdyr.
- 34 fravænnede grise pr. årssø i forhold til norm på 30.

Den nedenstående tabel viser de beregnede emissionsgrænseværdier i forhold til de endelig ansøgte ammoniakemissionsværdier for stald og lager efter udvidelse af produktionen i hver af de 2 etaper:

Tabel 5: Samlet ammoniakemission og beregnet ammoniakemissionsgrænseværdier

	Etape 1	Etape 2
Ammoniakemissionsgrænseværdi vurderet som værende BAT Kg NH3-N pr. år	3.113	4.429
Samlet ammoniakemission fra stald og lager Kg NH3-N pr. år	3.074	4.408

Som der fremgår af ovenstående skema leves der for både etape 1 og 2 op til kravet om overholdelse af ammoniakemissionsgrænseværdierne for overholdelse af BAT.

**Kommunens samlede BAT-vurdering for ammoniak.**

*For at sikre, at ansøger i praksis lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for ammoniak, som er vurderet opnåelig ved BAT, er der fastlagt relevante og nødvendige indretnings-, drifts- og egenkontrolvilkår til disse teknikker og teknologier i godkendelsen. Dette betyder konkret for denne godkendelse, at der er stillet vilkår om overholdelse af maksimalt kg N ab dyr pr. år for søerne. Der er ligeledes stillet egenkontrolvilkår til fodringen af søerne.*

*Med udgangspunkt i det fastlagte krav til emissionsniveau har ansøger valgt at tilpasse ansøgningen til dette niveau på baggrund af frit valg af teknologier.*

*Kommunen vurderer, at ansøger har valgt teknikker og teknologier, der lever op til den fastlagte emissionsgrænseværdi for anlægget som helhed.*

*Det forventes ikke, at der skal gennemføres gennemgribende reovering af de eksisterende dele af anlægget, som vil kunne sidestilles med nyetablering, indenfor en tidsgrænse på 8 år, hvor den førstkomende revurdering af godkendelsen skal gennemføres. Der er søgt trinvis udvidelse af produktionen med en tidshorisont på 4-5 år, men dette vil ikke indebære en gennemgribende reovering af de eksisterende dele af anlægget. På baggrund heraf vurderer kommunen ikke, at der vil være meningsfyldt at fastsætte tidsfrister for, hvornår der for anlægget eventuelt skal leves op til en yderligere emissionsgrænseværdi svarende til gennemgribende reovering eller nyanlæg.*

*For hver enkelt etape er ammoniakfordampningen tilpasset, således at BAT-krav med hensyn til ammoniak er opfyldt.*

*Samlet set vurderer kommunen, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg, og de har indført BAT i det omfang, at kommunen vurderer det proportionelt i det konkrete tilfælde, hvor der er taget hensyn til den pågældende husdyrproduktion og størrelse. Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyntagen til, om beskyttelsesniveauer udstukket i Husdyrloven er overholdt.*

## 1.1.2 Fosfor og anvendelse af BAT

Ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, skal der, som for ammoniak, findes et passende balancepunkt mellem de forskellige miljøpåvirkninger og de dertil svarende omkostninger.

MST vurderer i den forbindelse, at yderligere generelle krav til begrænsning af fosfor begrundet i BAT skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier.

Tilførslen af fosfor til udbringningsarealerne kan reduceres enten ved anvendelse af foderteknikker, der mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor, eller ved separeringsteknikker, der medfører at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til anden side. Jf. udmeldinger fra MST er separeringsteknikker ikke relevante at inddrage ved fastlæggelse af grænseværdier for fosfor, da det ikke vil være til rådighed for alle indenfor branchen grundet problematikker omkring afsætning.

Med udgangspunkt i MST's udmeldinger har kommunen baseret fastlæggelse af grænseværdien for fosfor ud fra optimering af fosforudnyttelsen hos grisene, da denne teknik vurderes at være omkostningsneutral. Niveaue kan opnås med en kombination af fasefodring, brug af mikrobielt fytase, brug af mineralske fosforkilder med høj fosfortilgængelighed og valg af basisfodermidler med lavt indhold af fosfor.

Fastlæggelse af grænseværdien for fosfor er gennemført, som det fremgår af nedenstående, og der er fulgt tilnærmelsesvis samme fremgangsmetode som ved fastlæggelse af emissionsgrænseværdi for ammoniak.

Med udgangspunkt i de nyeste udmeldinger fra MST har kommunen lavet en vurdering af, hvilket niveau af kg P pr. DE, som for de forskellige dyregrupper vil være proportionelt af overholde.

Kommunen har vurderet, at det vil være proportionelt at overholde de fra MST udmeldte grænseværdier.

### Grænseværdi jf. MST's vejledning

Jf. MST's vejledning vil følgende grænseværdier for fosfor i husdyrgødningen kunne anvendes ved vurdering af anvendelse af BAT.

De vejledende niveau er som følger:

#### Søer

I MST's digitale vejledning findes den en tabel 3 under "BAT-standardvilkår" som viser en beregning af kg P ab lager for forskellige staldsystemer til søer, da der er stor forskel på strøelsesmængderne. Opgørelsen er lavet pr. årssø.

Tabel 6. Grænseværdier for kg P ab lager, søer

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Søer i gyllebaserede systemer uden dybstrøelse	23,9
Søer i gyllebaserede systemer med dybstrøelse i drægtighedsstalde	24,5
Søer med dybstrøelse i løbe/drægtighedsstald uden gylle	25,6

Mængderne svarer til 33,5/34,3/35,8 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

Tabel 7. Grænseværdier for kg P ab lager, smågrise

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Drænet gulv / delvist fast gulv	29,2
Fast gulv	29,4
Dybstrøelse	30,6

Mængderne svarer til 40,9/41,2/42,8 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

Tabel 8. Grænseværdier for kg P ab lager, søer

	BAT-krav, kg P ab lager pr. DE
Drænet gulv / delvist fast gulv	22,3
Fast gulv	22,5
Dybstrøelse	23,8

Mængderne svarer til 31,2/31,5/33,3 kg P/ha ved udbringning af 1,4 DE pr. ha.

Jf. Miljøstyrelsen er der i modsætning til emissionsgrænseværdien for ammoniak ikke angivet nogen formel til korrektion for ex. afvigende ind- og afgangsvægt. De mindre afvigelser i forhold i ansøgningen i forhold til normtal er vurderet af bagatelagtig størrelse. Der er på baggrund heraf ikke taget højde for korrektionsfaktorer ved beregning af grænseværdi for fosfor.

Da udvidelsen foretages i to etaper vurderes BAT-niveauet for fosfor for hver enkelt etape.

I den ansøgte drift bliver grænseværdien for den maksimale mængde fosfor i husdyrgødningen ab lager på:

### **Etape 1**

Tabel 9. Grænseværdier for kg P ab lager (etape 1)

	Antal DE	Grænseværdi – BAT Kg fosfor ab lager pr. DE	Grænseværdi – BAT-niveau Kg fosfor ab lager
Søer	154,1	23,9	3.683,0
Smågrise	112,96	29,2	3.298,4
Polte	16,07	22,3	358,4

Samlet krav til overholdelse af grænseværdi for fosfor i etape I er på i alt = **7.340 kg fosfor ab lager**

### **Etape 2**

Tabel 10. Grænseværdier for kg P ab lager (etape 2)

	Antal DE	Grænseværdi – BAT Kg fosfor ab lager pr. DE	Grænseværdi – BAT-niveau Kg fosfor ab lager
Søer	271,93	23,9	6.499,1
Smågrise	115,47	29,2	3.371,7
Polte	16,07	22,3	358,4

Samlet krav til overholdelse af grænseværdi for fosfor i etape 2 er på i alt = **10.229 kg fosfor ab lager**

Begge grænseværdier ligger indenfor det niveau, der betragtes som opnåeligt ved anvendelse af BAT i henhold til BREF-dokumentet.

Det er vurderet proportionelt at stille krav om overholdelse af en mængde fosfor svarende til 7.340 kg P ab lager efter udvidelsens 1. etape og 10.229 kg P ab lager svarende efter 2. etape.

I de endelige versioner af ansøgningen er der beregnet en samlet mængde fosfor i husdyrgødningen på henholdsvis 7.022 kg P ab lager efter 1. etape og 9.497 kg P ab lager efter 2. etape.

*I den aktuelle ansøgning har Guldborgsund kommune vurderet, at der med de gennemførte tilpasninger leves op til den fastlagte grænseværdi for fosfor i relation til overholdelse af BAT.*

### **Ansøgers valg**

Ansøger har ikke valgt andre tilpasning til opfyldelse af grænseværdi for fosfor ud over de nævnte tilpasninger under afsnittet om ammoniakemissionsgrænseværdier.

### **Kommunens samlede BAT-vurdering for fosfor.**

*Ansøger har valgt at anvende teknologier til reduktion af fosfor i husdyrgødningen fra søerne ved lavere foderforbrug og øget antal fravænnede grise pr. årssø. De fastlagte grænseværdier på 7.340 (1. etape) og 10.229 kg P i husdyrgødningen ab lager opfyldes med de nævnte forudsætninger, hvilket giver henholdsvis 7.022 (1. etape) og 9.497 (2. etape) kg P ab lager.*

*Da omkostningerne til efterlevelse af BAT-kravet vurderes at være tilnærmelsesvis omkostningsneutrale, vurderes det, at niveauet ligger under de samlede meromkostninger for husdyrbruget, som kan pålægges ansøger til opfyldelse af BAT, også set i sammenhæng med krav til ammoniak. Der er således taget hensyn til proportionalitetsprincippet. Samlet set vurderer kommunen at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse fosforudledningen fra husdyrholdet, og der er indført BAT i det omfang at kommunen har vurderet det proportionelt.*

### **1.1.3 Samlet vurdering af anvendelse af BAT**

Guldborgsund Kommune vurderer i forbindelse med en helhedsindsats for efterlevelse af princippet om BAT, med udgangspunkt i de gennemførte beregninger og vurderinger, at anvendelse af BAT med hensyntagen til tekniske muligheder og med udgangspunkt i proportionalitetsprincippet er overholdt. Ved denne vurdering er der således taget hensyn til husdyrbrugets type og størrelse.

Det fremgår af de skitserede beregninger i denne godkendelse, at kommunen har vurderet, at der leves op til de fastlagte grænseværdier for henholdsvis ammoniak og fosfor ved vurdering af anvendelse af BAT.

Det er vurderet, at ansøger har redegjort for tilvalg og fravalg af teknologier, og der er gennemført tiltag i form af fodertilpasninger til søerne.

Ved den samlede vurdering er der så vidt muligt vurderet på eventuelle vekselvirkninger mellem forureningsparametre.



GULDBORGSUND

# **NATURVURDERING TIL § 12 MILJØGODKENDELSE AF LANDBRUG**

**KRØLHUSE 2, 4800 NYKØBING F.**

## INDHOLDSFORTEGNELSE

1.1	Påvirkning fra stald og lager.....	3
1.1.1	Ammoniakfølsom natur.....	3
1.1.2	Natura 2000-områder.....	7
1.1.3	Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	9
1.2	PÅVIRKNING FRA AREALER.....	10
1.2.1	Påvirkning af søer og vandløb.....	10
1.2.2	Påvirkning af hav.....	11
1.2.3	Påvirkning af § 3-beskyttet natur.....	13
1.2.4	Påvirkning af Natura 2000-områder.....	16
1.2.5	Påvirkning af Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter.....	17

## 1.1 PÅVIRKNING FRA STALD OG LAGER

### 1.1.1 Ammoniakfølsom natur

Ammoniakfølsom natur er jf. husdyrlovens § 7 opdelt i tre kategorier.

#### **Kategori 1-natur**

Denne kategori omfatter de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Naturtyperne kan ses i bilag 2 i bek. om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

For de Natura 2000-naturtyper, som ikke er kortlagt (primært søer), skal kommunen vurdere den eventuelle påvirkning. Ud over søer drejer det sig om Klinter eller klipper ved kysten (1230), Forstrand og begyndende klitdannelser (2110), Hvide klitter og vandremiler (2120), Kystklitter med havtorn (2160), Kystklitter med gråris (2170), Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter (8220) og Indlandsklipper af kalkfattige bjergarter med pionerplantesamfund (8230).

Kategori 1-natur omfatter ligeledes § 3 heder og overdrev indenfor Natura 2000-områder, som ikke er nævnt ovenfor.

Det skal bemærkes, at en del ammoniakfølsomme Natura 2000-søenaturtyper endnu er ikke kortlagt og derfor ikke findes i husdyrgodkendelse.dk eller [www.arealinformation.dk](http://www.arealinformation.dk). Derfor kræver det først en konkret besigtigelse for at bestemme søernes naturtype.

For kategori 1-natur gælder at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride følgende beskyttelsesniveau:

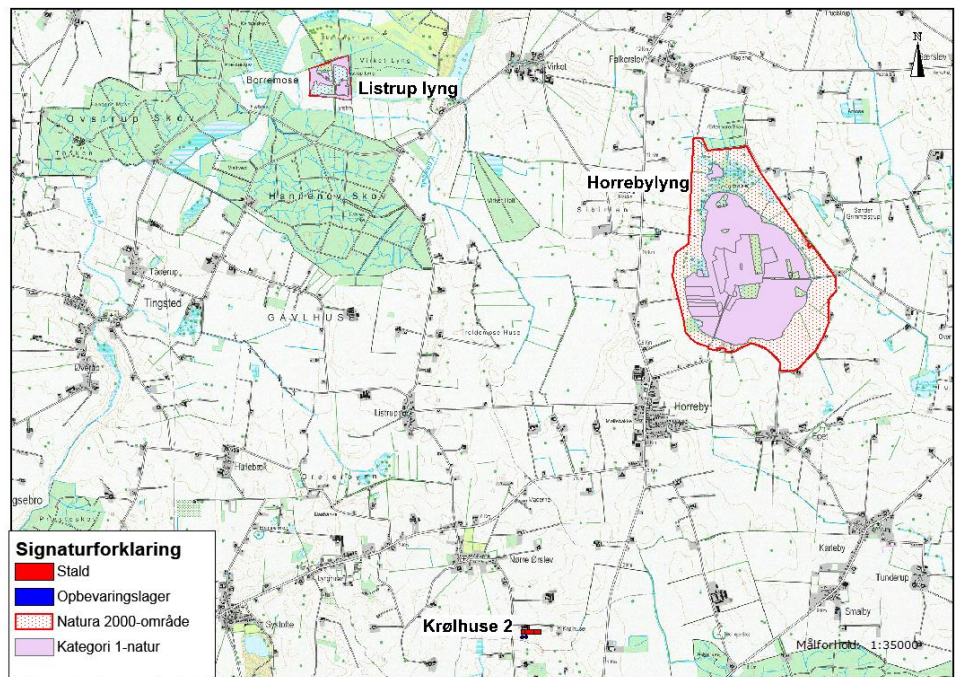
- 0,2 kg N/ha ved mere end 2 husdyrbrug (mere end 1 ejendom udover ansøger)
- 0,4 kg N/ha ved 2 husdyrbrug (ansøger samt 1 ejendom)
- 0,7 kg N/ha ved 1 husdyrbrug (ansøger)

Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

- antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 meter +
- antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 meter +
- antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 meter +
- antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1000 meter +
- antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover de 1000 meter.

Nærmeste kategori 1-natur er beliggende ca. 3½ km nordøst for anlægget på Krølhuse 2 (kort 1). Det er Natura 2000-områder nr. 175, Horreby Lyng og Listrup Lyng. Her er der kortlagt forskellige kvælstoffølsomme habitatnaturtyper som rigkær, hængesæk, nedbrudt højmoser og skovbevokset tørvemose. Tålegrænserne for rigkær er 15-25 kg N/ha/år, mens den for højmoser og hængesæk er hhv. 5-10 og 10-15 kg N/ha/år.

Den totale ammoniakbelastning i den nærmest beliggende nedbrudte højmoser er i det elektroniske ansøgningsystem beregnet til henholdsvis 0,0 kg N/ha/år i etape 1 og 0,1 kg N/ha/år i etape 2.



Kort 1. Beliggenheden af stald og lager i forhold til kategori 1-natur og natura 2000-område 175.

### Kategori 2-natur

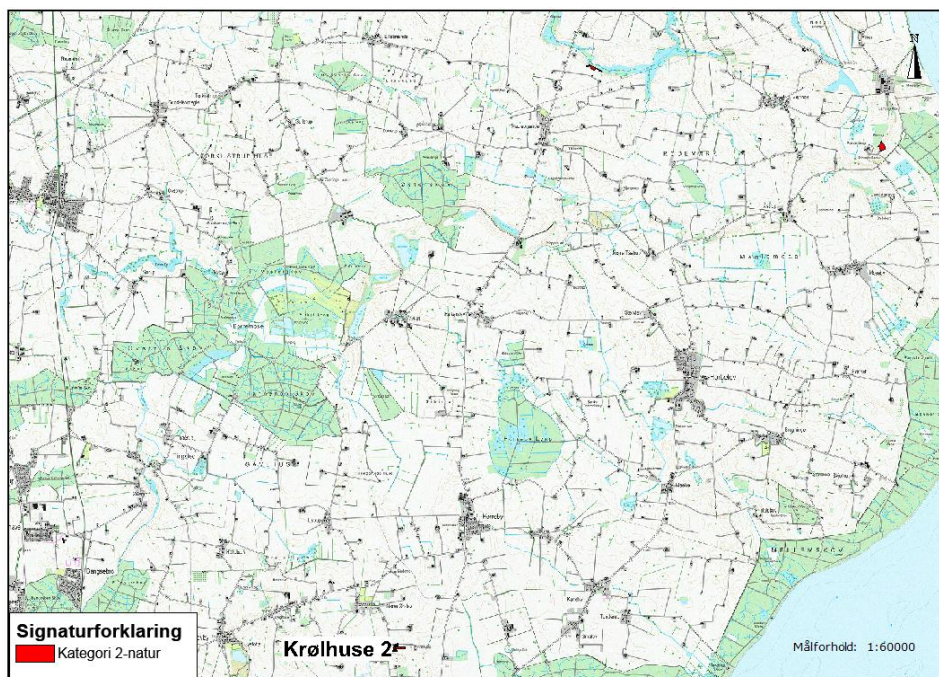
Kategori 2-natur omfatter højmoser, lobeliesøer samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende udenfor Natura 2000-områder.

For denne kategori gælder, at den totale ammoniaktilførsel på naturområdet ikke må overskride 1,0 kg N/ha/år

De nærmeste kategori 2-naturområder er nogle overdrev, der ligger ved Maglebrænde og Næsgård 11-12 km nordøst for anlægget, se kort 2.

Den totale ammoniakbelastning er i begge etaper beregnet til 0,0 kg N/ha/år for de to naturområder.





Kort 2. Beliggenheden af kategori 2-natur i forhold til stald og lager.

### Kategori 3-natur

For kategori 3-natur gælder, at kommunen konkret skal vurdere følgende beskyttede, ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura 2000-områder, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og ammoniakfølsomme skove.

Skov defineres som arealer, der er større end ½ ha og mere end 20 meter brede, og som er bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer, jf. skovlovens definition af skov.

En skov betegnes som ammoniakfølsom, når:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel "skovjordbund",
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel "skovjordbund", eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

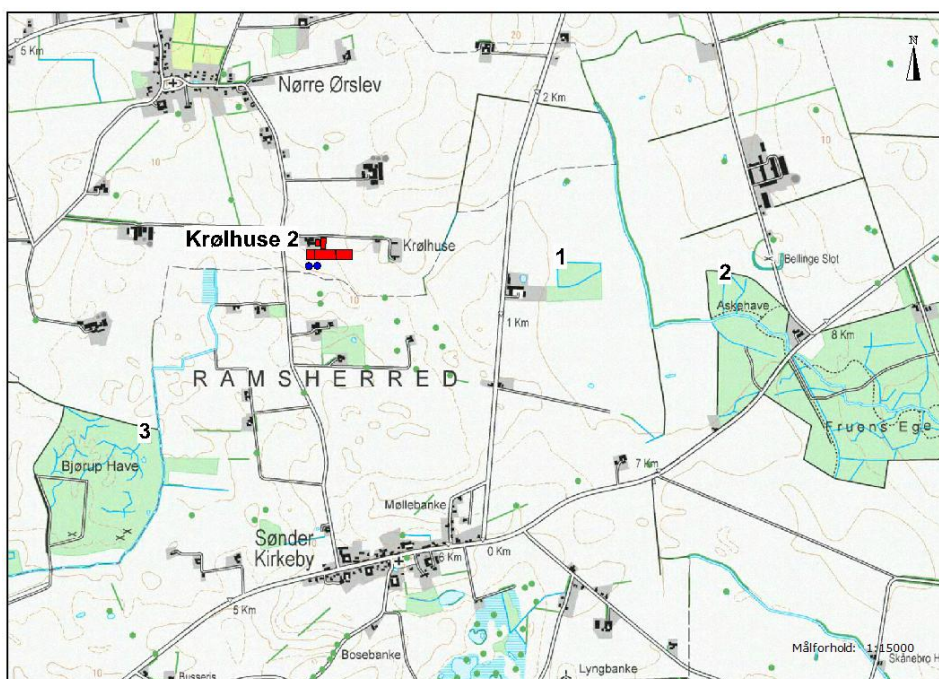
Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Naturtypernes tålegrænse for kvælstof. Kilde "Ammoniakmanualens" bilag 3.

Naturtype	Tålegrænse, kg N/ha/år
Overdrev	10-25 (sure overdrev 10-20; kalkholdige overdrev 15-25)
Hede	10-25 (tør hede 10-20; våd hede 15-25)
Mose og kær	5-25 (højmoser 5-10; hængesæk og tørvelavninger 10-15; fattigkær og hedemoser 10-20; kalkrige moser, væld og rigkær 15-25)

Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012.

I området omkring stald og lager til Krølhuse 2 ligger flere skove omfattet af kategori 3, se kort 3 og tabel 2. Skovene vurderes at være ammoniakfølsomme ud fra, at de er angivet som skov på de høje målebordsblade fra perioden 1862-1899, hvilket betyder, at der har været skov på arealerne i lang tid. Merbelastningen af kvælstof fra Krølhuse 2 er beregnet på disse skove i det elektroniske ansøgningsssystem. Der er ikke foretaget besigtigelse af skovene.



Kort 3. Beliggenheden af kategori 3-natur i forhold til stald og lager.

Tabel 2. Oversigt over kategori 3-natur ved Krølhuse 2.

Lokalitet	Naturtype	Sårbare arter/natur	Beregnet merbelastning etape 1	Beregnet merbelastning etape 2
1	Skov v. Bjerregård	-	0,1 kg N/ha	0,2 kg N/ha
2	Skov, Askehavn	-	0,0 kg N/ha	0,1 kg N/ha
3	Skov, Bjørup Have	-	0,0 kg N/ha	0,1 kg N/ha

#### Beskyttet natur, der ikke er kategori-natur.

Ferske enge, strandenge og næringsrige søer/vandhuller er naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men som ikke er kategori-natur. De nærmeste § 3-naturtyper er tre næringsrige vandhuller, der ligger henholdsvis øst og syd for stald og lager. Merbelastningen fra den ansøgte produktion er mindre end 1 kg N/ha i vandhullerne, se yderligere beskrivelse i afsnit 1.1.3. Det vurderes derfor, at den ansøgte produktion ikke vil medføre tilstandsændringer i nærliggende § 3-naturtyper, og at husdyrbruget kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, jf. husdyrlovens § 19 stk. 1 nr. 2.

*Kommunens vurdering*Kategori 1- og 2-natur

Da totalbelastningen på nærmeste kategori 1- og 2-natur er på 0 - 0,1 kg N/ha/år, vurderer kommunen at projektet på Krølhuse 2 ikke påvirker disse naturtyper, og at kravet til disse naturtyper er overholdt.

Endvidere vurderes det, at det på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag ikke kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af naturområdet.

Kategori 3-natur

Udvidelse af dyreholdet på Krølhuse 2 må ikke medføre, at tilstanden i kategori 3-naturtyperne påvirkes negativt. Dette kan undersøges ved at sammenholde naturtypernes tålegrænse for kvælstof med den beregnede merbelastning med kvælstof fra det ansøgte dyrehold.

Da merbelastningen med kvælstof i den nærmeste kategori 3-natur er beregnet til mindre end 1,0 kg N/ha/år, vurderes det, at der ikke sker en tilstandsændring i disse naturområder. Det vurderes derfor, at der ikke skal stilles vilkår i forhold til disse naturområder.

**1.1.2 Natura 2000-områder**

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. I Danmark kaldes områderne også for internationale naturbeskyttelsesområder, og her indgår også ramsar-områderne. Der er 254 habitat-, 113 fuglebeskyttelses- og 27 ramsar-områder i Danmark.

Før der træffes afgørelse om tilladelse eller godkendelse efter husdyrbrugsloven, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, jf. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 1. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning.

Hvis projektet i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der, jfr. habitatbekendtgørelsens § 7 stk. 2, foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Den fælles målsætning for de udpegede områder er, at de naturtyper og arter, som et område er udpeget for at beskytte, skal have en gunstig bevaringsstatus.

Nærmeste Natura 2000-område i forhold til stald og lager på Krølhuse 2 er område nr. 175, Horreby Lyng og Listrup Lyng. Afstanden fra stald og lager ca. 3½ km til Horreby Lyng, se kort 1. Natura 2000-området har et areal på 272 ha og udgøres af to moser, henholdsvis Horreby Lyng og Listrup Lyng, der også kaldes for Borremosen. Moserne er dannet som højmoser, hvor tørvemosser er vokset ind over en afløbsløs sø, der er opstået i en istidslavning. I moserne har der fundet tørvegravning sted bl.a. under 2. verdenskrig, hvilket har resulteret i dannelsen af flere søer. Moserne ligger med en indbyrdes afstand på ca. 3,5 km. Udpegningsgrundlaget fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Udpegningsgrundlag for Horreby Lyng og Listrup Lyng hhv. H154 og H252.

<b>Udpegningsgrundlag for habitatområde H154 Horreby Lyng</b>		
<b>Naturtyper:</b>	Næringsrig sø (3150)	*Avneknippemose (7210)
	Brunvandet sø (3160)	Rigkær (7230)
	*Aktiv højmose (7110)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Nedbrudt højmose (7120)	*Elle- og askeskov (91E0)
	Hængesæk (7140)	
	Tørvelavning (7150)	* angiver prioriteret naturtype
<b>Arter:</b>	Stor kærguldsmed	

<b>Udpegningsgrundlag for habitatområde H252 Listrup Lyng</b>		
<b>Naturtyper:</b>	Brunvandet sø (3160)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Hængesæk (7140)	*Elle- og askeskov (91E0)
		* angiver prioriteret naturtype
<b>Arter:</b>	Stor kærguldsmed	Sumpvindelsnegl

I Danmark findes tillige 60 naturtyper (lysåben natur, skovtyper, søer, vandløb og marine naturtyper), der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag I, som beskyttede i Natura2000-områderne. Flere af disse naturtyper er særligt truede (såkaldt prioriterede), hvilket medfører et særligt ansvar for beskyttelsen.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura2000-området er skovbevokset tørvemose, typekode 91D0 i Horreby Lyng ca. 3½ km nordøst for stald og lager. Habitatnaturtypernes tålegrænse for kvælstof er jf. ammoniakmanualens bilag 3 10-20 kg N/ha/år for skovbevokset tørvemose. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DMU 2012.

#### *Kommunens vurdering*

Der er en meremission fra stald og lager på 690,97 kg N/år i etape 1 og 2.025,09 i etape 2 samt en totalemission på 3.073,52 kg N/år i etape 1 og 4.407,65 kg N/år i etape 2. I det elektroniske ansøgningsystem er det beregnet, at det ansøgte dyrehold medfører en merbelastning af habitatnaturtyperne i Horreby Lyng på 0,0 kg N/ha/år i begge etaper, samt at den totale kvælstofbelastning er 0,0 kg N/ha/år i etape 1 og 0,1 kg N/ha/år i etape 2.

Habitatnaturtyperne Brunvandede søer (3160), Nedbrudte tørvemoser (7120) og Skovbevoksede tørvemoser (91D0) er kvælstoffølsomme naturtyper med en tålegrænse på 5-10 kg N/ha/år for førstnævnte typer og 10-20 kg N/ha/år for Skovbevokset tørvemose. Med en baggrundsbelastning på 11,2 kg N/ha/år er naturtypernes tålegrænse allerede overskredet. Da beregninger af henholdsvis merbelastningen og totalbelastningen med kvælstof efter udvidelsen af dyreholdet på Krølhuse 2 er under 1,0 kg N/ha/år på alle habitatnaturtyper, vurderes det, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil forringe bevaringsstatus for disse naturtyper.

Samlet vurderes det, at bevaringsstatus for arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 175 ikke vil blive negativt påvirket, og dermed at det ansøgte projekt hverken alene eller sammen med andre planer og projekter i området vil påvirke habitatområdet væsentligt.

Samtidigt vurderes det, at det udvidede dyrehold på Krølhuse 2 beliggende udenfor Natura 2000-området ikke kræver, at der udarbejdes en egentlig konsekvensvurdering jfr. § 7 i Habitatdirektivbekendtgørelsen. Begrundelsen for denne vurdering er, at hverken naturtyper eller arter vurderes at ville blive påvirket.

### 1.1.3 Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. I Guldborgsund Kommune findes sikkert, med stor sandsynlighed eller er tidligere fundet 25 dyre- og plantearter, som er omfattet af bilag IV (Tabel 7, sidst i dokumentet).

Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder. Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter. Af sårbare og beskyttelseskrævende arter findes i området med stor sandsynlighed bilag IV-arterne Springfrø, Stor Vandsalamander og Spidssnudet Frø samt omkring 5 arter af flagermus. Arternes status i Guldborgsund kommune fremgår af tabel 7, sidst i dokumentet.

Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning at indenfor en afstand på 300 m fra stald/lager kan depositionen af kvælstof henføres til punktkilden (stald/lager). Ved større afstande vil en påvirkning fra punktkilden (stald/lager) ikke kunne adskilles fra den diffuse forurening.

Indenfor en afstand af 300 m fra stald og lager er der ingen naturtyper, der egner sig som yngle- og rasteområde for bilag IV-padder. Der er ligeledes ikke registeret arter af flagermus. Potentielle levesteder findes i stalde, lader, træer m.m.

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.

#### *Kommunens vurdering*

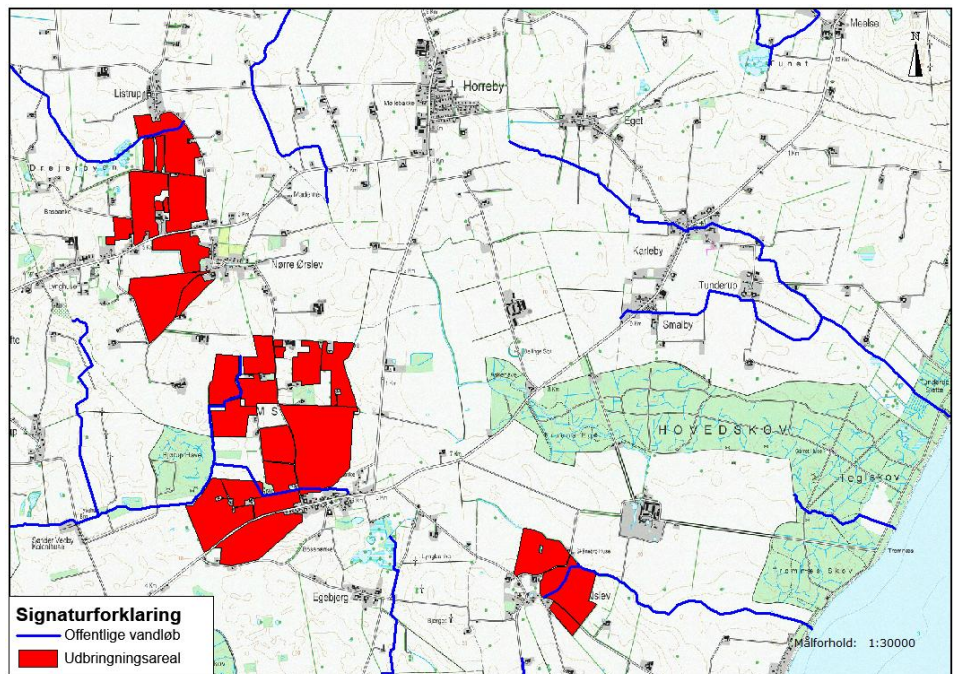
Da der ikke er potentielle levesteder for bilag IV-padder indenfor en radius af 300 m omkring Krølhuse 2, vurderes det, at udvidelsen på ejendommen ikke vil påvirke yngle- og rasteområder herfor.

Ved projektet sker der ikke nedrivning af bygninger, rydning af store træer eller lignende aktiviteter, der kan påvirke yngle- og rastesteder for flagermus. Det vurderes på denne baggrund, at projektet kan gennemføres uden at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for arter af flagermus.

## 1.2 PÅVIRKNING FRA AREALER

### 1.2.1 Påvirkning af søer og vandløb

Udbringningsarealerne afvander via flere, mindre private og offentlige vandløb til Bjørup Bæk, Tåderup Å og Bjergegårdsløbet, se kort 4. Ifølge Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet har Bjørup Bæk målsætningen "god økologisk tilstand" ca. 1,5 km nedstrøms udbringningsarealerne, mens Tåderup Å ikke er målsat. Tåderup Å udvider i Tingsted Å, der har målsætningen "god økologisk tilstand". Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland 2.6 Østersøen fastlægger, at Bjergegårdsløbet har målsætningen "god økologisk tilstand". For alle de målsatte vandløb er faunaklassen fastlagt til 5. De mindre vandløb er ikke målsat i den nuværende vandplan. For disse vandløb skal det jf. Vandplanens retningslinje 3 sikres, at der ikke meddeles tilladelser og godkendelser, der måtte være til hinder for, at vandløbene opnår god tilstand.



Kort 4. Offentlige vandløb ved udbringningsarealerne.

Følgende udbringningsarealer grænser op til åbne vandløb: mark 6, 7, 8 og 10 (mod Bjørup Bæk) og mark 15 mod Bjergegårdsløbet. Alle vandløbene er helt eller delvis omfattet af beskyttelsen i Naturbeskyttelseslovens § 3 – dvs. at der ikke uden dispensation kan foretages ændringer i vandløbenes tilstand.

Det fremgår af Vandplanerne, at det kan forventes, at ca. 15 % af de åbne vandløb, som indgår i planen for hovedvandopland 2.5 og 17 % af vandløbene i hovedvandopland 2.6, ikke kan leve op til de opstillede mål i 2015 uden en miljøforbedrende indsats, som ligger ud over de gældende spildevandsplaner og allerede vedtagne øvrige miljøforbedrende foranstaltninger. Vandløbene, som grænser op til udbringningsarealerne, indgår ikke i vandplanens indsatsprogram.

Ved besigtigelser af udbringningsarealerne d. 12. og 13. november 2012 i forbindelse med udarbejdelsen af godkendelsen af Krølhuse 2 i 2012 er der ikke konstateret stærkt skrånende arealer ned mod åbne vandløb eller søer, og langs hovedparten af vandløbene er der udyrkede bræmmer med en bredde af 2 meter eller mere.

*Kommunes vurdering*

Ifølge ansøgningsmaterialet er det generelle krav om P-overskud overholdt ved det ansøgte projekt. Da der ikke er særligt skrående udbringningsarealer mod vandløbene, og da vandløbene på hovedparten af strækningerne er adskilt fra udbringningsarealerne med udyrkede bræmmer, vil risikoen for overfladisk afstrømning af overfladevand med jordpartikler m.v. være ringe. Det vurderes, at vandløb og øvrige ferske recipienter ikke påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

**1.2.2 Påvirkning af hav**

Udbringningsarealerne for husdyrgødning ligger i oplandet til Smålandsfarvandet, hovedopland 2.5 (243,92 ha), der afvander til Guldborgsund og i oplandet til Østersøen, hovedopland 2.6 (35,35 ha), der afvander i Østersøen.

Udbringningsarealerne i oplandet til Guldborgsund har henholdsvis nitratklasse 2 (57,93 ha) og 3 (185,99 ha), mens arealerne beliggende i oplandet til Østersøen har nitratklasse 0 (35,35 ha). Ved nitratklasse 0 regnes med et reduktionspotentiale på 87,5 % (middelværdi af 76 – 100 %). Dette betyder, at 87,5 % af kvælstoffet bliver i jorden og 12,5 % vaskes ud til recipienten. Ved nitratklasse N2 regnes med et reduktionspotentiale på 63 % (middelværdi af 51 – 75 %). Dette betyder, at 63 % af kvælstoffet bliver i jorden og 37 % vaskes ud til recipienten. Ved nitratklasse 3 regnes med et reduktionspotentiale på 25 % (middelværdi af 0 – 50 %). Dette betyder, at 25 % af kvælstoffet bliver i jorden og 75 % vaskes ud til recipienten.

Guldborgsund er et smalt farvand, der forbinder Smålandsfarvandet med Østersøen via Rødsand. Nord for Nykøbing F. er sundet relativt smalt og gennemskæres af en ca. 6 meter dyb sejlrende. Syd for Nykøbing F. udvides sundet til Bredningen, som har en bredde på 5 km og en middeldybde på 2 meter. I kortere perioder kan der forekomme lagdeling i den nordlige del af sundet, men ikke tilstrækkeligt længe til at der opstår risiko for iltsvind. Bredningen udgør et tærskelområde. Syd for Bredningen er vandet præget af Østersøen, mens det nord for Bredningen er præget af Smålandsfarvandet. Guldborgsund har et areal på 82 km<sup>2</sup> og et afstrømningsopland på 430 km<sup>2</sup>. Oplandet til Guldborgsund omfatter de tilgrænsende dele af Lolland og Falster. Kvælstofpåvirkningen fra land udgør 685 ton N/år jf. Vandplan 2010-2015. Guldborgsund er en del af Natura 2000-områder nr. 173 Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster. I vandområdet findes de særligt sårbare habitatnaturtyper (1130 Flodmundinger, 1150 \*Kystlaguner og strandsøer samt 1160 Større lavvandede bugter og vige), som er kendetegnende for lavvandede områder med langsom vandudskiftning. Guldborgsund betegnes derfor som et meget sårbart vandområde i forhold til N-udledningen fra oplandet. Der er indenfor vandområdet Rødsand og Guldborgsund indtil videre kortlagt 65 ha af habitatnaturtype 1150 samt 19 ha af habitatnaturtypen 1160.

Afstrømningsområde Østersøen ligger på en tærskel til den egentlige Østersø, også kaldet Darsstærsklen. Når bundvand fra farvandene syd for bælteerne har passeret denne tærskel på vej mod Østersøen, vender det ikke tilbage til danske farvande, før det efter mange år er blandet op med de øvre vandmasser i Østersøen. Der strømmer store vandmængder gennem området. Tilførte næringsstoffer fra oplandene i afstrømningsområde Østersøen udgør derfor kun en brøkdel af de næringsstoffer, der samlet passerer igennem området. Koncentrationerne af næringsstoffer i den øvre del af vandsøjlen ligger generelt på niveau med baggrundskoncentrationerne i Femer Bælt og Storebælt. Området har et areal på 362 km<sup>2</sup> og afvander 45 km<sup>2</sup> på Falsters østkyst og 61 km<sup>2</sup> på Sydøstmøn. Den samlede næringsaltbelastning til Østersøen er 130 ton kvælstof jf. Basisanalysen for hovedvandopland 2.6.

Østersøen er ikke Natura 2000-område og er et mindre sårbart vandområde i forhold til nitratudvaskning fra oplandet.

Udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet til begge farvande er ifølge Miljøstyrelsens opgørelse fra oktober 2015 faldende fra 2007 til 2015.

Alle kystvande omkring Guldborgsund kommune har ifølge Vandplan 2012-2015 for hovedvandopland 2.5 Smålandsfarvandet målsætningen "god økologisk tilstand". Ingen af kystvandene forventes at opfylde målsætningen i 2015.

#### *Kommunes vurdering*

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Østersøen er faldende, vurderes N-udvaskningen fra den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område.

Da antallet af dyreenheder i oplandet til Guldborgsund er faldende, vurderes den ansøgte produktion i sammenhæng med andre planer og projekter ikke at have en væsentlig påvirkning af det marine område og dermed af Natura 2000-område nr. 173. Afskæringskriterium 1 jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning er overholdt.

Til brug for vurderingen af, hvorvidt N-udvaskningen fra den ansøgte udvidelse i sig selv vil have en væsentlig virkning på natura 2000-området, er der foretaget beregninger af N-udvaskningen fra de to etaper af den ansøgte produktion samt i en situation, hvor der ikke tilføres husdyrgødning til de samme arealer, dvs. svarende til et planteavlsbrug. Beregningen skal afklare, om det ansøgte udgør under 5 % (for sårbare vandområder) og 1 % (for meget sårbare vandområder) af den samlede nitratudvaskning til det aktuelle vandområde, se tabel 4 og 5.

Tabel 4. Beregning af merudvaskning i de to etaper af udvidelsen af husdyrbruget.

	Etape 1	Etape 2
Udvaskning ved ansøgt drift (med ansøgt sædskifte inkl. efterafgrøder); $DE_{reel}$	36,1 kg N/ha	36,1 kg N/ha
Udvaskning, svarende til planteavlsbrug (med planteavls-sædskifte)	34,8 kg N/ha	34,8 kg N/ha
Merudvaskning som følge af husdyrbruget	1,3 kg N/ha	1,3 kg N/ha

Tabel 5. Udvaskningen af kvælstof fra udbringningsarealerne til Guldborgsund og Østersøen ved etape 1 og etape 2 af ansøgt drift.

	Guldborgsund		Østersøen	
Samlet N-tilførsel fra oplandet; ton N/år (jf. Vandplan/basisanalyse)	685 ton N/år		130 ton N/år	
Udbringningsareal; ha	243,92 ha (57,93 ha + 185,99 ha)		35,35 ha	
Ansøgt drift - udvaskning fra rodzonen; kg N/ha/år	Etape 1 1,3	Etape 2 1,3	Etape 1 1,3	Etape 2 1,3
Reduktionspotentiale	N2 0,37; N3 0,75		N0 0,125	



Ansøgt drift - Samlet udvaskning af N til vandområdet; kg N/år	Etape 1 209 kgN/år	Etape 2 209 kgN/år	Etape 1 5,7 kgN/år	Etape 2 5,7 kgN/år
Ansøgt drift - udvaskning i forhold til samlet N-tilførsel til vandområdet	Etape 1 0,03 %	Etape 2 0,03 %	Etape 1 0,004 %	Etape 2 0,004 %

Beregningerne viser, at udvaskningen af kvælstof fra husdyrbrugets arealer er ens i de to etaper af udvidelsen. Udvasningen er henholdsvis 209 kg N/år til Guldborgsund, svarende til 0,03 % af den samlede tilførsel til vandområdet, og 5,7 kg N/år til Østersøen, svarende til 0,004 % af den samlede tilførsel.

Da Østersøen er et sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 5 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2A er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Da Guldborgsund er et meget sårbart vandområde, viser beregningsmodeller, at tilførsel af kvælstof i mængder på 1 % og derunder af den samlede kvælstoftilførsel fra oplandet ikke medfører påviselige ændringer i vandområdets tilstand, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Afskæringskriterium 2B er dermed overholdt, og det vurderes på denne baggrund, det ansøgte ikke i sig selv vil have en væsentlig virkning på vandområdet og herunder natura 2000-område 173.

Det er kommunens samlede vurdering, at det ansøgte udledning af kvælstof til Guldborgsund hverken i sig selv eller sammen med andre kilder og projekter i området vil have en væsentlig indvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 173.

### 1.2.3 Påvirkning af § 3-beskyttet natur

En række naturtyper er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Disse omfatter moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge, overdrev, heder, søer og vandløb. I henhold til Naturbeskyttelsesloven er der forbud mod ændringer af beskyttede naturtyper tilstand.

En række af naturtyperne er sårbare over for nitrat- og fosforpåvirkninger ved overfladisk afstrømning fra udbringningsarealerne. Endvidere kan afdampning af kvælstof i forbindelse med udbringningen af husdyrgødning påvirke naturtyperne. Udbringning af husdyrgødning medfører en belastning med ammoniak på over 1 kg N/ha/år i de nærmeste 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten. Ved tilførsel af over 1 kg N/ha/år kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning.

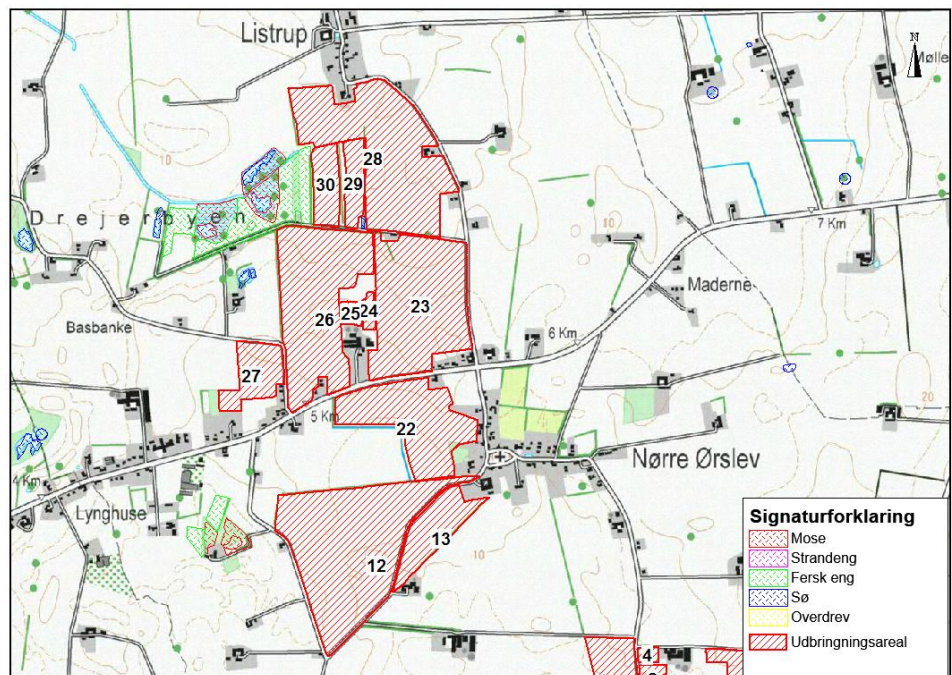
Naturtypernes tålegrænse overfor kvælstof fremgår af tabel 1. Baggrundsbelastningen med kvælstof er 11,2 kg N/ha/år i Guldborgsund Kommune jf. data fra DCE 2012.

Især de forekomster af naturtyper, der ligger lige op til et udbringningsareal, vil være under direkte påvirkning. I forbindelse med godkendelsen af husdyrproduktionen på Krølhuse 2 i 2012/2013 er der d. 7. september 2012, 5. oktober 2012 og 13. november 2012 foretaget besigtigelse af de beskyttede naturtyper, der ligger i tilknytning til udbringningsarealerne ved Ramsherred og Sdr. Alslev. Endvidere er der foretaget besigtigelse af beskyttede naturtyper ved de nordlige udbringningsarealer d. 5. maj 2009, 8. juni 2009 og 17. november

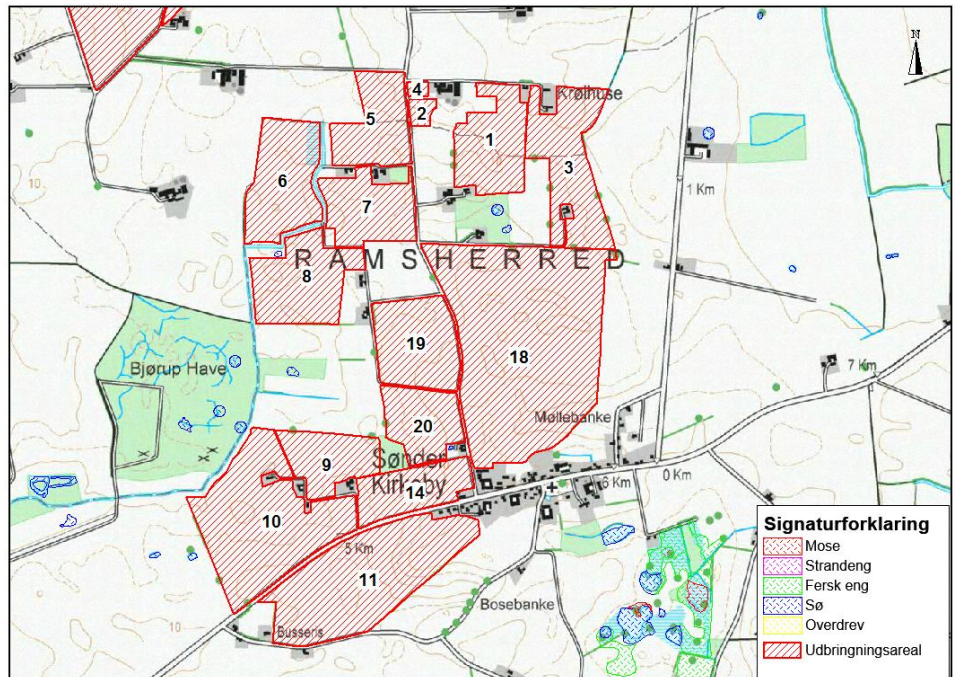
2009 i forbindelse med godkendelse af et andet husdyrbrug i området. Udbringningsarealerne og de beskyttede naturtyper fremgår af kort 5-7.

Vandhullerne er næringsrige og i varierende grad groet til med træer og buske. I flere tilfælde blev der jordbehandlet tæt på vandhullerne – under 1 meter. Der er ikke kraftigt skrånende udbringningsarealer ned til vandhullerne, men brinkerne er oftest meget stejle. Enkelte er præget af, at der drives jagt i området, bl.a. ved at der fodres direkte i vandet. Langt hovedparten af de besigtigede vandhuller kan klassificeres som habitatnaturtype 3150, Næringsrig sø med flydebladsvegetation. Dette er en meget bredt defineret sø-type, der inkluderer naturligt næringsrige og eutrofierede søer og vandhuller med bl.a. arter af Andemad. Der er ikke nogen tålegrænse defineret i forhold til kvælstof.

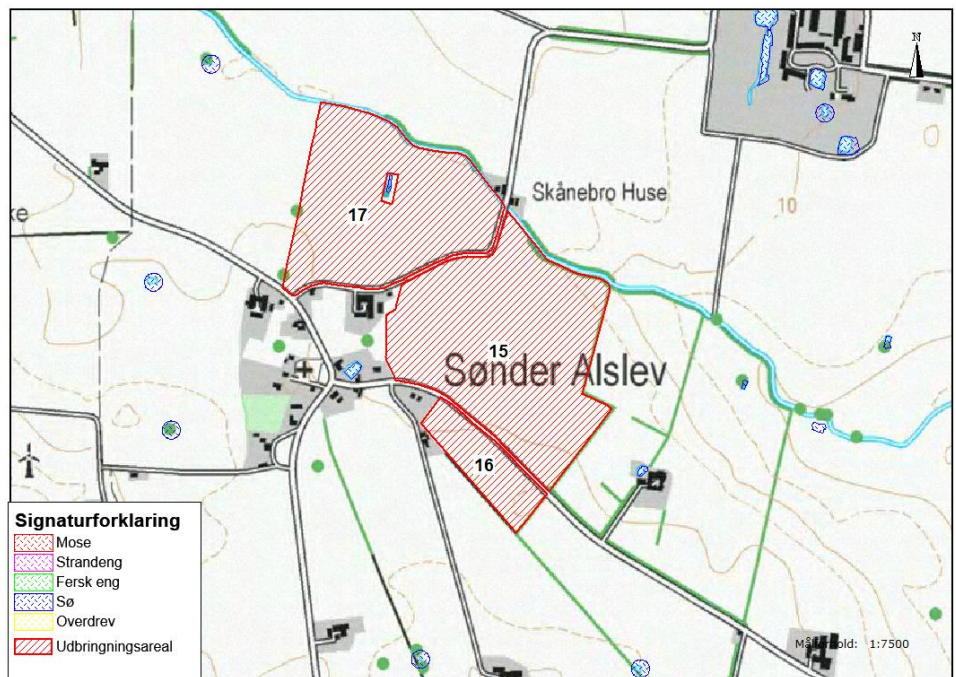
Op til mark 26, 28 og 30 ligger nogle relativt tørre, kulturpåvirkede enge. Engene har et vist naturindhold med forekomst af bl.a. Hulkravet Kodriver og Eng-Karse. Engene er en del af Ravensborg Mose, der er en mosaik af mose, eng og søer. Ravensborg Mose er som helhed eutrof og stedvist med vegetation domineret af næringskrævende arter. Der er registreret Rørhøg i mosen, der formodes at være ynglelokalitet for rovfluglen.



Kort 5. Beskyttede naturtyper ved de nordlige udbringningsarealer ved Listrup og Nørre Ørslev.



Kort 6. Beskyttede naturtyper ved udbringningsarealerne ved Ramsherred.



Kort 7. Beskyttede naturtyper ved udbringningsarealerne ved Sønder Alslev.

*Kommunens vurdering*

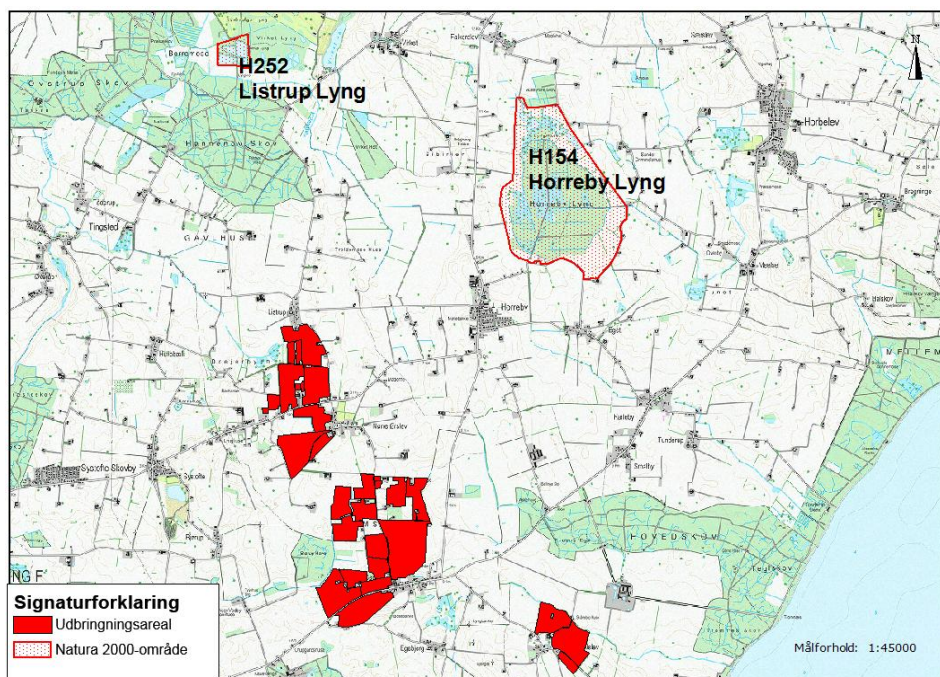
De beskyttede naturtyper ved udbringningsarealerne er alle forholdsvis robuste naturtyper, set i forhold til påvirkningen med næringsstoffer. Med undtagelse af Bilag IV-arter (som behandles i afsnit 3.6.8) indeholder lokaliteterne ikke fredede-, lokalt truede- eller særligt bevaringsværdige arter. Det vurderes derfor, at udbringningen af husdyrgødning på de ansøgte arealer ikke vil påvirke beskyttede naturtyper.

### 1.2.4 Påvirkning af Natura 2000-områder

Natura 2000-områder udgøres af habitat- og fuglebeskyttelsesområder, som til sammen danner et økologisk netværk af beskyttede naturområder gennem hele EU. Princippet i beskyttelsen er, at der ikke i disse områder må foretages noget, som skader de naturværdier (naturtyper og arter), som ligger til grund for deres udpegning. Se endvidere tidligere afsnit om Natura 2000.

De nærmeste udbringningsarealer ligger godt 2 km fra Horreby Lyng (H154) der sammen med habitatområde H252, Listrup Lyng indgår i Natura 2000-område nr. 175, Horreby Lyng og Listrup Lyng, se kort 8. Beskrivelse af Natura 2000-området og udpegningsgrundlaget findes i afsnit 1.1.2.

Nærmeste forekomst af terrestriske habitatnaturtyper indenfor Natura2000-området er skovbevokset tørvemose, typekode 91D0 i Horreby Lyng. Habitatnaturtypens tålegrense for kvælstof er 10-20 kg N/ha/år jf. ammoniakmanualens bilag 3.



Kort 8. Beliggenheden af udbringningsarealerne i forhold til Natura 2000-området Horreby Lyng og Listrup Lyng.

#### *Kommunens vurdering.*

Udbringning af husdyrgødning medfører en afdampning af kvælstof, der i en afstand af 10-20 m afhængig af gødningstype, i nogle tilfælde op til 100 m, fra markkanten giver en tilførsel på 1 kg N/ha/år. Ved tilførsel af 1 kg N/ha/år og derover kan der påvises en tilstandsændring af et naturområde, jf. Miljøstyrelsens elektroniske vejledning. Den korteste afstand fra udbringningsarealerne er ca. 2300 m til Natura 2000-område nr. 175.

Med disse afstande mellem udbringningsareal og Natura 2000-området vurderes det, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen af husdyrgødning ikke vil påvirke Natura 2000-områderne væsentligt.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt hverken i sig selv eller sammen med andre planer og projekter i området vil have en væsentlig påvirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områderne.

#### 1.2.5 Påvirkning af Bilag IV-arter og andre sjældne og/eller beskyttelseskrævende arter

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets bilag IV (kaldet bilag IV-arter) som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde ifølge direktivets artikel 12. Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder.

I forbindelse med godkendelsen af husdyrproduktionen på Krølhuse 2 i 2012/2013 er der d. 7. september 2012, 5. oktober 2012 og 13. november 2012 foretaget besigtigelse af de beskyttede naturtyper, der ligger i tilknytning til udbringningsarealerne ved Ramshered og Sdr. Alslev. Endvidere er der foretaget besigtigelse af beskyttede naturtyper ved de nordlige udbringningsarealer d. 5. maj 2009, 8. juni 2009 og 17. november 2009 i forbindelse med godkendelse af et andet husdyrbrug i området.

##### Padder

Ved besigtigelserne er der afhængig af årstiden dels registreret forekomst af padder (æg, yngel, voksne individer), dels er der foretaget en vurdering af, hvorvidt naturområderne er potentielle yngle- eller rastesteder for arterne. Vurderingen er foretaget ud fra paddernes levestedskrav, lokaliteternes tilstand og beliggenhed i forhold til andre naturområder, se tabel 6 og kort 6-8. Det drejer sig primært om:

- vandhullet er helt eller delvist lysåbent, dvs. kan vandet blive opvarmet
- forekommer der lavvandede partier
- er det massivt eutrofieret
- forekommer der (tegn på) andefodring, -udsætning eller fisk
- er bilag IV-arten udbredt i området
- er der raste-/forurageringsområder i nærheden
- indgår vandhullet i et netværk af levesteder, og er der mulighed for vandring/spredning mellem disse
- forekommer der levende hegn og naturarealer i øvrigt tæt ved eller omkring vandhullet

Tabel 6. Oversigt over naturområder og deres egnethed som yngle- og rasteområde for Bilag IV-padder.

Lokalitet	Mark	Omfattet af Nbl § 3	Potentiel forekomst af Bilag IV-padder og andre fredede arter
Vandhul A	8	ja	Stor Vandsalamander, Springfrø
Vandhul B	20	ja	Ikke levested
Vandhul C	17	ja	Stor Vandsalamander

Springfrø er udbredt på Lolland og Falster og specielt i områder nær løvskov. Arten forventes at yngle i hovedparten af vandhuller, der som minimum er delvist lysåbne. Springfrø er vurderet at kunne yngle i ét vandhul ved mark 8.

Stor Vandsalamander er almindelig i det sydøstlige Danmark i vandhuller og formodes at findes i op mod halvdelen af vandhullerne. Især i vandhuller med god vandkvalitet, uden fisk og med nærhed til naturarealer eller ekstensivt drevne arealer, vil sandsynligheden være størst. Arten opholder sig efter yngleperioden forsat lige omkring vandhullet eller op til 300 m derfra. Stor Vandsalamander vurderes at yngle i 2 vandhuller i/ved markerne 8 og 17.

Spidssnudet Frø, der ikke i samme grad som Springfrø er knyttet til egentlige vandhuller, men i højere grad til oversvømmede partier i moser og på enge, vurderes at forekomme i området, men ikke på lokaliteter i nær tilknytning til udbringningsarealerne.

Grønbroget Tudse er i 1995 registreret på 2 lokaliteter ca. 2 km syd og vest for udbringningsarealerne. Grønbroget Tudse yngler i nygravede vandhuller eller lavninger uden eller med sparsom vegetation. Endvidere kan den yngle i vandhuller, hvor vegetationen holdes lav ved afgræsning, eller i gamle ajlebeholdere og lignende kunstige anlæg. Ingen af de besøgtede naturområder ved udbringningsarealerne vurderes i deres nuværende tilstand at være egnede ynglelokaliteter for Grønbroget Tudse.

Udover ovennævnte bilag IV-arter findes i området Skrubtudse, Lille Vandsalamander og Grøn Frø. Alle padder i Danmark er fredet og voksne dyr, æg eller yngel må ikke slås ihjel.

#### Flagermus og andre bilag IV-arter

Der er ikke registreret andre Bilag IV-arter i tilknytning til udbringningsarealerne. Det forventes, at omkring 5 flagermusarter kan findes i denne del af kommunen (Tabel 7, sidst i dokumentet). Potentielle yngle- og rastesteder for flagermus findes i ældre træer, stalde, lader m.m.

#### *Kommunes vurdering*

Ved besigtigelserne er der foretaget en konkret vurdering af, om de enkelte naturområder kan være yngle- eller rasteområder for padder, der er omfattet af EU-habitatdirektivets Bilag IV. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker en beskadigelse eller ødelæggelse, herunder gradvis forringelse af yngle- eller rasteområder for Bilag IV-arter jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 og Naturbeskyttelseslovens § 29a.

Ved udbringning af husdyrgødning sker der en afdampning af kvælstof, som afsættes på de omkringliggende arealer. Afsætningen af kvælstof er størst tæt på udbringningsarealet og den falder gradvist med øget afstand til udbringningsarealet. Størrelsen af kvælstofdepositionen er udover afstanden fra udbringningsareal også afhængig af husdyrgødningstypen og udbringningsteknologien. Naturområder kan ændres som følge af tilførsel af kvælstof. Det er påvist, at tilførsel af 1 kg N/ha og derover medfører tilstandsændringer i et naturområde jf. Miljøstyrelsens husdyrvejledning. Tilstandsændringerne vil f.eks. være i form af en tilgroning af naturområdet med mere kvælstoftolerante og konkurrencesterke plantearter. Den generelle naturtilstand i det kvælstoffølsomme naturområde vil blive ændret og forringet. Det samme gør sig gældende for naturområder og vandhuller, der er yngle- og rasteområde for Bilag IV-arter f.eks. Stor Vandsalamander eller Springfrø, hvor en forøget kvælstoftilførsel bevirker en tilgroning af naturområdet. Herved bliver naturområdet beskadiget eller ødelagt over en årrække, således at det ikke kan fungere som yngle- og rasteområde for Bilag IV-arterne.

Hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter, vil der ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi. Kun i tilfælde med "worst case"-tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil typisk være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning - typisk ved udbringning ovenpå afgrøden. Ved anvendelse af flydende husdyrgødning er tabet betydeligt mindre. Det følger af Miljøstyrelsens husdyrvejledning, at ved udbringning af ubehandlet gylle fra svin vil der ikke være påvirkninger på over 1 kg N/ha bortset fra de nærmeste 10 meter fra udbringningsarealet. Ubehandlet gylle fra kvæg/ kan derimod have påvirkninger på over 1 kg N/ha indenfor de nærmeste 20 meter fra ud-

bringningsarealet. Anvendelsen af forskellige udbringningsteknologier kan medvirke til, at afdampningen af kvælstof mindskes. Ifølge Miljøstyrelsens husdyrvejledning vil deponeringen af kvælstof være mindre end 1 kg N/ha i kanten af et udbringningsareal, hvis udbringningen af gylle sker ved nedfældning eller ved anvendelse af forsuret gylle.

Ifølge ansøgningen håndteres at husdyrgødning som gylle. Udbringningens foretages med slæbeslanger eller nedfældes. For at hindre ændringer i tilstanden af kvælstoffølsomme naturtyper samt i naturområder der er yngle- og rasteområder for Bilag IV-arter, i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er det kommunens vurdering, at afdampningen af kvælstof ved udbringningen kan reduceres tilstrækkeligt ved anvendelsen af forskellige udbringningsmetoder eller ved at holde afstand til naturområdet.

Det vurderes, at der skal stilles følgende vilkår:

- Ved vandhullerne beliggende henholdsvis ved mark 8 og i mark 17, må der ikke udbringes flydende husdyrgødning nærmere end 10 m fra vandhullets øverste kant med mindre udbringningen sker med forsuret gylle eller ved nedfældning. Vandhullernes placering fremgår af kort 9 og 10. Afstandene udmåles fra øvre brinkkant af vandhullet, hvor den naturlige fugtighedsvegetation, som hører til vandhullet, opholder.



Kort 9. Beliggenheden af vandhullet med bilag IV-arter nordvest for mark 8.



Kort 10. Beliggenheden af vandhullet med bilag IV-arter i mark 17.

#### Flagermus

Udbringningen af husdyrgødning påvirker ikke træer eller bygninger, og det vurderes, at yngle- og rastesteder for flagermus omfattet af Bilag IV ikke vil blive beskadiget eller ødelagt ved projektet.

#### Andre bilag IV-arter

Det vurderes ikke sandsynligt, at der indenfor området findes andre bilag IV-arter end de nævnte.



**Tabel 7. Bilag IV arter i Guldborgsund Kommune, deres forekomst samt påvirkning**

<b>Art</b>	<b>Udbredelse / lokalitet</b>	<b>Er særligt sårbar overfor</b>
Brandts Flagermus	Registreringerne i Guldborgsund Kommune begrænser sig til fund omkring Gedsergård Arten findes på lokaliteter i Lolland Kommune.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i huse (og træer). Overvintrer i kældre, miner m.v.
Damflagermus	Registreret omkring den nordlige del af Guldborgsund både på Lolland og Falster.  En lille bestand, der jager i dette område.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintrings- og jagtområder.  Findes i huse og hule træer nær ved større vandflader, hvor den jager.
Vandflagermus	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens overvintringsområder. Findes i hule træer i nærheden af jagtområderne. Overvintrer i miner, kældre, brønde m.v. Jager over vandflader.
Frynseflagermus	En lokalitet i det østlige Lolland.  Viden manglefuld.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i hule træer, knyttet til skovområder. Overvintrer i miner, kældre m.v.
Troldflagermus	Almindeligt forekommende i kommunen med undtagelse af Nordfalster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder. Findes i huse samt hule træer i ældre løvskov.
Dværgflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.  Er især knyttet til løvskovsrige områder.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder.  Overvintrer i bygninger og hule træer.
Pipistrellflagermus	Findes på det sydligste af Falster. En lille bestand ved Gedser.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder.  Findes i huse samt hule træer.
Brunflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.  Er især knyttet til gamle løvskove og parker.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder.  Er knyttet til hule træer i løvskov.
Sydflagermus	Almindeligt forekommende i næsten hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Findes i bygninger. Stærkt mennesketilknyttet art.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Bredøret flagermus	I 2002-2005 registreret ved Søholt og Hamborg Skov, Næsgård, Halskovvænge, Korselitze.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.  Findes i bygninger, kældre m.v.
Langøret flagermus	Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Nordøstlolland.	Aktiviteter, der kan påvirke dens leve- og overvintringssteder.  Findes i bygninger og hule træer.
Markfirben	Muligvis forsvundet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.  Findes på åbne, varme, solrige lokaliteter f.eks. vejskrånninger, stendiger, kystskrænter og lign.
Stor vandsalamander	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Udsætning af fisk. Findes i lysåbne, ofte vegetationsrige, rene vandhuller.
Løgfrø	Sydøstlige Lolland samt Bøtø reservatet.  Findes syd for Grønnegade.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Yngler i lysåbne, vegetationsrige, rene vandhuller.  Raster på arealer med løs jord, hvor den kan grave sig ned.
Løvfrø	Evt. omkring Vignæs på Lolland og kysten øst for Kippinge på Falster.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.  Findes i lysåbne, lavvandede vandhuller, rent vand, rig undervandsvegetation.  Raster i brombærbuske, tjørn, gedeblad, slåen m.v.
Springfrø	Almindeligt forekommende i hele kommunen.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder. Udsætning af fisk, ænder.  Vandhuller uden fisk. Raster i bunker af sten og kvas i skove, levende hegn m.v.
Strandtudse	Vestlig side af det sydligste Falster samt Bøtø reservatet.	Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.  Findes i lavvandede, lysåbne, udtørrende vandhuller f.eks. på græssede strandenge.  Raster i åbne områder med lav vegetation f.eks. græssede strandenge. Graver sig ned i jorden.

Art	Udbredelse / lokalitet	Er særligt sårbar overfor
Grønbroget Tudse	<p>Nordøstfalster, Sydfalster, Midt- og Sydøstlolland.</p> <p>Har tidligere været ret almindelig på Falster, men den er gået stærkt tilbage.</p> <p>Findes omkring Store Musse</p>	<p>Ophør eller ændring af driften i yngleområder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i lysåbne vandhuller med lav vegetation på brinkerne, og f.eks. markoversvømmelser. "Pionerart".</p> <p>Raster på land nær ynglevandhul f.eks. under sten, jordhuller.</p>
Spidssnudet Frø	<p>Almindeligt forekommende i hele kommunen.</p> <p>Registreret i Marielyst og Bøtø Plantage</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder. Veje nær ynglesteder.</p> <p>Findes i vandhuller og søer gerne i sammenhæng med anden natur (eng, mose).</p> <p>Raster i enge, sumpede områder nær ynglestedet.</p>
Grøn mosaikguldsmed	<p>Registreret i Korselitze Østerskov i 1912.</p> <p>Bør stadig eftersøges på egnede lokaliteter.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Yngler i søer og damme med Krebseklo.</p>
Stor kærguldsmed	<p>Horreby Lyng og Listrup Lyng.</p>	<p>Lever i mindre, brunvandede søer f.eks. næringsfattige tørvegrave. Beskyttede lokaliteter med sol og læ.</p>
Lys skivevandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1975 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i store og små søer med rent, klart - brunligt vand.</p>
Bred Vandkalv	<p>Formentlig forsvundet.</p> <p>Registreret i 1976 i Horreby Lyng.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i rene søer med klart eller svagt brunt vand og med bestande af større vårfuelarver. F.eks. skovsøer.</p>
Eremit	<p>Krenkerup Haveskov og Maltrup Skov på Lolland.</p>	<p>Aktiviteter, der kan påvirke dens levesteder.</p> <p>Lever i gamle løvtræer med smuldfyldte huller. I skove, parker.</p>
Mygblomst	<p>Tidligere registreret i Idalund Teglværk, Hanemose, Kartoffe Mose og Radsted Mose.</p> <p>Seneste fund mindst 30 år tilbage.</p>	<p>Tilgroning, vandstandssænkning.</p>

**Indhold**

2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN..... 2

3 SELVE BEREDSKABSPLANEN ..... 3

    3.1 KORTMATERIALE ..... 3

    3.2 TELEFONNUMRE ..... 4

    3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS..... 5

    3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE ..... 6

    3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD..... 7

    3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE ..... 8

    3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT..... 8

    3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN" ..... 9

Ved store uheld ring altid 1-1-2! Ved mindre uheld ring til miljømyndighederne. **Er du i tvivl ring 1-1-2.**

## **2 INDLEDNING TIL OG FORMÅL MED BEREDSKABSPLANEN**

Beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at håndtere pludseligt opståede situationer og uheld, der kan få konsekvenser for det omgivne miljø. Beredskabsplanen skal være kendt af gårdens ansatte og bør udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand, mm. Beredskabsplanen skal revideres og kontrolleres mindst én gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes skal være tilgængelig i teknikrummet i stalden. Kopi af beredskabsplanen skal yderligere være tilgængelig på kontoret. Beredskabsplanen er udarbejdet af Miljø & Natur ud fra de angivne retningslinjer, der er angivet i forbindelse med miljøgodkendelse af husdyrbrug.

### **3 SELVE BEREDSKABSPLANEN**

#### **3.1 KORTMATERIALE**

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen, der angiver:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Dieseltanke og olietanke (overjordiske og nedgravede)
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord fra dræn
- Slukningsmateriel og åndedrætsværn
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbrøder m.v.

### 3.2 TELEFONNUMRE

Kontakt	Telefonnummer
Morten mobil	<b>21 63 48 81</b>
Miljømyndighed kontaktes på telefon dag	<b>54 73 10 00</b>
Miljøvagt	<b>114</b>
Falck kontaktes på telefon dag eller nat	<b>112</b>
Brandvæsen kontaktes på telefon dag og nat	<b>112</b>
Lægevagt kontaktes på telefon dag	<b>70 15 07 00 / 70 15 07 08</b>
Dyrlæge kontaktes på telefon dag eller nat	<b>98 51 29 88</b>

### 3.3 BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp tilkald brandvæsenet - RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad er der sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne? I givet fald hvor mange?
- Er dyrene kommet ud? I givet fald dyreart og antal der evt. er fanget

Kontakt herefter ejer på tlf. **21 63 48 81**

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder i særdeleshed fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse branden den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der er adgangsveje
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen: Brandslukningudstyr i alle staldafsnit



### 3.4 INSTRUKS VED OVERLØB AF GYLLE

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb, eller drikkevandsboring
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren, på tlf. **21 63 48 81**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 73 10 00 eller 114**
- Hold øje med at dæmningen omkring gyllebeholderne er tæt og holder gyllen inde.
- Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe med sammen med kortmaterialet
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Traktor

### 3.5 INSTRUKS VED KEMIKALIE- ELLER OLIESPILD

Ved større overløb af kemikalier og olie - RING 112 og oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand
- Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne
- Kontakt ejeren på tlf. **21 63 48 81**
- Kontakt miljømyndighederne ved tlf. **54 73 10 00 el. 114**
- På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:
  - Traktor

### 3.6 STOPHANER OG HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. er noteret på kortet over ejendommen.

- Hovedhane til vand sidder i foderladen
- Hovedafbryder til elektricitet sidder i foderladen

### 3.7 INSTRUKS VED STRØMSVIGT

- Kontroller at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.
- Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, anvendes nødstrøms generatoren og der ringes og forhøres om varigheden af udfaldet - Telefon nr. **72 10 20 30**

3.8 BILAG A. "KORT OVER EJENDOMMEN"

